

Aleg. 245.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o budżecie krajowym na rok 1892.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1892 według sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym i według dodatkowych sprawozdań wynosi

w wydatkach	7,049.347 zł.
w dochodach	914.529 „

wydaki netto według preliminarza Wydziału krajowego wynosiły 6,134.818 zł.

Według wniosków komisji budżetowej, a względnie powziętych już uchwał Wysokiego Sejmu, wynoszą wydatki: . . . . . 6,393.259 zł.

a dochody . . . . . 897.804 „

wydatki netto wynoszą przeto według preliminarza komisji . . . . . 5,495.455 zł.

Preliminarz komisji jest przeto w dochodach niższy od preliminarza Wydziału krajowego o 16.725 zł., a w wydatkach niższy o 656.088 zł., wydatki netto są według preliminarza komisji o 639.363 zł. niższe od preliminarza Wydziału krajowego.

Według preliminarza przez Wysoki Sejm na r. 1891 uchwalonego wynosiły:

dochody	576.404 zł.
wydatki	5,074.103 „

a wydatki netto wynosiły w preliminarzu na r. 1891 . . . . . 4,497.699 zł.
czyli o 997.756 zł. mniej niż w projekcie preliminarza komisji r. 1892.

Gdy w preliminarzu przez komisję Wysokiemu Sejmowi przedłożonym, nie jest zawarty wydatek w kwocie 200.000 zł., proponowany przez komisję administracyjną na powiększenie funduszu koszarowego, przeto w razie uchwalenia przez Wysoki Sejm tegoż wniosku, byłyby wydatki netto w preliminarzu na r. 1892 wyższe, od takichże wydatków w preliminarzu na r. 1891 o 1,197.756 zł.

Chcąc jednak przedstawić Wysokiemu Sejmowi porównanie tych dwóch preliminarzy z możliwą ścisłością, należy z jednej strony uwzględnić, iż w dochodach na r. 1892 mieści się nowy dochód z krajowych opłat konsumcyjnych w kwocie 325.000 zł., którego w preliminarzu na r. 1891 wcale nie było, z drugiej zaś strony w rozchodach znajduje się pokrycie niedoboru z lat 1889 i 1890, tudzież spłata pożyczki do Banku dla krajów koronnych w ogólnej kwocie 723.000 zł.

Po uwzględnieniu tych dwóch kwot, okazuje się, iż wydatki netto, nie wliczając już pokrycia niedoborów z lat poprzednich, są w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi preliminarzu na r. 1892 wyższe o 799.756 zł. od wydatków netto w uchwalonym na r. 1891 budżecie.

Szczegółowe różnice między preliminarzem Wydziału krajowego a komisji budżetowej widoczne są z następującego zestawienia:

Summarysz budżetu krajowego

na rok 1892.

Rubryka	W y d a t k i	Wedle do- datkowych sprawo- zdań Wydziału krajowego		Wedle projektu Wydziału krajowego		Według wniosków komisyi budżetowej a po części uchwał Sejmu		Z porównania	
				zł.		zł.		więcej	mniej
						złotych			
I.	Koszta reprezentacyi kraju	—	—	108.426	108.426	—	—	—	—
II.	” zarządu	45.320	—	303.304	313.325	—	—	—	35.299
III.	” koszta leczenia	—	—	840.000	840.000	—	—	—	—
IV.	” szczepienia	—	—	65.000	65.000	—	—	—	—
V.	” wydatki sanitarne	3.661	—	4.100	6.100	—	—	—	1.661
VI.	” wydatki dla zakładów dobroczynności	—	—	15.674	16.874	—	—	—	—
VII.	” Na cele wykształcenia i oświaty	32.030	—	1,395.098	1,486.376	—	—	—	—
VIII.	” Utrzymanie pomników historycznych	—	—	18.760	19.060	—	—	—	—
IX.	” Kwaternkowe żandarmeryi	—	—	163.599	163.599	—	—	—	—
X.	” Drogi krajowe	700	—	879.744	879.794	—	—	—	650
XI.	” Dotacje dla zakładów krajowych	175.829	—	67.068	170.999	—	—	—	71.898
XII.	” Wydatki na szupasnictwo	—	—	27.000	27.000	—	—	—	—
XIII.	” Budowy wodne i melioracye	27.894	—	261.439	287.882	—	—	—	51.451
XIV.	” Umarzanie pożyczek	39.247	—	1,311.713	1,350.960	—	—	—	—
XV.	” Na cele rolnictwa i górnictwa	368.300	—	341.145	370.085	—	—	—	339.360
XVI.	” przemysłu	—	—	193.330	178.330	—	—	—	15.000
XVII.	” Rozmaite wydatki	301.386	—	59.580	159.449	—	—	—	201.517
	Suma wydatków	994.367	—	6.054.980	6,398.259	—	—	60.748	716.836
		7,049.347							656.088

	Z przeniesienia .	Więcej	Mniej
	78.648 zł.	60.448 zł.	36.960 zł.
towarzystw akademickich	700 zł.		
„ Ad. Mickiewicza	200 „		
„ rzemieślniczych	1 100 „		
stowarz. dla pielęgn. chorych stud. w Wiedniu	100 „		
Macierzy cieszyńskiej	500 „		
towarz. oświaty lud. w Krakowie	100 „		
stowarz. nauczycielek w Krakowie	1.000 „		
szkoły śś. Felicjanek w Uhnowie	300 „		
razem	<u>82.648 zł.</u>		

Zniżono zaś:

na pokrycie dachu zakł. głuchoniem.	4.400 zł.		
stypendya seminarzyckie	18.000 „		
na szkołę dramatyczną	1.000 „	23.400 zł.	
razem j. w.		<u>59.248 zł.</u>	

W rubr. VIII. podwyższono o . . . . . 300 „
z powodu przyznania pensyi dla Jadwigi Liske.

W rubr. X. zniżono o . . . . . 650 „
z powodu nieprzyznania na kurs konduktorów
drogowych . . . . . 700 zł.
natomiast zaś udzielenia daru
z łaski Łuniewskiej Natalii . . . . . 50 „

W rubr. XI. zniżono ogółem o . . . . . 71.898 „
mianowicie:
w szpitalu lwowskim wraz z budową domu dla
położnic o . . . . . 16.040 zł.
w szpitalu św. Łazarza we Krakowie . . . . . 34.337 „
w zakładzie obłąkanych w Kulparkowie o . . . . . 21.521 „
razem j w. . . . . 71.898 zł.

W rubr. XIII. zniżono o . . . . . 51.451 „
mianowicie: na regulację Białej o . . . . . 42.653 zł.
„ „ Skawy o . . . . . 2.079 „
„ „ Wisły o . . . . . 2.907 „
„ zdjęcia niwelacyjne o . . . . . 3.000 „
„ kurs dozorców meliorac. . . . . 1.000 „
razem . . . . . 51.639 zł.
natomiast podwyższono koszta na reorganiza-
cję biura melioracyjnego o . . . . . 188 „
różnica jak wyżej 51.451 zł.

W rubr. XV. zniżono ogółem o . . . . . 339.360 „
z powodu zniżenia wydatków na:
szkołę lasową we Lwowie o . . . . . 3.300 zł.
Do przeniesienia . . . . . 3.300 zł. 60.748 zł. 500.319 zł.

		Więcej:	Mniej:
	Z przeniesienia	3.300 zł.	60.748 zł.
szkołę wyższą w Dublinach		17.430 "	
" parobków "		260 "	
folwark w Dublinach		2 500 "	
szkołę gorzelniczą w Dublinach		3 190 "	
" średnią w Czernichowie		19.360 "	
" niższą w Horodence		270 "	
" " w Jagielnicy		370 "	
" " w Kobiernicach		370 "	
" ogrodniczą w Tarnowie		200 "	
" lnianą w Gródku		540 "	
" rolniczą w Uhersku		15.000 "	
zasiłki dla uczniów dublańskich		200 .	
" dla abiturjentów szkoły lasowej		400 "	
" rozmaite		4.000 "	
podręczniki do nauki w niższych szkołach		1.000 "	
budowę składów publicznych		246.000 "	
hodowlę bydła		27.500 "	
	razem zniżono o	341.890 zł.	
podwyższono zaś:			
folwark w Czernichowie	250 zł.		
na budowę dworku w Żabiu	100 "		
dla Kółek rolniczych o	2.000 "		
" Sylwana	100 "		
na środki naukowe dla nauczycieli wę-			
drownych	80 "	2.530 zł.	
	różnica jak wyżej	339.360 zł.	
W rubr. XVI. zniżono: na szkołę sukienniczą w Rakszawie	5.000 "		
" " ślusarską w Świątnikach	10.000 "		15.000 zł.
" XVII. zniżono ogółem o			201.517 "
mianowicie: na podwyższenie funduszu koszarowego	200.000 zł.		
" szkołę kadecką we Lwowie	5.000 "		
	razem zniżono	205.000 zł.	
podwyższono zaś:			
dla związku straży ochotniczych pożar-			
nych	2.000 zł.		
" Szaszkiewiczowej Julii	100 "		
dla Komitetu obchodu rocznicy śmierci			
Królowej Kingi	100 zł.		
" Komitetu pomnika hr. Fredry	100 "		
" pogorzalców Wielkopola	100 "		
" wystawy przemysłu budowlanego	1.000 "		
	Do przeniesienia	3.400 zł.	60.748 zł. 716.836 zł.

		Więcej:	Mniej:
Z przeniesienia	3.400 zł.	60.748 zł.	716.836 zł.
na utrzymanie Ignacego Garbaczewskiego			
w zastępstwie gminy Puźniki	83 „ 3.483 zł.		
różnica jak wyżej	201.517 zł.		
	Razem	60.748 zł.	716.836 zł.
	Ogółem zmniejszono o		656.088 zł.

W dochodach:

W rubr. III. poz. 6. „Myta“ podwyższono o		6.000 zł.
„ IV. „ 10. odpadła nadwyżka dochodów od zykładu Kulparkowskiego		8.251 „
„ V. poz. 13. zniżono zwroty od gmin za koszta leczenia o		700 „
„ VIII. Dochody szkoły rolniczej i folwarku w Dublanach podwyższono o		2.040 „
„ IX. Dochody szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie podwyższono o		1.800 „
„ X. Dochody niższych szkół rolniczych zniżono o		294 „
„ XVII. zniżono:		
ryczałt od funduszków indemnizacyjnych o	17.500 zł.	
natomiast podwyższono dochód ze sprzedaży		
książek i druków o	180 zł.	
ogółem zniżono o		17.320 „
	Razem	9.840 zł. 26.565 zł.
Ogółem zniżono dochody o		16.725 zł.

Poszczególnienie		Wedle preli- minarza i dodatkowych sprawozdań Wydziału krajowego, wydatki netto zł.	W stosunku do o- gółu czystych wy- datków %	Wedle uchwał komisji budżetowej zł.	W stosunku do o- gółu czystych wy- datków %
Z przeniesienia		3,972.766	61.49	3,891.806	67.04
VI. Na cele gospodarstwa krajowego.					
(rolnictwo, górnictwo, przemysł).					
<i>Wydatki:</i> Rubr. XV.		709.445			
" XVI.		193 330	902.775		
<i>Dochody:</i> Rubr. VI. poz. 24.		1.000			
" VI. " 27. a)		40			
" VI. " 27. c)		50			
" VII.		6.330			
" VIII.		37.626			
" IX.		39.942			
" X.		16.552			
" XV.		40.700			
" XVII. poz. 58.		100			
" XVII. " 60.		4.000	146.340		
			756 435	11.71	383.529
					6.61
VII. Na bezpieczeństwo publiczne.					
<i>Wydatki:</i> Rubr. IX.		163.599			
" XII.		27.000			
" XVII. poz. 307.		5.000			
" XVII. (fund. koszar)		200.000	395 599		
<i>Dochody:</i> Rubr. IV. poz. 7.		4.029			
" XIII.		52.714			
" XIV.		8.000	64 743	330.856	5 12
					127.856
					2.20
VIII. Na umorzenie pożyczek i opłatę procentów.					
<i>Wydatki:</i> Rubr. XIV.		1,350.960	1,350.960		
<i>Dochody:</i> Rubr. II.		5.000			
" XVII. poz. 59.		38.528	43.528	1,307.432	20.25
					1,307.432
					22.52
IX. Na cele dobroczynne i rozmaite.					
<i>Wydatki:</i> Rubr. VI.		15.674			
" XVII. nieurodzaj		100.000			
" XVII. utrż. sierót		1.386			
" XVII. rozmaite		22.580	139.640		
<i>Dochody:</i> Rubr. V. poz. 15.		2 000			
" VI. " 17—18.		964			
" VI. " 20.		450			
" VI. " 25—27.		900			
" VI. " 27 b)		33 329			
" XII. " 44.		7.178			
" XVII. " poz. 53.		300			
" XVII. " " 56.		2.190	47.311	92.329	1.43
					94.832
					1 63
Czyste wydatki			6,459.818	100 00	5,805.455
					100.00

Porównując powyższe zestawienie z podobnym zestawieniem w zamknięciu rachunkowym za rok 1890 przekonamy się, że w dziale I-szym (na reprezentację i zarząd) jest preliminarz na rok 1892 wyższy od wynikłości z roku 1890 o 37.175 zł.; w dziale II-gim (na cele zdrowotne) wyższym o 234.552 zł.; w dziale III-cim (na kosztą oświaty) wyższym o 522.837 zł.; w dziale IV-ym (na drogi i komunikacje) wyższym o 83.707 zł.; w dziale V-ym (budowy wodne i melioracje) wyższym o 24.256 zł.; w dziale VI-ym (rolnictwo, górnictwo, przemysł) wyższym o 86.064 zł.; w dziale VII-ym (na bezpieczeństwo publiczne) wyższym o 9.894 zł.; w dziale VIII-ym (na odsetki i umarzania pożyczek) wyższym o 708.532 zł. z powodu, iż w preliminarzu na rok 1892 znajduje się w tym dziale pokrycie niedoboru z roku 1888 i 1889 i spłata reszty długu do Banku dla krajów koronnych, natomiast zaś w dziale IX (na cele dobroczynne i rozmaite) jest preliminarz na rok 1892 niższym od zamknięcia z roku 1890 o 244.419 zł. przeważnie wskutek tego, iż w roku 1890 wydano na zasiłki z powodu nieurodzaju i głodu 300.000 zł., w preliminarzu zaś na r. 1892 uchwaloną została na ten sam cel tylko kwota 100.000 zł.

Wzrost wydatków na cele wykształcenia i oświaty jest nietylko absolutnie wyższym o 522.837 zł., lecz i procentowo w stosunku do innych wydatków, albowiem gdy w r. 1890 dział ten wynosił w stosunku do całości 22·63%, to w preliminarzu na rok 1892 dział ten stanowi 25·93% ogólnej sumy wydatków.

Bardziej jeszcze od powyższego zestawienia wymownym dowodem wzrostu wydatków, we wszystkich działach gospodarstwa krajowego jest porównanie między zamknięciem rachunkowym za rok 1886 a preliminarzem na rok 1892.

Wydatki brutto wynosiły w r. 1886	3,631.647 zł.
„ zaś brutto w preliminarzu na rok 1892 wraz z powiększeniem funduszu koszarowego wynosić będą	<u>6,593.259 „</u>

gdy jednak sobie uprzytomnimy, że wzrost wydatków na rok 1892 w jednej tylko rubryce VII. (na cele wykształcenia i oświaty) w porównaniu z r. 1886 wynosi okragło 1,000.000 zł., to będzie to zarazem najlepszą wskazówką, w jakim kierunku rozwijała się przedewszystkiem działalność Wysokiego Sejmu w ostatnich kilku latach, gdzie szukać należy głównego powodu tak znacznego wzrostu wydatków, — ale w tym fakcie znajdzie zarazem Wysoki Sejm zaspokojenie, iż wysokie ofiary, jakie kraj dobrowolnie na siebie przyjmuje, znajdują i znaleźć muszą w przyszłości nagrodę w jego cywilizacyjnym rozwoju i ekonomicznem podniesieniu.

Przechodząc do wniosków w sprawie pokrycia niedoboru na rok 1892, sądzi komisya budżetowa, iż w wydatkach na rok 1892 preliminarzowanych, należy odróżnić wydatki zwyczajne od wydatków nadzwyczajnych, jednorazowych lub mających charakter inwestycyj.

Pierwsze winny zdaniem komisji znaleźć pokrycie w dochodach funduszu krajowego i w dodatkach do podatków, drugie pokryte być mogą pożyczką.

A choć idąc za tą myślą, nie można poprzestać na dodatkach w tej wysokości, w jakiej one dotąd pobierane były, to jednak w obec objawionej już uchwałami Wysokiego Sejmu intencji, znacznie szerszego niż dotąd rozwoju działalności kraju dla podniesienia rolnictwa, w obec ofiarności na cele szkół ludowych, jakiej Wysoki Sejm dał dowód uchwalając zmianę ustawy o płacach nauczycielskich, nie może komisya doradzać Wysokiemu Sejmowi, by jedynym wynikiem budżetowym tych intencji i tej ofiarności Wysokiego Sejmu, było podwyższenie pożyczki na pokrycie niedoboru zaciągnąć się mającej, lecz sądzi, że w uchwaleniu odnośnych ustaw mieściła się już intencja Wysokiego Sejmu poniesienia w formie wyższych dodatków do podatków tych ciężarów, które uchwalone ustawy na kraj nakładają.

Komisya budżetowa świadoma jest odpowiedzialności, jaką bierze proponując podwyższenie dodatków, któremi i tak ludność rolnicza jest znacznie obciążona, sądzi jednak, że ofiara

ta jest nieodzowną dla zdrowej przyszłości skarbu krajowego, który wymagając od kraju wyższych niż dotąd ofiar, daje mu zarazem możność znalezienia oparcia i pomocy w tym funduszu we wszystkich działach i gałęziach krajowego życia ekonomicznego.

W preliminarzu wydatków na rok 1892. znajdują się następujące wydatki, które jako nadzwyczajne a względnie inwestycyjne uważać należy :

Rubr. II. poz. 30	dodatek drożyzniany	30.320 zł.
„ IX. „	121 dodatkowe roboty przy gmachu żandarmeryi	7.713 „
„ X. „	128 a. droga Przeworsk-Kańczuga	30.000 „
„ „ „	128 b. nadzwyczajne rokonstrukcyje dróg	20.000 „
„ „ „	132 fundusz pożyczkowy drogowy	20.000 „
„ XI. „	Budowa zakładu położnic we Lwowie	70.000 „
„ „ „	Budowa pawilonu chirurgicznego w Krakowie	30.000 „
„ „ „	Nowe budowle w Kulparkowie	45.426 „
„ XII. „	Budowy wodne	194.325 „
„ XIV. „	Spłata niedoborów z lat ubiegłych i reszty długu do Banku dla krajów koronnych	714.381 „
„ XV. „	Budowa internatu w Dublanach	5.000 „
„ „ „	kaplicy	600 „
„ „ „	szpichlerza	3.000 „
„ „ „	obory w Czernichowie	2.000 „
„ „ „	szkoły w Uhersku	5.000 „
„ „ „	„ „ ogrodn. w Tarnowie	10.000 „
„ „ „	Fundusz hodowlany	15.000 „
„ „ „	„ pożyczkowy dla kółek rolniczych	5.000 „
„ XVI. „	Budowa szkoły w Kołomyi	1.000 „
„ „ „	„ tkackiej w Krośnie	1.000 „
„ „ „	„ sukienniczej w Rakszawie	11.500 „
„ „ „	„ ślusarskiej w Świątnikach	9.000 „
„ „ „	Warstat kowalski w Sułkowicach	10.000 „
„ „ „	Dotacya funduszu przemysłowego	60.000 „
„ XVII. „	Kolej Pałahicze — Tłumacz	2.000 „
„ „ „	Dla dotkniętych nieurodzajem	100.000 „
„ VII. „	Zasiłki na budowę szkół (zwrotne i bezzwrotne)	23.800 „
„ „ „	Zaliczki zwrotne dla funduszy szkolnych okręgowych	20.000 „
	Razem	1,446.065 zł.

Gdy zaś do tej kwoty dodamy powiększenie funduszu koszarowego w myśl wniosku komisji administracyjnej o 200.000 zł. z zastrzeżeniem, iż wniosek ten przez Wysoki Sejm uchwalony zostanie, otrzymamy sumę wydatków nadzwyczajnych na r. 1892 — w okragłej cyfrze 1,650.000 zł., którą komisya budżetowa proponuje pokryć przez pożyczkę krótkoterminową w gotówce na 4%.

Według zestawienia na wstępie niniejszego sprawozdania umieszczonego	wy-
datki ogólne wraz z powiększeniem funduszu koszarowego	6,593.259 zł.
gdy zaś dochody funduszu krajowego wynoszą	897.804 zł.
pożyczka na wydatki nadzwyczajne	1,650.000 „
przeto pozostaje do pokrycia dodatkami do podatków	4,045.455 zł.
do tej sumy dodać jeszcze należy półroczne odsetki po 4% od pożyczki 1,650,000 zł.	
na wydatki nadzwyczajne zaciągnąć się mającej tj.	33.000 „
pozostaje przeto do pokrycia dodatkami do podatków w r. 1892	4,078.455 zł.

Według sprawozdania Wydziału krajowego, preliminaruje Wydział krajowy wydatność jednego centa w r. 1892 na 105.000 zł.

Jeden cent dodatku krajowego przyniósł skarbowi krajowemu:

w r. 1888.	.	.	104.967 zł.
" " 1889.	.	.	98.235 "
" " 1890	.	.	107.053 "
			czyli przeciętnie 103.418 "

Jakkolwiek wynikłość z roku 1890, pozwalałaby pręliminować wydatność centa wyżej niż 105.000 zł., to jednak komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym preliminaruje tylko 105.000 zł., gdyż wyższa stosunkowo wynikłość z roku 1890 pochodzi stąd, iż w roku tym wpłynęły znaczne zaległości z r. 1889, w którym cent przyniósł funduszowi krajowemu tylko 98.235 zł.

Nadto pamiętać należy przy preliminarowaniu wydatności centa na rok 1892 i o tem, iż gdy Wysoki Sejm domaga się słusznie od c. k. Rządu, by zaniechał egzekucyjnego ściągania w bieżącym roku podatków w tych gminach, które dotknięte zostały nieurodzajem, to przypuszczać należy, iż jeżeli wezwanie Wysokiego Sejmu odniesie pożądany skutek, to okazać się musi i pewien ubytek w dodatku krajowym.

Przyjmując przeto wydatność centa na 105.000 zł., należy nałożyć na 1892 r. **39 ct.** dodatku do podatku, które dadzą 4,095.000 zł. a w obec wykazanej powyżej potrzeby 4,078.455 zł. pozostaje nadwyżka w dochodach *16.545 zł.*

Komisya budżetowa doradzając Wysokiemu Sejmowi pokrycie wydatków nadzwyczajnych w preliminarzu na r. 1892 pożyczką w gotówce krótkoterminową, zaznacza tem samem iż uważa tak dziś, jak i w przyszłości za rzecz szkodliwą dla kredytu krajowego pokrywanie niedoborów corocznych, choćby wydatkami nadzwyczajnymi spowodowanych, pożyczkami emisyjnymi corocznie zaciągać się mającymi.

Proponując zaciągnięcie pożyczki krótkoterminowej w gotówce, przypuszcza Komisya tem samem, iż pożyczka ta już w najbliższej przyszłości spłaconą być musi i spłaconą będzie.

Komisya sądzi, że jest obowiązkiem Wysokiego Sejmu już na najbliższej sesyi przystąpić do takiej operacji finansowej, któraby umożliwiła Wysokiemu Sejmowi przez szereg lat następnych aż do zupełnego ukończenia obowiązków, które ciężą na kraju z tytułu ugody indemnizacyjnej, pokrywanie corocznych dochodów bez dalszego podwyższania dodatków i bez zaciągania corocznych pożyczek emisyjnych, co komisya uważa za wysoce szkodliwe i niebezpieczne dla kredytu krajowego.

Zaznaczywszy powyżej granice i cel pożądanej operacji finansowej, dodaje komisya wyraźnie, iż celem przyszłej operacji nie może być w żadnym razie dostarczenie krajowi nadzwyczajnych a tem samem nie mogących mieć charakteru trwałości zasobów, któreby Wysoki Sejm wprowadzić mogły na drogę nakładów, może pożytecznych ale przechodzących z pewnością granice możliwości kraju na tak długo, dopóki dzisiejsza a tak jednostronna podstawa jego dochodów zmienioną, względnie rozszerzoną nie zostanie.

Możność a zarazem kierunek tej operacji finansowej widzi komisya budżetowa w fakcie, że kraj już w r. 1892 w funduszach krajowych i indemnizacyjnych amortyzuje kapitał w okrągłej cyfrze 5,000.000 zł., a równocześnie zmuszony jest korzystać z kredytu w kwocie 1,650.000 zł.

Stosunek tych dwóch cyfr z jednej strony wskazuje kierunek przyszłej operacji finansowej i dodaje otuchy, iż daną nam będzie możność na szereg lat porzucić drogę pokrywania niedoboru pożyczkami, z drugiej zaś strony jest dowodem, że stan finansów kraju ogólny nie jest opłakany i nie może być uważanym za niepomyślny rezultat gospodarki krajowej; jest on tylko wynikiem tego, że kraj w ostatnich latach musiał nie tylko spełniać obowiązki, jakie na każdym kraju

z tytułu obowiązków i praw statutem krajowym mu przysługujących na nim ciężą, lecz musiał uzupełnić i zastąpić na niejednym polu życia publicznego to, co przez innych z działaniem być mogło a zaniedbanem zostało.

Komisyja budżetowa stwierdzając już dziś konieczność operacji finansowej w roku przyszłym, upatruje jej korzyści nietylko w rezultatach cyfrowych, nietylko w uniknięciu szkodliwych następstw dla kredytu krajowego, ale przede wszystkim w przywróceniu tego głównego regulatora dla gospodarki budżetowej Sejmowi, którego brak dziś tak dotkliwie wszyscy czujemy a jakim jest dążenie do uzyskania, względnie utrzymania równowagi w budżecie krajowym.

Komisyja budżetowa we wnioskach swych do pokrycia niedoboru, nie doradza Wysokiemu Sejmowi z własnej inicjatywy operacji finansowej, której konieczność uznaje, gdyż sądzi zasadniczo, że wniosek taki od Wydziału krajowego wyjść powinien, a to tem bardziej, że daną tedy będzie Wysokiemu Sejmowi możność szczegółowego zbadania i ocenienia projektu w jego szczegółach i jego następstwach. Wniosku takiego na przyszłej sesji sejmowej spodziewać się należy zresztą już i z tego względu, że obecny na posiedzeniu członek Wydziału krajowego oświadczył iż:

„Wydział krajowy uznaje niezbędną potrzebę stałego uporządkowania stosunków kredytowych skarbu krajowego tak, ażeby na przyszłość pokrywać można niedobory bez corocznego zaciągania emisyjnych pożyczek. Wydział krajowy nie mógłby wziąć na siebie odpowiedzialności za skutki dalszego zaciągania corocznych emisyjnych pożyczek — skutkiem czego zamierza już na najbliższej sesji Wys. Sejmowi wystąpić z projektem stałego uporządkowania stosunków skarbu krajowego“.

Oprócz działów gospodarstwa krajowego, które znajdują już dziś wyraz w preliminarzu budżetu krajowego, jest jeszcze nie jedno pole, otwarte dla przyszłej działalności kraju, — na któremby niemałe korzyści odnieść się dało, jak n. p. koleje lokalne i t. p.

Przy dzisiejszym stanie finansów nawet po przeprowadzonym uregulowaniu stosunków skarbu krajowego, byłoby jednak dla Wysokiego Sejmowi niemożliwym jakąkolwiek akcyę w tym kierunku rozpoczynać; chwila ku temu sposobna może dopiero nastąpić wtedy, gdy kraj uzyskać zdoła szersze i zmienione podstawy podatkowe a przede wszystkim, gdy zdoła w jakiejkolwiek formie otrzymać udział w podatkach konsumcyjnych państwa.

Tu leży możność dalszego pożytecznego działania Sejmowi, tu możność dalszego rozwoju ekonomicznego kraju a zarazem ulgi dla ciężko dziś obciążonej ludności ciężarem dodatków do podatków.

Komisyja budżetowa ma sobie za obowiązek zwrócić uwagę na potrzebę akcyi i w tym kierunku tak Wydziału krajowego, jak i Reprezentacyi kraju w Radzie państwa, a wątpić trudno, że akcyja ta pomyślnym uwieńczona będzie rezultatem, gdyż państwo pamiętać musi, iż z jednej strony fundusz krajowy ponosi dziś niejedną ciężką (żandarmeryja, fundusz koszarowy, subwencye kolejowe, fakultet medyczny), który z obowiązkami administracyi państwa w związku zostaje, z drugiej zaś strony rozwój ekonomiczny kraju podnosi siłę podatkową jego mieszkańców i umożliwia im ponoszenie tych ciężarów, jakie państwo i kraj na nich wkładają.

Nakoniec zwraca komisyja uwagę, Wydziału krajowego na możność uzyskania w drodze ustawodawstwa krajowego nowego, choć może niezbyt ofitego źródła dochodów dla funduszu krajowego przez ustanowienie krajowego podatku zbytkowego, a w szczególności przez umiarkowane opodatkowanie powozów i służby.

Komisyja niechce przesądzać już dziś, czy nowy ten podatek da się w naszym kraju zastosować i czy jego efekt finansowy pozostanie w odpowiednim stosunku do kosztów poboru kontroli i administracyi, poprzestaje przeto na zwrócenie uwagi Wydziału krajowego, pozostawiając jego ocenieniu czy i w jakim kierunku odpowiednie studia przygotowawcze, przedsięwziąć zechce.

Na podstawie powyższych uwag komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Na rok 1892 ustanawia się wydatki funduszu krajowego w sumie 6,393.259 zł. (ewentualnie 6,593.259 zł. w razie uchwalenia podwyższenia funduszu koszarowego o 200.000 zł.) a dochody własne w sumie 897.804 zł.

II. Na pokrycie wydatków funduszu krajowego, pozostałych po strąceniu dochodów własnych, pobierane będą w r. 1892 dodatki do podatków rządowych bezpośrednich, w wysokości 39 ct. od każdego złotego całej należitości tych podatków.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w gotówce, najwyżej na 4% oprocentowanej, w kwocie 1,450.000 zł. (ewentualnie w razie uchwalenia powiększenia funduszu koszarowego 1,650.000 zł.)

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt takiej operacji finansowej, któraby umożliwiła pokrywanie niedoborów funduszu krajowego przez dłuższy szereg lat, bez dalszego podwyższania dodatków do podatków i bez zaciągania corocznych pożyczek.

V. Kwoty przyzwolone na rok 1892 w rubrykach i pozycjach budżetu wydatków funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem, niemniej w funduszu krajowym w znaczeniu obszerniejszem, jakoteż wszystkich innych zakładów krajowych, winny być wydawane tylko na cele oznaczone w pojedynczych rubrykach i pozycjach, a to osobno w dziale wydatków zwyczajnych i nadzwyczajnych;

przenoszenie zaoszczędzeń dozwolone jest tylko przy następujących pozycjach wydatków zwyczajnych funduszu krajowego w znaczeniu ściślejszem:

1) w Rubr. I. między poz. 5, 6 i 7 i między pozycjami 8, 9 i 10.

2) w Rubr. II. poz. 24 c, z Rubr. X. poz. 128, 130 i 131.

3) w Rubr. X. między poz. 128 i 129 i między poz. 134, 135 i 136.

4) w Rubr. XIII. między poz. 163 kk) i poz. 165.

5) w Rubr. XV. „ „ 204, 208 i 209, 215 i 215 a) i między poz. 221 i 222 tudzież w należących do tej rubryki budżetach wszystkich szkół rolniczych, szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, szkoły ogrodniczej w Tarnowie i szkoły uprawy lnu w Gródku, pomiędzy wszystkimi pozycjami każdej rubryki zwyczajnych wydatków tych szkół.

6) w Rubr. XVI. między poz. 254 i 296, tudzież między poz. 295 i 300.

Lwów, dnia 4. kwietnia 1892.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca jeneralny:
Stanisław Badeni.

Budżet krajowy na rok 1892.

Dochody.

Sprawozdawca poseł Zagórski.

Wysoki Sejmie!

W sprawie preliminowanych przez Wydział krajowy dochodów własnych funduszu krajowego na rok 1892, komisya budżetowa ma zaszczyt przedstawić następujące sprawozdanie :

Rubryka I.

Pozostałość z rachunków z lat ubiegłych.

- Poz. 1. Zamknięcie rachunków funduszy krajowych za rok 1891 wykazuje, że rok ten skończył się niedoborem, a zatem pozostałości z rachunków niema. Komisya budżetowa nie proponuje więc co do tej rubryki żadnej zmiany preliminarza Wydziału krajowego i żadnej też nie wstawia w nią sumy.

Rubryka II.

Odsetki od pieniędzy chwilowo lokowanych.

- Poz. 2. Jedynek źródłem dochodów tej rubryki jest fundusz uposażenia kasy krajowej. Źródłem przypadkowym bywa chwilowa lokacya, sporadycznej nadwyżki dodatków krajowych, przelanych do skarbu krajowego nad wydatkami bieżącymi. Przy częstej potrzebie zaradzenia niedostatkowi kasowemu, z powodu nierównomiernego wpływu dodatków krajowych, mimo znacznego zasilenia funduszu kasy krajowej wskutek uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 29. listopada 1890, dochody tej rubryki nie mogą być znacznemi. Komisya budżetowa na podstawie wyniku z roku 1891, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego, proponuje wstawienie w tej rubryce dochodów budżetu krajowego sumę . . . . .

5.000

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

Według osobnego sprawozdania dotyczącego preliminarza na rok 1892, komisya budżetowa wstawia:

Poz.	3.	Myta na drogach krajowych	216.000 zł.
„	4.	Odsetki zwłoki i kary konwencyonalne	380 „
„	5.	Grzywny za przestępstwa drogowe	120 „
„	6.	Dodatki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	8.820 „
		Suma rubryki III.	225.320 zł.

Rubryka IV.

Nadwyżki dochodów od zakładów dotowanych.

Poz.	7.	Od funduszu policyi krajowej, wedle specjalnego preliminarza	8.029 zł.
„	8.	Od funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie, wedle specjalnego preliminarza; komisya budżetowa w tej pozycyi nie nie preliminarzuje	— „
„	9.	Od funduszu szpitala lwowskiego, wedle specjalnego preliminarza, komisya budżetowa w tej pozycyi nie nie preliminarzuje	— „
„	10.	Od funduszu dla obłąkanych w Kulparkowie, wedle specjalnego preliminarza, komisya budżetowa w tej pozycyi nie nie preliminarzuje	— „
		Suma rubryki IV.	4.029 zł.

Rubryka V.

Zwroty zaliczek z lat ubiegłych.

Poz.	11.	Od urzędników krajowych z płac, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	19.000 zł.
„	12.	Od szpitali powszechnych z rachunków kwartalnych, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	12.800 „
„	13.	Od gmin za dawniejsze koszta leczenia. Wydział krajowy preliminarzuje w tej pozycyi sumę 1.400 zł. na podstawie trzechletniego przecięcia, podczas gdy zamknięcie rachunków za rok 1889 wykazuje sumę niższą. Ponieważ nie zachodzi żadna przyczyna, aby zwroty tej pozycyi zwiększyć się miały, komisya budżetowa wstawia w pozycyę tę wedle wyroku z r. 1889 kwotę zaokrągloną	700 „
„	14.	Od stron rozmaitych ze spraw drogowych, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	1.800 „
„	15.	Rozmaite, zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego	2.000 „
		Suma rubryki V.	36.300 zł.

Rubryka VI.

Z w r o t y p o ż y c z e k .

Poz.	16.	PP. Kanoniczki w Krakowie z powodu zupełnego uiszczenia, komisya wnosi wykreślenie tej pozycyi	- zł.
------	-----	--	-------

		Z przeniesienia .	— zł.
Poz.	17. i 18. Sanok, gmina, 30 i 31 rata pożyczki 10.000 zł.:		
	a) w kapitale	921 zł. 75 ¹ / ₂ ct.	
	b) w odsetkach	42 „ 24 ¹ / ₂ „	964 „
		<u>razem .</u>	
„	19. Jasielska spółka wodna, reszta z pożyczki bezprocentowej 1.500 zł. na regulację Wisłoka		— „
„	20. Łańcut, Wydział powiatowy, 10 rata (ostatnia) bezprocentowej pożyczki 4.500 zł. na budowę mostu na Wisłoku		450 „
„	21. i 22. Chorzelowska spółka wodna dla odpływu wód w powiecie mieleckim między Wisłoką a drogą krajową Dębicko-Tarnobrzeską, od pożyczki 6.300 zł. 6 rata:		
	a) w kapitale	630 zł. — ct.	
	b) w 4 ^o / _o odsetkach	113 „ 40 „	743 „
		<u>razem .</u>	
Poz.	23. Zakopane, szkoła koronkarska. Z powodu zupełnego uiszczenia, komisya wnosi wykryślenie tej pozycyi		— „
„	24. Fibich Władysław, zwrot reszty z zaliczki 6.490 zł. udzielonej na pogłębienie szybu w Ropianece, ostatnia 6 rata		1.000 „
„	25. Chrzanów, Wydział powiatowy, 3 rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 „
„	26. Myślenice, Wydział powiatowy, 4 rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 „
„	27. Wieliczka, Wydział powiatowy, 5 i 6 rata bezprocentowej pożyczki 3.000 zł. dla ludności dotkniętej gradobiciem		300 „
„	27a) Kańczuga, szkoła koronkarska, 1 i 2 rata bezprocentowej pożyczki 200 zł., udzielonej na fundusz obrotowy		40 „
„	27b) Od Wydziałów powiatowych, zwrot bezprocentowych pożyczek, udzielonych dla ludności dotkniętej klęską nieurodzaju — mianowicie:		
	1. Borszczów, Wydział powiatowy, 1 rata od pożyczki 25.000 zł.		4.167 „
	2. Brzesko „ „ „ „ „ „ 3.500 „		583 „
	3. Brzozów „ „ „ „ „ „ 8.000 „		1.333 „
	4. Buczacz „ „ „ „ „ „ 10.000 „		1.666 „
	5. Chrzanów „ „ „ „ „ „ 5.000 „		833 „
	6. Czortków „ „ „ „ „ „ 41.000 „		6.833 „
	7. Horodenka „ „ „ „ „ „ 15.000 „		2.500 „
	8. Kolbuszowa „ „ „ „ „ „ 12.000 „		2.000 „
	9. Mielec „ „ „ „ „ „ 18.000 „		3.000 „
	10. Rohatyn „ „ „ „ „ „ 4.000 „		666 „
	11. Ropeczyce „ „ „ „ „ „ 2.000 „		333 „
	12. Sokal „ „ „ „ „ „ 9.000 „		1.500 „
	13. Stryj „ „ „ „ „ „ 8.000 „		1.333 „
	14. Trembowla „ „ „ „ „ „ 10.000 „		1.666 „
	15. Wadowice „ „ „ „ „ „ 10.000 „		1.666 „
	16. Zbaraż „ „ „ „ „ „ 18.000 „		3.000 „
	17. Złoczów „ „ „ „ „ „ 1.500 „		250 „
		<u>razem .</u>	
	Ogół danych na ten cel pożyczek	200.000 zł.	
„	27c) Zarząd centralny galic. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, zwrot bezprocentowej pożyczki 500 zł., 1 rata		50 „
		<u>Suma rubryki VI. . . . .</u>	<u>37.476 zł.</u>

Rubryka VII.

Dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Wedle specjalnego preliminarza :

poz. 28.	Subwencya c. k. Skarbu państwa	.	.	.	.	.	6.000 zł.
„ 29.	Opłaty od uczniów	.	.	.	.	.	330 „
„ 30.	Czynsz dzierżawny z ogrodu na Szumanówce	.	.	.	.	.	—
<u>Suma rubryki VII.</u>							<u>6.330 zł.</u>

Rubryka VIII.

Dochody krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach.

Wedle specjalnych preliminarzy :

poz. 31.	Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach	.	.	.	.	.	17.463 zł.
„ 32.	Szkoła parobków w Dublanach	.	.	.	.	.	2.988 „
„ 33.	Folwark w Dublanach	.	.	.	.	.	17.415 „
„ 34.	Torfiarnia w Dublanach	.	.	.	.	.	—
„ 35.	Szkoła gorzelnictwa w Dublanach	.	.	.	.	.	1.800 „
<u>Suma rubryki VIII.</u>							<u>39.666 „</u>

Rubryka IX.

Dochody krajowej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Wedle specjalnych preliminarzy :

poz. 36.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	.	.	.	.	.	28.250 zł.
„ 37.	Folwark w Czernichowie	.	.	.	.	.	13.492 „
<u>Suma rubryki IX.</u>							<u>41.742 „</u>

Rubryka X.

Dochody innych szkół rolniczych krajowych.

Wedle specjalnych preliminarzy :

poz. 38.	Niższa szkoła rolnicza w Horodence	.	.	.	.	.	2.994 zł.
„ 39.	„ „ „ w Jagielnicy	.	.	.	.	.	2.960 „
„ 40.	„ „ „ w Kobiernicach	.	.	.	.	.	4.868 „
„ 41.	Szkoła ogrodnicza w Tarnowie.	.	.	.	.	.	3.350 „
„ 42.	Szkoła uprawy i wyprawy lnu w Gródku	.	.	.	.	.	2.356 „
<u>Suma rubryki X.</u>							<u>16.528 zł.</u>

Rubryka XI.

Zwroty za sprawdzanie rachunków aptekarskich.

Poz. 43. Od szpitali powszechnych . . . . . 600 zł.

Rubryka XII.

Dochód z przelania do skarbu krajowego pozostałości z funduszu zapomogi z roku 1866.

Poz. 44. Wpływy ze zwrotu pożyczek udzielonych Wydziałom powiatowym.
Zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego . . . . . 7.178 zł.

Rubryka XIII.

Dochody z kwaterunku żandarmeryi.

„ 45.	Kwaterunkowe	10.017 zł.
„ 46.	Noclegowe	16.616 „
„ 47.	Udział administracyi politycznej	13.145 „
„ 48.	Dochód z gmachu lwowskiego	12.936 „
	Suma rubryki XIII.	<u>52.714 zł.</u>

Rubryka XIV.

„ 49. Dochód ze zwrotu wydatków szupasowych . . . . . 8.000 zł.

Rubryka XV.

Dochody z krajowych składów zbożowych i spirytusowych.

Wedle specjalnych preliminarzy:

„ 50.	We Lwowie	17.800 zł.
„ 51.	W Krakowie	22.900 „
	Suma rubryki XV.	<u>40.700 zł.</u>

Rubryka XVI.

„ 52. Dochód z krajowych opłat konsumcyjnych . . . . . 325.000 zł.

Rubryka XVII.

Rozmaite dochody.

„ 53.	Taksy krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie	300 zł.
	Do przeniesienia.	<u>300 zł.</u>

		Z przeniesienia	300 zł.
Poz. 54.	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym		1.000 „
„ 55.	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie kursu praktycznego dla dozorców melioracyjnych		1.000 „
„ 56.	Przypadkowe:		
	a) Sprzedaż książek i druków.		
	Wskutek zmiany w rubryce VII wydatków 85 a) b) komisya budżetowa wstawia w tę pozycję		2.180 „
	b) Sprzedaż papierów wyszkartowanych i wzorów drukowych		100 „
	c) Różne drobne		90
„ 57.	Datki deklarowane przez Wydziały powiatowe na wykupno gruntów pod kolej transwersalną (c. k. państwową):		
	a) Buczacz, rata roczna	1.370 zł. 30 ct.	
	b) Czortków, „ „	528 „ 99 „	
	c) Krosno, „ „	631 „ 62 „	
	d) Limanowa „ „	— „ „	
	e) Nowy targ, „ „	— „ — „	
	f) Sanok, „ „	— „ — „	
	g) Stanisławów, „ „	944 „ 22 „	
	h) Tłumacz, „ „	717 „ 69 „	4.193 „
„ 58.	Za analizy wykonane dla stron przez stację doświadczalną produktów naftowych		100 „
„ 59.	Fundusz pożyczkowy Spółek wodnych na umorzenie rat kapitału i odsetek od pożyczki 700.000 zł.		38.528 „
„ 60.	Od c. k. Skarbu państwa zasiłek na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych		4.000 „
„ 61.	Ryczałt od funduszków indemnizacyjnych:		
	a) na utrzymanie tutejszego personalu administracyjnego	16.000 zł.	
	b) na wydatki kancelaryjne, itp.	1.500 „	— „
	Wskutek wykreślenia, wedle poszczególnego preliminarza rubryki II. pozycyi 24 f. i 31 k. wydatków, komisya budżetowa wnosi wykreślić tę pozycję.		
		<u>Suma rubryki XVII. . . . .</u>	<u>51.491 zł.</u>

Wysoki Sejm raczy niniejsze sprawozdanie przyjąć do wiadomości i odnośne pozyeye budżetu na rok 1892 w niem zawarte uchwalić.

Lwów dnia 3. kwietnia 1892.

Przewodniczący
Dunajewski.

Sprawozdawca
Zagórski.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka III.

Dochody z dróg krajowych.

Sprawozdawca poseł **Abrahamowicz.**

Dochody te preliniuje Wydział krajowy na r. 1892 w kwocie	219.320 zł.
W porównaniu do roku ubiegłego na który przyjęto je w wysokości	216.027 „
więcej o	3.293 zł.

Wzrost ten w dochodach opiera się na przypadających do wypłaty w r. b. większych datkach dobrowolnych na budowę dróg krajowych.

Pozycya 3. Myta na drogach krajowych.

Dochód z myt na rok 1892 preliniuje Wydział krajowy w kwocie	210.000 zł.
To jest w kwocie na rok 1891 uchwalonej.	

Gdy jednak z przecięcia 3. letniego dochód ten dał 214.573 zł. rocznie — na. r 1892 wedle przypisu uczynić ma 220.837 zł., a ponadto z dotąd zawartych umów o dzierzwę myt, obejmujących i rok płynący, okazuje się znaczny jego wzrost, przeto komisya budżetowa preliniując z całą ostrożnością, mimo to wstawia z dochodu tego o 6.000 zł. więcej, wnosi zatem :

poz. 3. Myta na drogach krajowych	216.000 zł.
„ 4. Odsetki zwłoki i kary konwencyjonalne	380 „
„ 5. Grzywny za przestępstwa drogowe	120 „
„ 6. Datki dobrowolne od stron prywatnych na budowę dróg krajowych	8.820 „

Suma Rubr. III uczyni przeto . . . . . 225.320 zł.
to jest: o 6.000 zł. więcej niż Wydział krajowy preliniuje.

We Lwowie, dnia 18. marca 1892.

Zastępca Przewodniczącego
Stanisław Budeni.

Sprawozdawca
Abrahamowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka I.

Koszta reprezentacji kraju.

(Sprawozdawca poseł Skrzyński).

Na wydatki tą rubryką objęte prelininuje Wydział krajowy kwotę 108.426 zł. Wynikłość z roku 1889 przedstawia sumę 103.839 zł., jest przeto niższą od żądanej obecnie o 4.587 zł. Przecięcia i wynikłości z lat ubiegłych nie mogą być dostateczną podstawą do dokładnego obliczenia rzeczywistych kosztów reprezentacji kraju, gdyż te są zależne od czasu każdorazowego trwania sejmów, a ponieważ wszystkie pozycje Wydział krajowy prelininuje w tej samej wysokości, jak w roku zeszłym, przeto komisya budżetowa przedstawia bez zmiany Wysokiemu Sejmowi w rubryce I. do przyjęcia:

A. Sejm krajowy.

Pozycya	1.	Koszta podróży p. p. Posłów	4.486 zł
"	2.	Dyety pp. Posłów	36.000 "
"	3.	Koszta druków	20.000 "
"	4.	Spisywanie sprawozdań	5.000 "
"	5.	Pisarze dzienni	650 "
"	6.	Remuneracye urzędników Wydziału krajowego za dodatkowe zatrudnienia podczas Sejmu	1.200 "
"	7.	Służba	1.200 "
"	8.	Opał	1.300 "
"	9.	Oświetlenie	950 "
"	10.	Zapuszczanie i mycie podłóg	120 "
"	11a.	Potrzeby kancelaryjne	160 "
"	11b.	Na uzupełnienie biblioteki sejmowej	100 "
"	12.	Różne drobne wydatki	260 "
		Razem	<u>71.426 zł.</u>

B. Wydział krajowy.

"	13.	Marszałek krajowy	6.000 zł.
		i dodatek na reprezentację	<u>4.000 "</u>
"	14.	Sześciu członków Wydziału po 4.000 zł.	24.000 "
"	15.	Zastępcy	2.000 "
"	16.	Dodatek dla członka Wydziału mianowanego przez Marszałka zastępcą do kierownictwa w Wydziale krajowym	<u>1.000 "</u>
		Razem	<u>37.000 zł.</u>

Komisya budżetowa wnosi zatem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić na wydatki rubryką I. objęte sumę . . . . . 108.426 zł.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Skrzyński.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka II.

K o s z t a z a r z ą d u.

Sprawozdawca poseł Skrzyński.

Na wydatki tą rubryką objęte preliniuje Wydział krajowy	303.304 zł.
Ponieważ uchwalono w r. 1891 na kosztą zarządu	262.560 „
przeło preliniarz jest wyższy o	40.744 „
uwzględniając jednak jednorazowo na rok 1891 przez wysoki Sejm przyznane zaliczki i dary z łaski	4.900 „
żąda Wydział krajowy więcej o	45.644 „
Z uwagi jednak, że przy pozycjach 24 f) i 31 k) mieszczą się wydatki zwrotne na kosztą zarządu funduszków indemnizacyjnych w kwocie	17.500 „
wynosi właściwe zwiększenie wydatków w rubr. II.	28.144 „
które się odnosi do następujących pozycji:	
Poz. 17. Oddział koncepcyjny, preliniuje Wydział krajowy	49.660 zł.
Poz. 18. Oddział rachunkowy, „ „ „	63.390 „
Poz. 19. Oddział kasowy, „ „ „	13.130 „
Komisyja budżetowa wnosi:	
Poz. 17. Oddział koncepcyjny w wysokości	48.120 „
Poz. 18. Oddział rachunkowy: Na urzędników etatowych	57.000 zł.
Na aplikantów	1.220 „
Ryczałt na dyurnistów (ad poz. 24 b)	3.500 „
Na woźnego	550 „
	62.270 „
Poz. 19. Oddział kasowy: Na urzędników etatowych	9.620 „
Na woźnego	650 „
	10.270 „
a to na podstawie uchwał sejmowych. Wyjaśnienia i uzasadnienia tych zmian zawi rają sprawozdania komisji budżetowej o przedłożeniach Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacji etatu służbowego.	
Poz. 23. Oddział manipulacyjny. Żąda Wydział krajowy o 800 zł. więcej; komisya budżetowa na podstawie udowodnionej faktycznej potrzeby wnosi przyjęcie tej pozycji w prelininowanej wysokości	19.460 „
Poz. 24. Dyurniści oddziału technicznego. Wydział krajowy preliniuje kwotę	8.295 „
czyli więcej o 2.197 zł.	

Sprawozdanie komisji drogowej o etacie służby technicznej przy Wydziale krajowym i służby drogowej na prowincyi, unormuje w roku 1893 odpowiednie zmiany w odnośnej sumie budżetowej etatu służby technicznej. Komisya budżetowa nie może obecnie uznać projektowanego podwyższenia

	tej pozycyi za dostatecznie uzasadnione i proponuje Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia kwotę	6.098 zł.
	zgodnie z budżetem roku ubiegłego.	
Poz. 24. e)	Dyurniści oddziału manipulacyjnego. Zwiększenie tej pozycyi o 280 zł. uznaje komisya za odpowiednie.	
Poz. 24 f) i 31 k)	Wstawia Wydział krajowy na personal zajęty w zarządzie funduszków indemnizacyjnych (poz. 24 f.)	16.000 „
	a na koszt losowania (poz. 31 k.)	1.500 „
	Razem	17.500 zł.

jako wydatek zwrotny, mający się pokryć z funduszków indemnizacyjnych.

Komisya budżetowa sądzi, że jasność budżetowania oraz poglądu na rzeczywiste przy administracji funduszków indemnizacyjnych ponoszone koszty, wymagają, aby powyższe wydatki zostały wstawione do preliminarza funduszków indemnizacyjnych i wnosi skreślenie poz. 24. f) i 31. k).

Dalej proponuje Wydział krajowy w następujących pozycjach :

Poz. 26. g)	Dodatki osobiste	4.636 „
	więcej o	982 „

Podwyższenie to spowodowanem zostało przyznaniem na r. 1891 dodatków osobistych trzem inżynierom.

Komisya budżetowa ze względu, że odnośne uchwały zapadły na posiedzeniach Wydziału krajowego w roku 1890 i 1891 a przyznane dodatki osobiste zostały wypłacone od 4. lutego i 1. marca 1891, oraz 1. stycznia 1892 roku, wnosi przyjęcie tych pozycyj; zmuszoną jest jednak zwrócić uwagę Wydziału krajowego na postanowienia ust. 1. §. 37 Zbioru uchwał, odnoszących się do etatu i płac urzędników przy Wydziale krajowym, który opiewa :

„Wydział krajowy mocen jest urzędnikom wyszczególniającym się zdolnością, pracowitością i uczciwością w miarę zasług dawać remuneraeye aż do wysokości jednej piątej części rocznej ich płacy, po dłuższej zaś służbie krajowej wyznaczyć nawet urzędnikom Wydziału krajowego osobisty roczny dodatek do płacy aż do wysokości 200 zł.

Poz. 27. a.	Rzecznik prawny za zastępstwo	3.500 „
	to jest o 1000 zł. więcej jak w zeszłym roku.	

Żądanie swe uzasadnia Wydział krajowy „ważnością rozległych czynności rzecznika“; komisya budżetowa nie może uznać ważności przytoczonego argumentu i proponuje Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zamiast żądanej kwoty . . . . .

	kwoty	3.500 „
	kwotę	2.500 „

Poz. 27. c.	Na remuneraeye dla urzędników, funkcyonaryuszów i służ krajowych, preliminarzuje Wydział krajowy więcej o	1.000 „
-------------	---	---------

Komisya budżetowa z uwagi na znacznie powiększony personal urzędników i na odnośne uchwały Wysokiego Sejmu, oraz z uwagi, że na zastępstwa urzędników nie Wydział krajowy nie preliminarzuje, proponuje przyjęcie tej pozycyi zgodnie z żądaniem Wydziału krajowego.

Poz. 28. a.	Koszta podróży i dyety preliminarzuje Wydział krajowy na rok 1892	6.000 „
	to jest więcej	1.000 „

Połączona z czynnościami Wydziału krajowego potrzeba kontroli nad majątkami i gospodarką gmin i powiatów, konieczny nadzór nad szkołami rolniczemi, górniczemi i przemysłowemi wymagają wysyłania bądź to komisyi, bądź to pojedynczych urzędników do zbadania odnośnych spraw na miejscu.

Również ankiety zwoływane przez Wydział w doniosłych sprawach krajowych połączone są ze znacznymi kosztami. Wynikłości kasowe tej pozycyi wykazują, że w roku 1891 wynosiły wydatki na koszty podróży i diety w ogóle 11.041 zł. 83 ct., a w roku 1890, 8.515 zł. 95 ct.

Komisya budżetowa uważa preliminowane przez Wydział krajowy podwyższenie poz. 28. a) o 1.000 zł. za uzasadnione i proponuje przyjęcie tej pozycyi.

Poz. 29.	Pensye i zaopatrzenia. Zamiast uchwalonych na rok 1891	17.838 zł.
	wnosi Wydział krajowy	22.582 "
	przeto więcej o	4.744 "
	Różnica ta wynika ze zastosowania statutu emerytalnego uchwalonego przez Sejm krajowy dnia 21. stycznia 1889 r., a wszystkie pensye i zaopatrzenia są szczegółowo uzasadnione przy poz. 29. w wyjaśnieniach budżetu.	

Poz. 30.	Dary z łaski.	1.150 "
	to jest mniej o	1.100 "
	ponieważ nie wstawiono zapomóg jednorazowo udzielonych przez Wysoki Sejm.	

Komisya budżetowa preliminuje nadto w załatwieniu otrzymanych petycyj następujące subwencye:

a)	l. p. 873, 287	Marya Barycka	jednorazowo	150 "
b)	" " 1014, 865	Karolina Ploder	"	150 "
c)	" " 1164, 1004	Stefan Kalita	"	50 "
d)	" " 372, 286	Rozalia Piotrowska	"	150 "
e)	" " 149, 79	Walerya Łopuszańska	"	100 "
f)	" " 150, 80	Wanda Dziubińska	"	150 "
g)	" " 239, 155	Jan Wąsowicz	"	50 "

Zarazem wnosi komisya budżetowa przejście do porządku dziennego nad petycyami L. p. 543 s. 438; 240 s. 156; 666 s. 545; 544 s. 439; 151 s. 81; 371 s. 285; 374 s. 288; 716 s. 590; 715 s. 589; 903 s. 768; 846 s. 714; 1163 s. 1003.

Poz. 31.	Potrzeby kancelaryjne. Wstawia Wydział krajowy podwyższenia	
	ad b) na sprawienie i odnowienie sprzętów o	500 "
	ad c) na potrzeby do pisania i rysowania o	100 "
oraz poz. 32.	Gmach krajowy — ad c) mycie podłóg o	100 "

które komisya budżetowa po zbadaniu przedłożonych rachunków uważa jako usprawiedliwione i proponuje Wys. Sejmowi do przyjęcia.

Poz. 33. a.	Zaliczki dla urzędników. Dla urzędników i służby w ogóle	12 000 "
	czyli więcej o	6.000 "
	a to stosownie do poczynionych uwag w sprawozdaniu komisji budżetowej o zamknięciach rachunków funduszy budżetowych za rok 1889.	

Poz. 33. b.	Zaliczka dla Władysława Gizińskiego, adjunkta conceptowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach	1.500 "
-------------	--	---------

Poz. 33. c.	Zaliczka dla Stanisława Chudzikiewicza, ekspedytora Wydziału krajowego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach	1.500 "
-------------	---	---------

Poz. 33. d.	Zaliczka dla Władysława Marcinkowskiego, asystenta rachunkowego Wydziału krajowego, zwrotna w 120 miesięcznych ratach	1.000 "
-------------	---	---------

Police asekuracyjne, któremi zwrot tych zaliczek zostanie ubezpieczony, mają opiewać na Wydział krajowy a nie na okaziciela.

Wszystkie inne pozycye, preliminowane przez Wydział krajowy, uznaje komisya budżetowa za uzasadnione.

Komisyja budżetowa wnosi zatem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poz. 17.	Płace urzędników oddziału	konceptowego	.	.	.	.	.	48.120 zł.
Poz. 18.	"	"	"	"	"	"	"	58.770 "
Poz. 19.	"	"	"	"	"	"	"	10.270 "
Poz. 20.	"	"	"	"	"	"	"	10.960 "
Poz. 21.	"	"	"	"	"	"	"	2.300 "
Poz. 22.	"	"	"	"	"	"	"	3.540 "
Poz. 23.	"	"	"	"	"	"	"	19.460 "
Poz. 24.	a)	Dyurniści dla oddziału	konceptowego	.	.	.	.	3.477 "
	b)	"	"	"	"	"	"	3.500 "
	c)	"	"	"	"	"	"	6.098 "
	d)	"	"	"	"	"	"	2.375 "
	e)	"	"	"	"	"	"	11.419 "
Poz. 25.	Zasługi	.	.	.	.	.	.	4.266 "
Poz. 26.	Emolumenta i pięciolecia	.	.	.	.	.	.	19.361 "
Poz. 27.	Remuneracye	.	.	.	.	.	.	5.450 "
Poz. 28.	Koszta podróży i diety	.	.	.	.	.	.	6.400 "
Poz. 29.	Pensye i zaopatrzenia	.	.	.	.	.	.	23.700 "
Poz. 30.	Dary z łaski	.	.	.	.	.	.	1.950 "
Poz. 30. a)	Dodatek drożyzniany. Na mocy uchwały Wys. Sejmu z 30. marca 1892							30.320 "
Poz. 31.	Potrzeby kancelaryjne	.	.	.	.	.	.	18.800 "
Poz. 32.	Gmach krajowy i jego utrzymanie	.	.	.	.	.	.	6.789 "
Poz. 33. a—d)	Zaliczki na płace urzędników							16.000 "
								Suma rubryki II.
								313.325 zł.

R e z o l u c y a.

Upoważnia się Wydział krajowy do rozporządzania z zastrzeżeniem nieprzekraczania ryczałtu, przyznanego dla dyurnistów pod poz. 24. budżetu, bez względu na wyszczególnione płace poszczególnych kategorii.

Zastępca przewodniczącego :
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :
Skrzyński.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rub. III. poz. 34.

Koszta leczenia ubogich w szpitalach krajowych, zagranicznych i wojskowych.

(Sprawozdawca poseł **Marchwicki**).

Wydział krajowy prelininuje koszta leczenia ubogich chorych na rok 1892 w kwocie 840.000 złr. o 70.000 złr. więcej niż uchwalono na rok 1891.

Wynikłości z ostatnich trzech lat były:

w roku 1889	807.205 złr.
„ 1890	847.135 „
„ 1891 (pro wizorycznie)	861.220 „
	<hr/>
	2,515.560 złr.
przecięcie	838.520 złr.

Jakkolwiek na podstawie szczegółowych prelininarzy na rok 1892 prelininowane wydatki wynoszą:

Dla krajowego szpitala powszechnego we Lwowie	152.000 złr.
„ zakładu obłąkanych na Kulparkowie	135.000 „
„ szpitala św. Łazarza w Krakowie	136.000 „
„ 24 szpitali prowincjonalnych w kraju	249.876 „
zaś wedle trzech letniego przecięcia (1888, 1889, 1890.)	
„ e. k. kliniki w Krakowie	29.489 „
„ szpitali zagranicznych	86.278 „
„ „ wojskowych	1.512 „
Inne wydatki	11.454 „
	<hr/>
Razem	801.609 złr.

to jednak komisya budżetowa, mając na względzie przecięcie ogólne wydatków z ostatniego trzechlecia (838.520 złr.) i prowizoryczną wynikłość z r. 1891 (861.220 złr.), przyjmuje prelininarz Wydziału krajowego i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W rubryce III. poz 34. wydatków, koszta leczenia ubogich chorych wstawić złr. 840.000.

Lwów dnia 27. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stan. Badeni.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka IV.

Koszta szczepienia.

(Sprawozdawca poseł Goldman).

Wydział krajowy preliniuje w tej rubryce 65.000 zł., o 500 zł. mniej, niż uchwalono na rok 1891., a to na podstawie 3-letniego przecięcia. Zgodnie z Wydziałem krajowym Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pozycya 35. Utrzymanie i odświeżanie krowianki	10,000 zł.
„ 36. Koszt podróży i diety lekarzy z powodu szczepienia ospy	<u>55,000 „</u>
Razem	65,000 zł.

Rubryka V.

Wydatki sanitarne.

W tej rubryce preliniuje Wydział krajowy 4.100 zł., mniej o 400 zł. od kwoty uchwalonej na rok 1891. na podstawie 3-letniego przecięcia. Zgodnie z Wydziałem krajowym Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pozycya 37. 1/3 część za lekarstwa dla epidemicznie chorych	<u>4,100 zł.</u>
---	------------------

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

Budżet krajowy na rok 1892.

Dodatkowe sprawozdanie do Rubryki V. wydatków.

Poz. 37 a) Na utworzenie okręgów sanitarnych, mianowicie na koszta podróży lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace po nad 1% dodatku powiatowego . . . . . 2.000 zł.

(Uchwała Sejmu z 30. marca 1892).

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka VI.

Zasiłki dla zakładów dobroczynności.

(Sprawozdawca poseł Scipio).

Preliminarz Wydziału krajowego na rok 1892 obejmuje w tej rubryce wydatków z 15.674.

Komisyja budżetowa przyjmując wszystkie pozycye zgodnie z preliminarzem, widzi się spowodowaną powiększyć je o kwotę z 1.200, proponując, w myśl intencji i uchwał Wysokiego Sejmu z lat ostatnich, ponowne uwzględnienie petycyi Towarz. pod godłem „Opatrzności“ we Lwowie, przyznaniem temu Towarzystwu z 1.200 subwencyi.

Komisyja wnosi zatem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poz. 38.	Szpital Siostr Miłosierdzia w Czerwonogrodzie, Rozdole i Bursztynie	900	złr.
„ 39.	Szpital Siostr Miłosierdzia w Nowosiólkach	300	„
„ 40.	Dom ubogich i sierót w Krakowie	5424	„
„ 41.	Zakład św. Józefa w Krakowie	1000	„
„ 42.	Komitet ochronek w Krakowie	550	„
„ 43.	Towarz. ochronek chrześcijańskich we Lwowie	500	„
„ 44.	Towarz. miłosierdzia Opatrzność we Lwowie	1200	„
„ 45.	Zakład im. ks. Ziemiańskiego w Przemyśle	500	„
„ 46.	Towarzystwo weteranów z roku 1831 w Krakowie	2700	„
„ 47.	„ „ „ „ we Lwowie	1800	„
„ 48.	Zakład św. Józefa dla nieuleczalnych we Lwowie	1000	„
„ 49.	Lecznice lwowskie, do rozporządzenia Wydziału krajowego	1000	„
	Suma wydatków rubr. VI.	16.874	złr.

(o z 1.000 mniej niż na rok 1891.)

Powyzszemi uchwałami załatwione zostają przydzielone komisyi budżetowej petycyje do l. l.: 143., 655., 656., 835. i 1511.

Lwów dnia 28. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego :
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :
Scipio.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubr. VII. poz. 50, 53 — 67 i 77 — 97 b).

Wydatki na cele wykształcenia i oświaty.

(Sprawozdawca poseł Włodzimierz Kozłowski)

Komisyja budżetowa zastanawiając się nad preliminarzem Wydziału krajowego z wydatków na cele wykształcenia i oświaty i nad licznymi petycjami do tego działu wniesionymi — uczuła się zniewoloną zaznaczyć, że nie zaprzeczając wcale użyteczności wielu Towarzystw i Wydawnictw które o pomoc do funduszu krajowego się udały, nie może tak ze względów finansowych, jak i dla uniknięcia większego jeszcze rozstrzelenia w tym dziale wydatków, wszystkim żądaniom zadość uczynić musi sobie przeto tak co do ilości instytucyi, jak i co do kwoty we wnioskach Sejmowi przedłożonych tembardziej nałożyć pewne granice, ile że kwota w roku bieżącym proponowana w pozycjach rzeczonym sprawozdaniem objętych 137.830 zł., jest i tak o 21.367 zł. wyższą od kwoty na r. 1891 proponowanej, a o 16.680 zł. wyższą od kwoty wykazanej w zamknięciu rachunków na rok 1890.

Jak dawniej, tak i teraz przypomina komisya, iż jakkolwiek jest niewątpliwie zadaniem Wysockiego Sejmu wspierać wszelkie zamiary dążące do umoralnienia i oświaty ludności, to jednak jest niemożliwem subwencyonować wszystkie zakłady, które powstają, lub powstać mogą, choćby cel tychże był jak najwznośniejszy, — a zatem pomoc własna i szczodroblowość samego społeczeństwa, powinny w bardzo wielu wypadkach zastąpić pomoc krajową.

Również wyraża komisya życzenie, ażeby Wydział krajowy czuwał nad tem, czyli instytucye pobierające subwencyę z funduszu krajowego celowi swojemu odpowiadają, i ażeby dokładnie wglądał w ich obrót finansowy.

Pewna ciągłość kontroli jest w tej mierze zalecenia godną.

Poz. 50.	Akademia Umiejętności w Krakowie	25.000 zł
	<i>(Pozyrcze 51 i 52 wedle osobnych sprawozdań).</i>	
Poz 53.	Sześciu członków Rady szkolnej krajowej po 1.200 zł.	7.200 zł.
Poz 54-62	przeniesiono zgodnie z życzeniem przez komisję budżetową Sejmowi przedłożonem, do funduszu szkolnego krajowego, Rubr. XI poz 15—24.	
Poz. 63.	Zakład głuchoniemych we Lwowie:	
	a) na stypendya dla 70 wychowanków	8.400 zł.
	b) na utrzymanie zakładu	500 zł. 8.900 zł.
	czyli o 2.400 zł. więcej, aniżeli w roku 1890	

W obec tak znacznego powiększenia tak wydatków na zakład głuchoniemych, jak i liczby stypendyów, która z 50 wzrosła do 70, a zarazem w obec znacznego powiększenia wydatków z Rubr. VII na cele wykształcenia i oświaty ponad kwoty zeszyłych lat uchwalanych, i ponad preliminarz Wydziału krajowego, nie wkłada komisya uzasadnionego w osobnem sprawozdaniu Wydziału krajowego LW. 33142/91 w przedmiocie udzielenia subwencji na pokrycie blachą dachu nad zakładem głuchoniemych we Lwowie w budżet na rok 1892, przedkłada natomiast Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia subwencji na pokrycie blachą dachu nad zakładem głuchoniemych we Lwowie.

2. Do Rubr. VII wydatków funduszu krajowego na rok 1893 wstawioną być ma kwota 4.400 zł, jako subwencya dla lwowskiego zakładu głuchoniemych na pokrycie części budynku zakładowego dachem ogniotrwałym.

Poz. 64.	Szkoła głuchoniemych Izaaka Bardacha we Lwowie	400 zł.
	czyli o 100 zł. więcej, jak w latach poprzednich i w preliminarzu na r. 1891.	
	Wnioskiem tym załatwiła komisya petycję Izaaka Bardacha Ls. 657—536.	
Poz. 65.	Zakład ciemnych	2.000 zł.
Poz. 66.	Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ we Lwowie	1.000 „

Komisya nie jest w stanie uwzględnić w całej pełni życzeń w petycji Ls. 838/706 wyrażonych, a preliminarz stałą subwencją w kwocie 1000 zł. nie przedkłada Sejmowi wniosku udzielenia jednorazowej subwencji w kwocie 2.000 zł, na urządzenie zjazdu „Sokolów“ polskich. Tak względy finansowe bowiem na to nie pozwalają, jak i przyjęty przez państwo obowiązek nauczania gimnastyki w szkołach średnich kosztem funduszu państwowego otworzył Towarzystwom gimnastycznym dochody ze strony państwa i w większej jeszcze mierze w celu wykształcenia nauczycieli otworzyć powinien.

Poz. 66 b)	Dla Towarzystwa „Sokół“ w Krakowie	500 „
------------	--	-------

Do tej pozycji wpłynęły 2 petycje: Towarzystwa gimnastycznego w Krakowie Ls. 945—846 i Ls. 533—428 — jedna o subwencję 1.000 zł., druga o subwencję 5.000 zł. W uwzględnieniu tych petycyj musi komisya z powodów powyżej wyłuszczonej ograniczyć się do pewnej miary.

Poz. 66 e)	Komisya wnosi, ażeby petycje: 1148—988, 532—427, 996—847, 653—532, 363—277 przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia, a na pokrycie tego wydatku wstawia ryczałt w kwocie	500 zł.
	czyli o 200 zł. więcej, aniżeli na rok 1891 preliminarzowano	

Łączna przeto kwota udzielona Towarzystwom gimnastycznym „Sokół“ wynosić będzie 2.000 zł., czyli o 1.250 zł. więcej, aniżeli wynikłość z r. 1889, a o 1.000 zł. więcej, aniżeli wynikłość z r. 1890.

Poz. 67.	Szkoła sztuk pięknych w Krakowie, XIV rata umorzenia pożyczki 100.000 zł. na budowę gmachu	7.000 zł.
----------	--	-----------

(Pozycje 68—76 wedle osobnego sprawozdania).

Poz. 77-81. Do tych pozycji przedłożyła komisji budżetowej komisya szkolna następujące sprawozdanie:

Sprawozdanie

komisyi szkolnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z wnioskiem podwyższenia dotacyi z funduszu krajowego na stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.

Wysoki Sejmie !

Rada szkolna krajowa odezwą z dnia 30. kwietnia 1891. L. 5626 odniosła się do Wydziału krajowego z wnioskiem, by Wydział krajowy wyjednał u Wysokiego Sejmu podwyższenie dotacyi na stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych z 30 000 złr. na 90.000 złr. z powodu, iż dotychczasowa niska kwota jest jednym z głównych powodów, dla których uboga młodzież bądź to do seminaryów się nie zgłasza, bądź też po roku lub dwóch nie mogąc znaleźć utrzymania, seminaryum porzuca i stara się o przyjęcie do jakiegokolwiek innej służby publicznej lub prywatnej, gdzie prędzej środki do życia uzyska.

Skutki tego smutnego stanu rzeczy z każdym rokiem bardziej wpływają niekorzystnie na stan szkół ludowych, czego najlepszym dowodem, iż w roku szkolnym 1890/91 była Rada szkolna zmuszoną przyjąć przeszło 600 nauczycieli niekwalifikowanych, a prócz tego brakowało zupełnie około 400 nauczycieli. W roku bieżącym stan ten rzeczy znacznie się jeszcze pogorszył tak, że zdaniem Rady szkolnej krajowej jest rzeczą konieczną użyć środków właściwych, by frekwencyę w seminaryach nauczycielskich powiększyć, a przede wszystkim pizeszkodzić, by uczniowie seminaryum rozpoczętą nieraz z dobrym skutkiem naukę przerywali i zawód nauczycielski porzucali.

Rada szkolna krajowa uważa za konieczne podwyższenie dotychczasowej dotacyi z 30.000 złr. na 90.000 złr.

Wydział krajowy dzielając w zupełności zapatrywanie Rady szkolnej, proponuje ze względu na finansowe położenie kraju podwyższenie w budżecie na rok 1892 dotychczasowej subwencyi z 30.000 złr. na 60.000. Zarazem wnosi Wydział krajowy, by Wysoki Sejm wezwał c. k. Rząd, aby dotacę na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich z funduszków państwa dotychczas w rocznej kwocie 17.000 złr. wypłacaną, począwszy od r. 1893 podwoił.

Komisja szkolna podziela w zupełności tak zapatrywanie Rady szkolnej jak i Wydziału krajowego, iż jeżeli się nie znajdą środki, aby frekwencję w seminariach nauczycielskich powiększyć a względnie tamę płozyć dzisiejszej dezercyi między uczniami seminaryów, w takim razie stan szkół nietylko coraz pomyślniej rozwijać się nie może, lecz kwalifikacye i wartość ogólna nauczycieli a tem samem i wartość i pożytek szkół, muszą rósć w kierunku ujemnym. Jako środek właściwy i ważny, ku temu celowi wiodący, obok założenia przynajmniej trzech nowych seminaryów i podwyższenie płac nauczycielskich, uważa komisja szkolna podwyższenie dotacyi na stypendya i pewne zmiany w sposobie rozdawnictwa.

Prawo rozdawania stypendyów przysługiwało dotąd Wydziałowi krajowemu, Rada szkolna zaś zarządzała dotacyą stypendyjną z funduszków państwowych.

Kandydaci nauczycielscy otrzymywali stypendya z funduszu krajowego dopiero od grudnia, podczas gdy jest rzeczą konieczną, by chłopcy pozbawieni często wszelkich środków do życia otrzymywali miesięczne zasiłki już z początkiem roku szkolnego t. j. we wrześniu. Zdaniem komisji szkolnej jest rzeczą odpowiedniejszą i pożyteczniejszą, by Rada szkolna krajowa rozporządzała tak dotacyą państwową jak i krajową gdyż wtedy tylko uzyskać się da jednolity, na pewnych zasadach oparty szafunek stypendyów. Wysoki Sejm będzie miał zawsze i w sprawozdaniu z czynności Wydziału krajowego i w sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o stanie szkół ludowych i seminaryów nauczycielskich szczegółowe sprawozdanie o sposobie użycia dotacyi, będzie miał też prawo i obowiązek wypowiedzieć corocznie zdanie, czy sposób szafunku odpowiada życzeniom i woli Wysokiego Sejmu

W każdym razie jednak jest rzeczą właściwszą, by szafunek należał do tej władzy, która jest oraz władzą zwierzchnią dyrekcji seminaryów, które przedkładają wniosek co do rozdawnictwa stypendyów i która jest odpowiedzialną za skutek i rezultat, jaki Wysoki Sejm przez stypendya dla kandydatów nauczycielskich osiągnąć chce.

W preliminarzu Wydziału krajowego na rok 1892. oprócz dotacyi na stypendya w rubryce VII pozycya 78 w kwocie 30 000 złr. preliminowanej, znajdują się jeszcze pod pozycjami 78, 79 i 80 subwencye dla internatów, które do tego samego celu dążyć mają, a mianowicie: dla internatu Nazaretanek w Krakowie 1000 złr., dla internatu męskiego w Krakowie 3000 złr. a dla internatu św. Jozefata we Lwowie 2250 złr. W roku bieżącym powstały nowe internaty dla kandydatów nauczycielskich a to: w Tarnopolu i we Lwowie dla kandydatek seminaryum żeńskiego. W Rzeszowie ma w najbliższej przyszłości wejść w życie internat około założenia którego krzątają się obecnie miejscowe czynniki.

Wszystkie te internaty udały się już do Wysokiego Sejmu o poparcie i pomoc, do której niewątpliwie pewne prawo mają o tyle, iż w skutek rezolucyi Wysokiego Sejmu Wydział krajowy do zakładania internatów zachęcał.

Zdaniem komisji szkolnej z rokiem przyszłym subwencye na internaty w ryczałtowych kwotach ustać powinny, natomiast zaś wypłacałaby Rada szkolna krajowa z dotacyi na stypendya przyznanej zarządom tych internatów, które przez Radę szkolną krajową za odpowiednie uznane zostaną, po 100 złr za każdego ucznia lub uczennicę seminaryów publicznych, którzy do internatu przyjęci zostaną.

Komisja szkolna sądzi, że internaty jako zakłady prywatne, a tem samem na ofiarności prywatnej oparte, nie mogą utrzymywać z funduszków krajowych subwencji równającej się zupełnemu utrzymaniu uczniów, lecz tylko częściowe niejako uzupełnienie dochodów własnych, z drugiej strony sądzi komisja szkolna iż zarządy internatów tak obecnych jak i tych, których założenie jest w toku, wiedząc z góry, iż liczyć mogą na subwencję w kwocie 100 zł. za każdego ucznia, będą mogły swój budżet odpowiednio urządzić. Komisja szkolna uważając internaty za zakłady prywatne, oparte

przedewszystkiem na prywatnej ofiarności, sądzi konsekwentnie, iż zarządom tych internatów pozostawionem być musi jak dotąd prawo przyjmowania uczniów, Rada szkolna krajowa zastrzec sobie zaś musi tylko pewną kontrolę, której granice jej pozostawić należy.

Co do kwoty, w jakiej stypendya uczniom nieumieszczonym w internatach udzielane być mają sądzi komisya szkolna, iż w regule nie należy ustanawiać żadnej stałej cyfry, lecz licząc się ze stosunkami miejscowymi tudzież z materyalnem położeniem uczniów przyznawać na wniosek dyrekcji stypendya w takich kwotach, które w danych okolicznościach najbardziej przyczynić się mogą do urzeczywistnienia celu, dla którego Wysoki Sejm subwencye na stypendya seminarzyckie podwyższa.

W każdym jednak razie sądzi komisya szkolna, iż na kursie przygotowawczym i w I. roku nauki stypendya muszą być mniejsze w dalszych zaś latach wyższe.

Co do kwoty, jaka na stypendya w przyszłości przeznaczoną być ma, to komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego proponuje podwyższenie dotychczasowej dotacyi z 30 000 zł. na 60.000 zł. z zastrzeżeniem, iż w myśl uwag powyżej umieszczonych w tej kwocie mieścić się będzie i subwencya dla internatów w zmienionej formie.

Podwyższenie stypendyów koniecznem jest już i z tego względu, że pierwotna dotacya uchwalaną była wówczas, gdy w seminariach były tylko 3 lata nauki, podczas gdy obecnie są w seminariach 4 lata nauki, nadto pamiętać należy, iż z rokiem przyszłym wchodzi w życie nowe seminarjum w Samborze.

Komisya szkolna oświadcza się również za wnioskiem Wydziału krajowego, by Wysoki Sejm wezwał c. k. Rząd o podwyższenie subwencji państwowej na stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych, gdyż przypuścić trudno, by Rząd nie uznał słuszności tych wszystkich powodów, które i Sejm do podwyższenia dotacyi skłaniają.

Nakoniec sądzi komisya szkolna, iż koniecznem jest, by w chwili, której dotacya na stypendya podwyższona być ma, Wysoki Sejm wezwał Radę szkolną krajową, by ściśle nad tem czuwała, by uczniowie i uczennice seminariów, którzy stypendya z funduszków krajowych pobierają, nietylko przyjmowali zobowiązanie, iż natychmiast po ukończeniu seminarjum posadę w publicznej szkole ludowej przyjmą, lecz aby ten na siebie przyjęty obowiązek wypełnili, gdyż nie może być rzeczą funduszu krajowego udzielać stypendya uczniom a przedewszystkiem uczennicom, którzy w seminariach chcą nabyć wykształcenia potrzebnego do innych zawodów.

Jako najwłaściwszy środek uważa komisya szkolna podawanie do publicznej wiadomości w corocznych sprawozdaniach nazwisk uczniów i uczennic, którzy seminarjum ukończyli, i wymienienie szkoły, w której umieszczeni zostali.

Gdy na bieżący rok szkolny stypendya już przyznane zostały, gdy zresztą subwencye dla internatów pod pozycyą 78, 79 i 80 preliminarza na rok 1892. w każdym razie w roku 1892. zarządom internatów wypłacone być muszą, gdyż internaty na podstawie tych subwencji miały prawo ułożyć swój budżet na rok bieżący, przeto komisya szkolna sądzi, iż w preliminarzu na rok 1892 dotacya na stypendya podwyższoną być winna tylko o kwotę 12.500 zł. opierając się na podwyższeniu stypendyów od 1 września 1892 t. j. od nowego roku szkolnego, zaś na rok 1893 należy polecić Wydziałowi krajowemu wstawienie do preliminarza dla stypendya dla uczniów i uczennic seminariów nauczycielskich i kursów przygotowawczych do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej 60.000 zł. z opuszczeniem wszelkich subwencji ryczałtowych na internaty.

Jakkolwiek Wysoki Sejm sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem podwyższenia dotacyi z funduszu krajowego na stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych, odesłał do

komisji szkolnej, to jednak z uwagi, że sprawozdanie to kończy się wnioskiem zmiany pojedynczych pozycji preliminarza z roku bieżącego, przeto komisja szkolna wnosi :

Wysoki Sejm raczy sprawozdanie Wydziału krajowego do l 17,614/91 odesłać do komisji budżetowej wraz z opinią komisji szkolnej w powyższych uwagach zawartą.

Lwów dnia 28 marca 1892.

Przewodniczący :

Sprawozdawca :

Czartoryski, m. p.

Stanisław Badeni, m. p.

Zgadając się z uwagami w powyższem sprawozdaniu zawartymi, przedkłada komisya następujące rezolucye.

1) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu wstawienie do preliminarza budżetu na rok 1893 i lata następne stałej subwencji na stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej 60.000 złr., z opuszczeniem wszystkich subwencyj ryczałtowych na internaty.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd o podwyższenie Subwencji państwowej na stypendya dla kandydatów na nauczycieli szkół ludowych.

3) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby Rada szkolna ściśle nad tem czuwała, by uczniowie i uczennice seminaryów, którzy stypendya z funduszków krajowych pobierają, nietylko przyjmowali zobowiązania, iż natychmiast po ukończeniu seminaryów posadę w publicznej szkole ludowej przyjmą, lecz, aby ten na siebie przyjęty obowiązek wypełnili.

Poz. 77.	Stypendya dla uczniów i uczennic seminaryów nauczycielskich i kursów przygotowawczych	42.000 zł.
	(do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej).	
Poz 78.	Na internat nauczycielski Sióstr Nazaretanek w Krakowie stała subwencya .	1.000 „
	(do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej).	
Poz 79.	Dla uczniów internatu przy seminarjum nauczycielskiem w Krakowie .	3.000 „
	(do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej)	
Poz. 80 i 81.	Internat św. Jozafata we Lwowie, na utrzymanie 15 uczniów seminarjum nauczycielskiego w bursie	2.250 „
	(do rozporządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej).	

Łączna kwota przeto stypendyów i subwencyj na internaty wynosi na rok 1892 . . . . . 48.250
czyli o 13.000 zł. więcej od wynikłości z r. 1890, a o 10 350 zł. więcej od preliminarza na r. 1891, a o 12 000 zł. więcej od preliminarza Wydziału krajowego na r. 1892.

Wnioskiem powyższym załatwione zostają:

Petycyje: Komitetu opiekującego się Internatem uczniów Seminarium naucz. w Krakowie Ls. 535—430, Konferencyi św. Wincentego a Paulo w Tarnowie Ls 833—701, Konferencyi św. Wincentego a Paulo w Tarnopolu Ls. 922—787, Grona nauczycielskiego Seminarium naucz. żeńskiego we Lwowie Ls. 953—804, Zgromadzenia Sióstr Nazaretanek w Krakowie Ls. 140—70, i Towarzystwa św. Wincentego a Paulo w Stanisławowie Ls. 1750 - 1513.

Nad petycją Ls. 1196 pet. 1031 Józefy Jaroszyńskiej, kierowniczkii ogródka froeblovskiego we Lwowie, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Poz. 82.	Internatowi XX. Zmartwychwstańców we Lwowie	4.500 zł.
	(do rozporządzenia Wydziału krajowego).	
Poz. 83.	Na księdza Siemiaszki dom schronienia dla opuszczonych i moralnie zaniedbanych chłopców	500 „
	(zgodnie z wnioskiem Wydziału kraj. jak w r. 1890 i 1891).	
Poz. 84.	Jedno stypendyum dla szkoły sztuk pięknych im. Matejki w Krakowie	1.000 „
Poz. 85.a)	Na wydawnictwa polskich podręczników dla szkół średnich	2.000 „
Poz. 85.b)	Na wydawnictwo ruskich książek szkolnych	4.180 „
	(do rozporządzenia Rady szkolnej krajowej, w łącznej kwocie . . . . .)	6.180 „

Komisya podwyższyła preliminarz Wydziału krajowego o 2.180 zł., tyleż bowiem wynosi wykazany w Rubr. XVI poz. 54. dochód z rozsprzedaży książek ruskich w r. 1891.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące rezolucyje:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby w preliminarzu na r. 1893 i lat następnych stała subwencyę 2.000 zł. dla wydawnictwa książek ruskich o kwotę przypuszczalnego dochodu z ich rozsprzedaży podwyższał

Petycyę Towarzystwa Szewczenki o 4 000 zł. na wydawnictwo ruskich podręczników szkolnych, przekazuje Sejm Radzie szkolnej krajowej.

Pomimo szczerzego uznania dla gorliwej pracy Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych w ogóle, a poszczególnie na polu wydawnictw książek do czytania dla młodzieży, wnosi komisya przejście do porządku dziennego nad petycyą nauczycieli szkół wyższych, w tem mniemaniu, że książkom rzeczonym chlubne polecenie Rady szkolnej kraj. wielki zbyt otworzyć zdoła, że przeto przy ogólnem poparciu nauczycielstwa, koszta wydawnictwa bez pomocy krajowej pokryć się dadzą.

- Poz. 86. Zasiłek dla czasopisma „Szkoła” . . . . . 500 zł.
Tem samem uważa się za załatwioną petycję LS. 968—577 Zarządu Towarzystwa pedagogicznego o subwencję dla tegoż Towarzystwa.
- Poz. 87. Dla czasopisma „Muzeum” . . . . . 1 000 „
Tem samem załatwioną jest petycja Ls. 1192—1027 Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie.
- Poz. 88. Dla czasopisma „Kosmos” . . . . . 400 „
Tem samem załatwiona została petycja Ls. 1428—1241 Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie o zasiłek na wydawnictwo czasopisma „Kosmos“.
- Poz. 89. Zasiłek dla ruskiej gazety „Uczytel“ do rozporządzalności Wydziału kraj. . . 500 „
Tem samem załatwiła komisya petycję ruskiego Towarzystwa pedagogicznego o zasiłek na wyż wymienione wydawnictwo.

Nad petycją Zygmunta Sarneckiego redaktora ilustrowanego czasopisma „Świat“ do Ls 1050—901, i nad petycją Józefa Polińskiego, nauczyciela stenografii Ls. 839—707 o zasiłek na wydawnictwo dzieł stenograficznych, — wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

- Poz. 90. Zasiłek na utrzymanie wyprawy naukowej, pracującej w archiwum watykańskim pod kierunkiem prof. uniwersytetu Jagiellońskiego Dr. Stanisława Smolki (III rata z trzechlecia 1890—92) . . . . . 1.500 „
- Poz. 91. Dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach, ryczałt . . . . . 3.000 „
(do rozporządzalności Wydziału krajowego).

Petycye wniesione do tego działu Ls 1431—1244 Marcina Gużkowskiego, Ls. 1321—1142 Karola Ziembickiego, 1006—857 Jana Kazimierza Olpińskiego, 364—278 Alfreda Beera, 365—279 Olgi Modzelewskiej, 901—766 Sylwesterusa Saskiego, 548—443 Fel. Wyrzywalskiego, 1320—1141 Maryli Młodnickiej, 1319—1140 Leonarda Aleksandrowicza, 1008—859 Jana Trusza, 1097—858 Aleksego Trusza, 1322—1143 Antoniego Popiela, 549—444 Romana Bratkowskiego, 146—76 Stanisława Brzostowskiego, 230—146 Pauliny Zakrzewskiej, 148—78 Zygmunta Rozwadowskiego, 665—544 Władysława Rossdorfera przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia, a nad petycjami Ls. 1513—1315 Julii Wiercińskiej, 234—150 Konstantego Dzbańskiego wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

- Poz. 92. a) Dla fundacyi „Macierz polska“ na wydawnictwo dzieł i peryodycznych pism ludowych . . . . . 5.000 „
- Poz. 92. b) „Macierz szkolna“ dla księstwa Cieszyńskiego . . . . . 500 „
(Wnioskiem tym załatwiła komisya petycję Ls. 1194—1029 „Macierzy polskiej“ w Cieszynie).
- Poz. 93. Dla Towarzystwa „Proświta“ na wydawnictwo dzieł ludowych . . . . . 1.500 „
(czyli o 500 zł. więcej, aniżeli wydano w r. 1890 i Wydział krajowy na r. 1891 prelininował).

Uchwałą tą załatwiła komisya petycyę Ls. 402—316 Towarzystwa „Proswita“ o zapowogę roczną w kwocie 5.000 zł.

- Poz. 93.a) Aleksander Barwiński, c. k. profesor seminaryum naucz. w Tarnopolu, na dalsze wydawnictwo historycznej biblioteki . . . . . 500 zł.
(do rozporządzenia Wydziału krajowego).
Tem załatwiona petycyą Ls. 145—75 Aleksandra Barwińskiego.
- Poz. 93.b) Ks. Dżułyńskiemu gr. kat. parochowi w Łapszynie na wydawnictwa ruskie „Posłannik“ i „książeczki ruskie“ . . . . . 400 „
(do rozporządzenia Wydziału krajowego).
Tem załatwiona jest petycyą Ls. 531—426 ks. Aleksandra Dżułyńskiego.
- Poz. 93.c) Redakcyą dwutygodnika dla dzieci „Dzwonek“ . . . . . 100 „
(do rozporządzenia Wydziału krajowego)
Tem załatwia się petycyę Ls. 725—599 Redakcyi „Dzwonka“.
- Poz. 94 Na stypendyum dla ucznia Wydziału lekarskiego w Krakowie oddającego się studyom w szkole operacyjnej . . . . . 500 „
- Poz. 95. Wydawnictwo dziełek ludowych we Lwowie . . . . . 1 000 „
(do rozporządzenia Wydziału krajowego).
Przez to załatwiono petycyę komitetu wydawnictwa dziełek ludowych we Lwowie Ls. 896—761.
- Poz. 96.a) Towarzystwu „Przymierze braci“ (Agudas Achim) . . . . . 300 „
(do rozporządzenia Wydziału krajowego).
Tym wnioskiem załatwioną zostaje petycyą rzeczzonego Towarzystwa Ls. 1003—854.
- Poz. 96 b) Towarzystwu „Oświaty ludowej“ we Lwowie do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . . 1.000 „
Wnioskiem tym załatwiła komisya petycyę Wydziału tegoż Towarzystwa Ls. 1579—1378.
- Poz. 96.c) Towarzystwu „Oświaty ludowej“ w Krakowie . . . . . 1.000 „
(do rozporządzenia Wydziału krajowego).
- Do tej pozycyi weszła petycyą Wydziału tego Towarzystwa o subwencyę w kwocie 3.000 zł Pomimo najgorętszego uznania dla szybkiego i pomyslnego rozwoju tego Towarzystwa, w którem w 2 latach ostatnich liczba czytelnikow z 249 na 416 wzrosła, nie może komisya we wniosku swoim proponować Sejmowi całkowitego zadość uczynienia życzeniom tegoż Towarzystwa, tak bowiem względy na budżet, jak i potrzeba zachowania równej miary z innymi Towarzystwami działającymi w nader trudnych warunkach we wschodniej Galicyi, nie dozwala komisyi przychylić się do spełnienia żądania Towarzystwa w całości.
- Poz. 96.cc) Towarzystwu „Oświaty ludowej“ w Tarnowie . . . . . 100 „
(do rozporządzenia Wydziału krajowego).
Wnioskiem tym załatwiła komisya petycyę tegoż Towarzystwa do Ls. 1001—852.

Poz. 96. d) Towarzystwu historycznemu we Lwowie na jego wydawnictwa . . . . . 700 zł.
(do rozporządzenia Wydziału krajowego).

Wnioskiem tym załatwiła komisya petycyę tegoż Towarzystwa Ls. 139 - 69.

Poz. 96. e) Nad petycyą Wydziału Towarzystwa „Szkolna pomoc“ we Lwowie Ls. 998—849, wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

Poz. 96. f) Ryczałt na zasiłki dla burs mieszczących ubogą młodzież polską i ruską do rozporządzalności Rady szkolnej krajowej . . . . . 3.000 „

Do tego działu wniesione petycyę Ls. 899—764 Towarzystwa Bursy im. Stefana Batorego w Wadowicach, Ls. 649—528 Zarządu bursy im. Kraszewskiego w Stanisławowie, Ls. 214—130 Towarzystwa Bursy przemyskiej, Ls. 1317—1138 Towarzystwa Bursy Adama Mickiewicza w Drohobyczu, Ls. 399—313 Wydziału Towarzystwa Bursy naucz w Tarnopolu, petycyę ruskiego Towarzystwa pedagogicznego Ls. 832 - 700, petycyę ruskiej bursy w Brzeżanach Ls. 215—131, bursy św. Mikołaja w Przemyśle Ls. 100—851, bursy ruskiej św. Mikołaja w Stanisławowie Ls. 538 - 433, ruskiej bursy w Stryju Ls. 1507—1309, dwie petycyę ruskiej bursy w Tarnopolu Ls. 650—529 i 361—275 wnosi komisya przekazać Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia w granicach ryczałtu.

Nad petycyą bursy św. Jana w Drohobyczu Ls 144—74 i ogródka froebłowskiego we Lwowie Ls. 1196—1031, wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

Nad petycyami o wsparcia na cele naukowe Ls. 545—440 Marcina Kędziora, Ls. 1637—1415 Wandy Woźniak Ls. 1162—1002, Karola Błaszkiewicza, 1325 -1146 Aleksandra Jaworskiego, 1660—1435 Zofii Gergowiczówny Ls. 155—85 Jana Bielskiego, wnosi komisya przejście do porządku dziennego; ku temu celowi istnieją bowiem krajowe i fundacyjne stypendya, oraz powyżej proponowane subwencye na bursy.

Poz. 96 h). Dla stowarzyszeń akademickich ryczałt . . . . . 700 „
Do rozporządzenia Wydziału krajowego w porozumieniu z Senatem akademickim.

Petycyę wniesione do tego działu: Ls. 731 - 605 Obywatelskiego komitetu opiekuńczego „Domu akademickiego“, Ls. 836—704 Wydziału Towarzystwa Bratniej pomocy słuchaczy Wszechnicy lwowskiej, Ls. 646—525 Wydziału Towarzystwa Bratniej pomocy słuchaczy politechniki we Lwowie, Ls. 644 - 523 Towarzystwa ku wspieraniu słuchaczy Wszechnicy, rygorystów i auskultantów. Ls. 362—276 Ruskiego Akademickiego stowarzyszenia „Watra“ we Lwowie — wnosi komisya odesłać do Wydziału krajowego do możliwego uwzględnienia w granicach ryczałtu.

Nad petycyami Czytelni akademickiej we Lwowie Ls. 1195—1030 i Akademickiego Bractwa we Lwowie Ls. 648—527, wnosi komisya przejścia do porządku dziennego.

Poz 96 l). Towarzystwu im. „Adama Mickiewicza“ na wydawnictwo pamiętnika . . . . . 200 zł.
Wnioskiem tym załatwiła komisya petycyę Ls. 1152—992 Towarzystwa literackiego im. „Adama Mickiewicza“ z prośbą o zasiłek 200 zł.

- Poz. 96 m) Stowarzyszeniom rzemieślniczym we Lwowie i na prowincyi, ryczałt do rozporządzenia Wydziału krajowego . . . . . 1.100 zł
- Petycyje Ls. 141—71 Wydziału stowarzyszenia „Jad Chazurim“ 178—95, stowarzyszenia „Gwiazda“ w Zaleszczykach, Ls. 1146 - 986 stowarzyszenia krakowskiej młodzieży rękodzielniczej „Gwiazda“, Ls. 534—429 stowarzyszenie lwowskich rękodzielników „Gwiazda“, Ls. 217—133 stowarzyszenia katolickiej młodzieży rękodzielniczej „Praca“ pod opieką św. Józefa w Krakowie, Ls. 216—132 stowarzyszenia rzemieślniczego „Gwiazda przemyska“, Ls. 1508 1310 „Gwiazdy“ jarosławskiej, Ls. 1525—1323 stowarz. „Skały“ we Lwowie, Ls. 1147— 987 „Gwiazdy“ tarnowskiej, Ls. 1312 - 1133 ruskiego stowarzyszenia „Zoryi“ — wnosi komisya odstąpić do możliwego uwzględnienia Wydziałowi krajowemu, w granicach ryczałtu.
- Poz. 97. Zarząd główny Towarzystwa pedagogicznego na lwowska kolonię wakacyjną, zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 200 zł.
- Poz. 97 a). Armhaus Antoni, nauczyciel szkoły pospolitej w Dajworze, w Krakowie, do datek osobisty aż do osiągnięcia płacy 900 zł. . . . . 100 „
- Przy tej sposobności wyraziła komisya przekonanie, że rzeczona pozycya powinna w preliminarzu na rok 1893 znaleźć pomieszczenie przy funduszu szkolnym.*
- Poz. 97 b). Stowarzyszeniu „Przytulisko Uniwersytetu wiedeńskiego“ . . . . . 100 zł.
- Nad petycją pierwszego izraelickiego stowarzyszenia Pań Ls. 1429—1242 wnosi komisya przejście do porządku dziennego.

Lwów dnia 30 marca 1892.

Zastępca przewodniczącego :
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :
Włodzimierz Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka VII. poz. 51.

Poz. 51.	Rada szkolna krajowa, na pokrycie niedoboru funduszu szkolnego krajowego (w myśl uchwały Wys. Sejmu z 28. marca 1892)	1,086.076 zł.
" "	Rada szkolna krajowa, na pokrycie wydatków spowodowanych zmianą ustawy z dnia 1. stycznia 1889 Nr. 16. Dz. ust. kraj. o stosunkach prawnych stanu nauczycielskiego w publicznych szkołach ludowych (w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 2. kwietnia 1892)	95.000 "
" "	Na udzielenie lub podwyższenie emerytury względnie daru z łaski, dla wdów i sierót po nauczycielach szkół ludowych (wedle osobnego sprawozdania L. s. 1856/1892)	680 "
	Razem poz. 51.	<u>1,181.756 zł.</u>

Budżet krajowy na rok 1892.

Rub. VII poz. 52.

(Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz).

Sprawozdanie

komisji budżetowej o krajowym funduszu szkolnym emerytalnym na r. 1892.

Wysoki Sejmie!

Z mocy ustawy krajowej o prawnych stosunkach stanu nauczycielskiego z dnia 2. maja 1873 r. l. 251 dz. ust. kr., ustanowiony został osobny „krajowy fundusz szkolny emerytalny“ przeznaczony na to, ażeby dostarczać środków potrzebnych na emerytury dla nauczycieli ludowych, tudzież na zaopatrzenie wdów i sierót po nich pozostałych.

Zakładowym kapitałem tego funduszu był datek udzielony w r. 1870 ze skarbu państwa w kwocie 20.000 zł. który wynosi obecnie 32.548 zł. 28 ct.

Oprócz dochodów od kapitału zakładowego wpływają do funduszu emerytalnego: 1) stały dodatek w kwocie rocznej 12.800 zł. który Wysoki Sejm w II. dziale wydatków krajowego budżetu szkolnego corocznie uchwała; 2) zapisy i darowizny, jakich dotąd jeszcze nie ma; 3) interkalarya od opróżnionych posad nauczycieli a to z mocy ustawy krajowej z dnia 2. marca 1879 tylko do maksymalnej granicy 3 miesięcy; 4) wkładki nauczycieli, które są dwojakiego rodzaju, mianowicie: jednorazowe w wysokości 2% od każdorazowej płacy pobieranej przed przeniesieniem nauczycieli na nowy etat, tudzież stałe, wynoszące w pierwszym roku po zamianowaniu i przy każdym późniejszym podwyższeniu płacy 10%, a prócz tego corocznie 2% od rocznej płacy.

O ile wyliczone wpływy nie wystarczają na pokrycie wydatków funduszu emerytalnego, fundusz krajowy obowiązany jest z mocy ustawy pokryć niedobór wynikający.

Zarząd krajowego funduszu emerytalnego oddany jest Radzie szkolnej krajowej, która przedkłada wykaz stanu majątkowego co lat 6 zbierającej się konferencji nauczycieli, zaś co roku ogłasza zamknięcia rachunków. Od 1. lutego 1889 weszła w życie ustawa krajowa, która w art. 54. postanawia, że „udzielenie absolutorium z rachunków funduszu emerytalnego należy do Sejmu krajowego“ i na tej to podstawie komisya budżetowa niniejsze sprawozdanie oraz zamknięcie rachunków za rok ubiegły Wysokiemu Sejmowi wraz z preliminarzem na rok 1892 do uchwały przedstawia.

W pierwszych latach po wejściu w życie ustaw szkolnych, wpływy funduszu emerytalnego były znacznie większe aniżeli wydatki. Wskutek tego Rada szkolna krajowa kapitalizowała corocznie nadwyżki dochodów, nie wielając jednak funduszu stąd powstałego do zakładowego kapitału

Z biegiem czasu jednak wydatki zaczęły wzrastać tak, że już w budżecie 1884. normalne wpływy nie wystarczały na ich pokrycie, a wtedy Rada szkolna sięgnęła po raz pierwszy do owego zapasowego funduszu, i pokrywając przez szereg lat następnych niedobory, w roku 1891. resztę tegoż funduszu wyczerpała.

Preliminarz Rady szkolnej krajowej, zgodny z wnioskiem Wydziału krajowego, wykazuje na rok 1892.:

Wydatki w kwocie	188.746 zł.
Dochody „	<u>70.234 „</u>

Okazuje się niedobór w kwocie 118.512 zł. który ma być z funduszu krajowego w myśl postanowienia art. 52. pokryty.

Co do wydatków nadmienić należy, że pierwsze cztery rubryki są tej natury, że trudno jest znaleźć dla nich innej budżetowej podstawy od tej, jaką Rada szkolna przyjęła. Rubryki te mają bowiem naturalną tendencję wzrastania, a są obliczone na rzeczywistych cyfrach już asygnowanych emerytur czasowych i na tych, które w roku 1892. są przewidziane;

Natomiast rubr. V. i VI. są preliniowane na podstawie 3-letniego przecięcia jako zmienne, ale bez stałej tendencji.

Co do dochodów: Rubryka I. zawiera w pozycji 1. 2. 3. dochody od kapitału zakładowego, wynoszącego nom. kwotę 32.548 zł. 28 ct. jako odsetki 1.461 zł. Rubryka II. zawiera datki stałe z krajowego funduszu szkolnego 12.800 zł., zaś rubryki III. IV. i V. obliczone zostały ściśle na podstawie rzeczywistych wpływów i 3-letniego przecięcia.

Na tej podstawie komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki i dochody tegoż funduszu jak następuje:

W y d a t k i.

Rubr. I. poz. 1.	Emerytury czasowe	6.000 zł.
„ II. „ 2.	„ dożywotnie	114.500 „
„ III. „ 3.	Pensye dla wdów po nauczycielach	44.900 „
„ IV. „ 4.	Dodatki na wychowanie sierót po nauczycielach	14.900 „
„ V. „ 5.	Odprawy i kwartały pozgonne	7.357 „
„ VI. „ 6.	Zwroty uiszczonych wkładek	1.059 „
„ VII. „ 7.	Koszta zarządu	30 „
	Suma wydatków	<u>188.746 zł.</u>

D o c h o d y.

Rubr. I. poz. 1—4.	Odsetki od efektów	1.461 zł.
„ II. „ 5.	Datki stałe z krajowego funduszu szkolnego	12.800 „
„ III. „ 7.	Interkalarya od opróżnionych posad	11.142 „
„ IV. „ 8.	Stałe wkładki nauczycieli i nauczycielek	36.423 „
„ V. „ 9.	Wkładki dwuprocentowe za czas służby przedetatowej	8.408 „
	Suma dochodów	<u>70.234 zł.</u>

niedobór do pokrycia z funduszu krajowego 118.512 zł.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

Dodatkowe sprawozdanie

do Rubryki VII. poz. 52.

- Poz. 52. Janowi Dutkiewiczowi, emerytowanemu nauczycielowi szkół ludowych, w drodze łaski emerytura w całej wysokości jego ostatniej płacy, t. j. w kwocie 350 zł., licząc od dnia przeniesienia go w stan spoczynku (wedle osobnego sprawozdania L. s. 1856|892) . . . . . 728 zł.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka VII. poz. 68—76.

(Sprawozdawca poseł Stanisław Badeni)

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu funduszu krajowego Rubr. VII. poz. 68 do 76 i o petycyach do tego działu budżetu odnoszących się.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poz. 68. Teatr polski w Krakowie — do rozporządzalności Wydziału krajowego 8.000 zł.

Według sprawozdania z czynności Wydziału krajowego komisya dla artystycznego nadzoru sceny krakowskiej w ciągu roku zeszłego dwukrotnie stwierdziła, iż luki w personalu teatralnym wpływają ujemnie na sposób wykonania ról i na cały stan teatru.

Przyjmując z zadowoleniem do wiadomości energiczne środki, jakie Wydział krajowy zarządził, aby skłonić dyrekcję do zastosowania się do żądań komisji artystycznej, zauważyć należy, że teatr krakowski znajduje się obecnie w bardzo trudnem położeniu z powodu opłakanego stanu budynku teatralnego, gdy jednak nowa sala teatralna już z wiosną przyszłego roku w zupełności wykończoną zostanie, przeto z przyszłym rokiem liczyć można na stały i świetny rozwój sceny polskiej w Krakowie.

Poz. 69. Teatr polski we Lwowie — zasiłek stały . . . . . 4.200 zł.

Poz. 70. Teatr polski i opera polska we Lwowie — do rozporządzalności Wydziału krajowego:

a) dramat i komedya . . . . . 10.000 zł.

b) opera polska . . . . . 10.000 zł.

Pomimo, iż już z d. 30. kwietnia b. r. ustaje obowiązek fundacyi skarbkowskiej utrzymywania stałego teatru polskiego we Lwowie, a stan sali teatralnej jest taki, iż nawet w tym wypadku, jeżeli władze kompetentne uznałyby dotychczasowy lokal i nadal za możliwy ze względu policyi sanitarnej i ogniowej, działać będzie odstrasząco na publiczność, a tem samem i nietylko tamować musi rozwój teatru, ale go i z czasem przyprawić o upadek, nie postąpiła wcale w r. b. sprawa budowy nowego teatru. Wydział krajowy oceniając zupełnie trafnie, jak ujemny wpływ ma stan dzisiejszy sali na losy teatru, uczynił ze swej strony wszystko, by wybudowanie nowego teatru umożliwić i ułatwić, o ile to do zakresu działania Wydziału krajowego należy.

Po przeprowadzonej pertraktacji z reprezentantami gminy miasta Lwowa oświadczył Wydział krajowy gotowość przedłożenia Wysokiemu Sejmowi wniosków, w których przyjmował

warunki, jakie gmina m. Lwowa stawiała, aby tylko umożliwić wybudowanie teatru w jak najkrótszym czasie.

W sierpniu roku zeszłego już zawiadomił Wydział krajowy reprezentację miasta Lwowa o uchwale Wydziału krajowego w tej mierze powziętej, na co jednak do dziś nie otrzymał żadnej odpowiedzi. W obec tego Wydział krajowy nie mógł przedłożyć Sejmowi żadnych wniosków w tej sprawie.

W obec takiego stanu rzeczy liczyć się trzeba z faktem, że dziś obowiązku utrzymania teatru polskiego we Lwowie nie ma już nikt, a ktokolwiek otrzyma koncesję od władzy politycznej i wydzierżawi salę teatralną, jest już tem samem dyrektorem teatru.

Wydział krajowy ma wprawdzie od Wysokiego Sejmu polecenie wypłacania subwencji tylko wtedy, jeżeli ogólny stan teatru jest zadawalniający. W praktyce jednak Wydział krajowy może wypłacenie subwencji wstrzymać i odroczyć, lecz nie łatwo byłoby mu powziąć postanowienie zupełnego nie wypłacenia subwencji przez Wysoki Sejm przyznanej, gdyż środek ten mógłby być karą dla przedsiębiorcy, lecz nigdy środkiem, by stan teatru ulepszyć i poprawić, a przeciwnie mógłby w ogóle istnienie teatru polskiego we Lwowie na pewien czas uniemożliwić.

Głównym i jedynym prawie środkiem, który zapewnić może teatrowi polskiemu we Lwowie powodzenie, jest dyrektor, posiadający odpowiednią kwalifikację artystyczną, potrzebne doświadczenie i stosowne środki materyalne. Bez tych warunków wszystko co później przez kontrolę a względnie nadzór osiągnąć się da, może być zmniejszeniem złego, lecz nigdy trwałego powodzenia teatru zapewnić nie może. W tej chwili Wydział krajowy nie ma żadnego wpływu na wybór dyrektora teatru, w obec bowiem nie istniejącego już obowiązku fundacyi skarbkowskiej do utrzymywania teatru, stracił nawet tę małą ingerencję, jaką miał dotąd z tytułu czuwania nad fundacją, by obowiązek utrzymywania teatru polskiego należycie spełniała; wpływ decydujący na wybór dyrektora teatru na przyszłość Wydział krajowy zapewnić sobie może i musi, jeżeli zasadniczo w przyszłości odmówi wypłaty subwencji każdemu dyrektorowi bez względu na stan teatru, który dyrekcję obejmie bez zatwierdzenia Wydziału krajowego. Będzie rzeczą Wydziału krajowego zawiadomić o woli Wysokiego Sejmu w tej mierze wypowiedzianej fundację skarbkowską, porozumieć się z nią co do sposobu, w jaki decydujący wpływ Wydziału krajowego na wybór dyrektora teatru wykonywany być ma z tem, że każdy przedsiębiorca, któryby w przyszłości bez zatwierdzenia Wydziału krajowego salę wydzierżawił, musiałby tem samem zrzec się wszelkiej subwencji z funduszu krajowego.

Jakkolwiek uwagi powyższe i polecenie do Wydziału, które komisya Wysokiemu Sejmowi proponuje, w tej chwili bez praktycznego znaczenia wydawać by się mogły, to jednak mogą one łatwo znaleźć zastosowanie w razie, gdyby obecny dyrektor teatru, jak to się często we Lwowie zdarzało, przedsiębiorstwo swe w porozumieniu z fundacją skarbkowską komu innemu odstąpić chciał.

Stan teatru od ostatniego sprawozdania komisji budżetowej nie wiele się zmienił.

Opera odpowiada i w tym roku słusznym a w danych warunkach możliwym wymaganiom i stanowi zawsze dodatnią stronę obecnej dyrekcji.

Dramat i komedia natomiast, nie może powrócić do stanu, w jakim się za dyrekcji Dobrzańskiego znajdował.

Luki w personalu, choć są, nie stanowią strony tak ujemnej, by one już same przez się uniemożliwiały pomyślny stan ogólny dramatu i komedii. Główną wadą jest zawsze brak umiejętnej artystycznej reżysery i brak myśli przewodniej w układaniu repertuaru, widoczna nieraz dorywczość w wystawianiu sztuk, czego choćby najlepszymi intencjami Dyrekcji dla podniesienia sceny polskiej zastąpić nie można.

Komisya wyraża nadzieję, że Wydział krajowy użyje wszelkich środków, by Dyrekcję skłonić do usunięcia tych braków.

Wybudowanie nowego teatru letniego uważać należy za niewątpliwą zasługę obecnej dyrekcji, gdyż tym sposobem uniknąć można wędrowek letnich po prowincyi, które nużyły artystów i utrudniały przygotowanie w ciągu lata repertuaru na jesień i zimę; chodzi tylko o to, by dyrekcya teatr letni także i w tym kierunku wyzyskała.

Komisya budżetowa wnosi:

w poz. 70. Do rozporządzalności Wydziału krajowego

a) dramat i komedia	10.000 zł.
b) opera	10.000 „

a nadto Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by zastrzegł dla Wydziału krajowego w przyszłości stanowczy wpływ na wybór dyrektora teatru polskiego we Lwowie.

Poz. 71. Teatr ruski pod zarządem Towarzystwa „Besida“ 7.250 zł.

Towarzystwo „Besida“ wniosło do L. 1.316 petycję o przyznanie na r. 1892 subwencji w kwocie 8.000 zł. tj. o dodanie do subwencji na rok przeszły uchwalonej kwoty 750 zł. na nagrody dla najlepszych utworów ruskich przeznaczonej z powodu, iż na rok 1892 konkurs dramatyczny nowy ogłoszony nie został.

Gdy jednak konkurs ten już w r. 1893 ponownie ogłoszony zostanie a komisya przywiązuje wielką wagę do wpływu, jaki konkursu te na pomyślny rozwój literatury dramatycznej ruskiej wyrzucić mogą, przeto uważając kwotę 7.250 zł. jako subwencyę stałą dla teatru i na ten rok tę samą kwotę preliminaruje.

Poz. 72. Towarzystwo muzyczne w Krakowie . . . . . 800 zł.

Poz. 73. Konserwatorium Towarz. muzycznego w Krakowie . . . . . 2.000 „

Poz. 74. Towarzystwo muzyczne we Lwowie . . . . . 3.000 „

Poz. 75. Towarzystwo „Harmonia“ we Lwowie . . . . . 300 „

Poz. 76. a) Towarzystwo śpiewackie „Lutnia“ we Lwowie . . . . . 500 „

Tem samem załatwiona jest petycja tegoż Towarzystwa do l. 1002.

Poz. 76. b) Tow. śpiewackie męzkie „Bojan“ jednorazowo . . . . . 200 „

Tem załatwiona jest petycja do l. 999.

Nadto wniosły podania o subwencyę: Towarzystwo śpiewackie „Echo“ we Lwowie, Tow. śpiewackie „Lutnia“ w Krakowie, Tow. muzyczne w Przemyślu, Tow. muzyczne im. Moniuszki w Stanisławowie, Kraj. Tow. muzyczne o zasiłek na urządzenie polskiego działu podczas wystawy wiedeńskiej muzyczno-teatralnej w r. 1892.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Nad petycyami L. 219, 401, 1.149, 1.385, 1.631 przechodzi się do porządku dziennego.

Dyrektorowie teatrów prowincjonalnych Łucyan Kwieciński, Józefa Piasecka, Stanisława Lasocka wnieśli petycję o subwencyę.

Z uwagi, że stosunki skarbu krajowego nie pozwalają Wys. Sejmowi na subwencyonowanie teatrów prowincjonalnych wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Nad petycyami L. 229, 629 i 840 przechodzi się do porządku dziennego.

Dalej wnosi komisya budżetowa:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Nad petycją Jana Ruszczyńskiego L. 660 o subwencyę na wydawnictwo podręcznika do nauki śpiewu, przechodzi się do porządku dziennego.

Petycje o subwencyę i zasiłki na kształcenie się w muzyce i śpiewie wnieśli:

Władysław Henocho L. 147

Józef Kucera L. 843

Julian Cudziewicz L. 231

Karol Wierzuchowski L. 902

Felicyan Szopski L. 232

Roman Kwoczyński L. 1158

Antoni Teodorowicz L. 366	Gabryel Joachim Górski L. 1160
Jan Borkowski L. 661.	Władysław Studnicki L. 1434
Józef Szymański L. 664	Julia Piasecka L. 153
Salomea Kruszelnicka L. 1658	Irene Bohus L.1636
Barbara Szultzowa L. 228	Eugenia Strassern L. 1011
Wanda Radkiewiczówna L. 233	Emilia Fuglewicz L. 1052
Bronisława Janowska L. 550	Lubina Babecka L. 1053
Jadwiga Wiśniewska L. 551	Franciszka Reicher L. 1159
Amalia Zawistowska L. 662	Emilia Żerebecka L. 1161
Izabella Kozłowska L. 663	Władysława Dąbrowska L. 1198
Zofia Hohenberger L. 841	Florentyna Zielińska L. 1200
Marya Kozłowska L. 842	Wanda Noskiewicz L. 1318
Hermína Patkiewicz L. 844	Marya Rastawiecka L. 1391
Janina Turzańska L. 845	Władysława Kotłowska L. 1392
Wanda Podgórska L. 1010	Wacława Ziemiańska L. 1659
Kornelia Strnad L. 1199	

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wszystkie powyższe petycje przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia z poz. 91 Rubr. VII., gdyby nabył przekonania, że między petentami są talenta istotne i wybitne, tudzież że udzielona subwencya, ten cel, na który jest przeznaczoną, osiągnie.

Lwów dnia 25. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego i sprawozdawca:

Stanisław Badeni.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka VII. poz. 97. c. i d.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o petycyach obciążających budżet na r. 1892 w rubr. VII.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poz. 97. c)	Stowarzyszeniu nauczycielek w Krakowie na budowę domu, jednorazowy datek do dyspozycji Wydziału krajowego.	. . . . .	1000 złr.
„ 97. d)	Dla szkoły sióstr Felicjanek w Uhnowie jednorazowy, datek	. . . . .	300 złr.

Zastępca przewodniczącego:

Stan. Badeni.

Sprawozdawca:

Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubr. VIII.

Utrzymanie pomników historycznych.

(Sprawozdawca p. Scipio.)

Uchwalony budżet na rok 1891, objął w tej rubryce na cele utrzymania pomników historycznych kwotę zlr. 18.760 i taką samą kwotę prelininuje Wydział krajowy na rok 1892, zmieniając tylko poz. wydatku zlr. 2.000 przeznaczoną na odnowienie kościoła N. Panny Maryi w Krakowie, na taką samą kwotę uchwaloną przez Wysoki Sejm 17. listopada 1890. na restauracyą kościoła i grobu zasłużonych na Skałce w Krakowie.

Komisya budżetowa przyjmuje prelininarz Wydziału krajowego, proponując Wysokiemu Sejmowi małe tylko jego podwyższenie o zlr. 300 w uwzględnieniu petycyi l. 1.669 wdowy po nieodżałowanej pamięci Ksawerym Liske, a to jako dożywotnie zaopatrzenie.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Pozycya 98. Restauracya pomników w ogóle, sporządzanie i publikacya naukowych i urzędowych spisów pomników znajdujących się w naszym kraju	3.000 zlr.
„ 99. Na restauracyę kościoła parafialnego w Bieczu, II. połowa z przyznanych 5.000 zlr.	2.500 „
„ 99a) Na restauracyę pomników Ostrogskich i Tarnowskich w katedrze tarnowskiej, II. połowa z przyznanych 2.400 zlr.	1.200 „
„ 99b) Na restauracyę kościoła i grobu Zasłużonych na Skałce w Krakowie, I. połowa z subwencyi 4.000 zlr.	2.000 „
„ 100. Badanie i ocalanie zabytków starożytnych, piśmiennych i archeologicznych dla Zakładu narodowego im. Ossolińskich we Lwowie	500 „
„ 101. Stała subwencya roczna dla Muzeum narodowego w Krakowie	500 „
„ 102. Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie:	
a) Dyrektor we Lwowie	1.200 „
b) „ w Krakowie	1.000 „
c) Adjunkt we Lwowie: płaca 1.200 zlr., dodatek aktywalny 200 zlr. i dwa dodatki pięcioletnie po 80 zlr. rocznie	1.560 „
d) Adjunkt w Krakowie: płaca 1.200 zlr., dodatek aktywalny 200 zlr. i dwa dodatki pięcioletnie po 80 zlr. rocznie	1.560 „
e) 4 aplikantów we Lwowie; adjutum po 300 zlr.	1.200 „
f) 2 „ w Krakowie; „ „ 300 „	600 „
g) Czynsz za najem lokalu we Lwowie	600 „
h) Stróże	840 „
Do przeniesienia	18.260 zlr.

	Z przeniesienia	18.260 złr.
i)	Opak, potrzeby kancelaryjne i rozmaite inne wydatki	500 „
k)	Dożywotnie zaopatrzenie Jadwigi Liske	300 „
	Suma rubryki VIII.	19.060 złr.

Tem samem załatwione zostają petycje do l. l.: 897. i 1.669. Petycje do l. l.: 221. i 987. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Lwów dnia 28. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stan. Badeni.

Sprawozdawca:
Scipio.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka IX.

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o wydatkach na kwaterunkowe żandarmeryi w preliminarzu na rok 1892.

Wysoki Sejmie!

Preliminarz wydatków na r. 1892 wynosi 163.599 zł., czyli o 15.730 zł. więcej aniżeli przeszłego roku. Po strąceniu jednak nadzwyczajnego wydatku na dodatkowe roboty i urządzenia w gmachu dla żandarmeryi we Lwowie w kwocie 7.713 zł. pozostaje podwyższenie się tej rubryki o 8.017 zł., czyli uwzględniając się zwiększenie dochodów o 704 zł., — o 7.313 zł. w ciągu jednego roku.

Licząc tylko wydatki na bieżące potrzeby i nieuwzględniając dochodu 12.936 zł. wstawionego za gmach lwowski, który przedstawia przecie tylko dochód od inwestycyi krajowej i uważany być może jako jej zamortyzowanie, to mamy:

wydatki na kwaterunkowe	155.886 zł.
zwroty	<u>39.778 „</u>
zwyżka wydatków	116.108 zł.

Tak samo rubryka wydatków jak i zwrotów zależy od istniejących ustaw i instrukcyi i tylko w szczupłej mierze podlega ingerencyi krajowej.

Na coroczną prawie zwyżkę wydatków wpływa przeważnie jedna rubryka, t. j. coraz to zwiększający się koszt najmu pomieszczeń i koszar. W roku 1882 wydaliśmy na ten cel (po strąceniu zwrotów) . . . . . 44.379 zł.

na r. 1892 zaś prelininowano	<u>88.714 „</u>
wzrost	44.335 zł.

czyli prawie w dwójnasób, podczas kiedy stan żandarmeryi podniósł się z 1.344 na 2.038 a liczba posterunków z 324 na 437, czyli tylko o 35%.

Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu w przedmiocie uzyskania tańszego najmu koszar dla żandarmeryi, podaje ciekawe szczegóły co do stałego wzrostu czynszów i najmu, który się objawia na całej przestrzeni kraju. W ciągu ostatniego roku na 116 kontraktów najmu odnowionych, trzeba było w 55 wypadkach przystać na podwyższenie, które w niektórych miejscowościach dochodziło do 100%, a w przecięciu wynosiło 25%.

Że jednak w ogóle dotąd czynsze nie są przesadne, biorąc na uwagę obecny koszt budowy domów, wypada z obliczenia Wydziału krajowego, z którego wynika, że pomimo iż obecne czynsze opłacają podatek, a krajowe budynki byłyby wolne od opłaty, dotychczas jeszcze nie opła-

ciłoby się wydać kapitał 1,600.000 zł. potrzebny na budowę koszar w całym kraju do umieszczenia żandarmeryi, chociaż istnieją już niektóre miejscowości, w których czynsz wynosi więcej aniżeli rata od pożyczki amortyzacyjnej, potrzebnej na budowę. Niezawodne podniesienie się kosztu budowy domów, tak samo jak zwiększenie czynszów, jest tylko jednym z objawów powolnego wzrastania cen płodów surowych jak też i robocizny, które wynika z powolnego zbliżenia się naszego poziomu ekonomicznego do poziomu sąsiednich krajów.

Przy dalszym zwiększaniu się czynszów, zapewne nastanie jednak chwila, w której inwestycja większa na ten cel będzie racjonalną nie tylko w pojedynczych wypadkach, ale i dla całego kraju, ale obecnie jeszcze jesteśmy dosyć daleko od tego.

We Lwowie jednak budowa gmachu żandarmeryi może być uważaną jako inwestycja korzystna. Potrącając z dawnej cyfry wydatków na najm mieszkań i koszar 12.936 zł., kosztu administracji w kwocie 1.474 zł., pozostaje 11.462 zł., co przedstawia ładny dochód od kapitału 162.602 zł., wydanego na budowę gmachu, bo wypada na 7.08% rocznie, czyli o 1% więcej aniżeli rata 30-letniej pożyczki amortyzacyjnej. Z tej przyczyny też oraz na podstawie szczegółowego uzasadnienia wydatków dodatkowych, Komisya budżetowa przyjmuje cyfrę 12.600 zł. tych wydatków, z których 4.887 zł. znalazły już umieszczenie w budżecie za r. 1889, reszta zaś 7.713 zł. jest wstawioną do obecnego preliminarza. Komisya budżetowa jednak spodziewa się, że Wydział krajowy dołoży starania, ażeby kosztu administracji budynku zmniejszyć poniżej cyfry 1.474 zł. wstawionej na ten rok.

Komisya przedkłada Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy zgodnie z preliminarzem wstawić do budżetu następujące kwoty do poszczególnych pozycji rubryki IX:

Liczba		Poszczególności	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycji				
Złote austriackie					
IX.		Kwaterunkowe żandarmeryi.			
	103	Czyszczenie koszar i innych pomieszczeń, zapalanie lamp i dostarczanie mioteł	7.607		
	104	Oświetlenie koszar	2.737		
	105	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla oficerów i służących	900		
	106	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów dla niższych stopni	20		
	107	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów i pościeli dla żołnierzy	2.479		
	108	Utrzymanie i uzupełnienie sprzętów kuchennych	892		
	109	Pranie bielizny pościelnej dla żołnierzy, furyerów i woźnych	3.006		
	110	Naprawa bielizny pościelnej	250		
	111	Pranie koców zimowych i letnich, sienników i poduszek słomianych	668		
	112	Świeże napełnianie i dopełnianie sienników i poduszek słomianych	1.564		
	113	Uzupełnienie bielizny pościelnej, koców, sienników i poduszek	6.150		
	114	Opał i oświetlenie kancelaryj oddziałowych	1.039		
	115	Opał i oświetlenie pomieszczeń oficerów, rachmistrzów, furyerów i woźnych	1.536		
		Do przeniesienia	28.848	—	—

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Z przeniesienia	28.848	—
IX.	116	Rozmaite inne wydatki	500	—	29.348
	117a	Najem pomieszczeń i koszar	109.128	—	122.064
	117b	Wartość czynszowa gmachu lwowskiego	12.936	—	
	118	Na urządzenie nowych koszar otworzyć się mających	1.000	—	1.000
	119	Na podwyższenie czynszów najmu i na pomnożenie ilo- ści posterunków	2.000	—	2.000
	120	Na koszta administracji gmachu żandarmeryi	1.474	—	1.474
	121	Na pokrycie niedoboru funduszu budowy gmachu żan- darmeryi i na dalsze roboty dodatkowe i na urzą- dzenia w tymże gmachu	—	7.713	7.713
		Suma rubryki IX.	155.886	7.713	163.599

Lwów, 28. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Stanisław Szczepanowski.

Budżet krajowy na rok 1892.

Drogi krajowe.

Rubryka X.

Sprawozdawca poseł Abrahamowicz.

W rubryce tej preliminuje Wydział krajowy na rok 1892

jako wydatki zwyczajne	806.744 zł.
„ „ „ nadzwyczajne	73.000 „
Ogółem	<u>879.744 zł.</u>
Wydatki tej rubr. uchwalone na r. 1891 czyniły	<u>858.580 „</u>

Żąda przeto Wydział krajowy na rok 1892 w porównaniu do roku zeszłego więcej o . . . . . 31.164 zł.

Wzrost ten wydatków przedstawia się w głównych szczegółach następująco:

1. Przy kosztach zarządu A. w porównaniu do r. 1891 więcej o . . . . . 2.863 „
a mianowicie na r. 1891 uchwalone koszta zarządu czyniły . . . . . 127.596 „
podczas gdy na r. 1892 preliminuje takowe Wydział krajowy w sumie . . . . . 130.459 „
2. Na bezzwrotne zasiłki D. dla dróg powiatowych i gminnych, preliminuje Wydział krajowy na r. 1892 . . . . . 250.000 „
czyli w porównaniu do roku zeszłego więcej o . . . . . 20.000 „
Natomiast na utrzymanie dróg krajowych C. żąda Wydział krajowy na rok bieżący w porównaniu do roku zeszłego mniej o . . . . . 2.010 „
to jest 399.600 zł. w obec uchwalonych na r. 1891 401.610 zł.

A. Koszta zarządu.

Jak wiadomo układany jest budżet krajowy w ten sposób, iż właściwa rubryka wydatków, w regule nie przedstawia całego nakładu z nią ściśle związanego.

Okoliczność ta zachodzi w wysokim stopniu przy kosztach zarządu drogami krajowemi.

Koszta bowiem zarządu tego, zwłaszcza o ile chodzi o etat inżynierów, stale urzędujących w Wydziale krajowym, urzędników conceptowych Departamentu IV., wreszcie siły czysto pomocnicze tymże dodane, jakoteż cały odnośny oddział rachunkowy, mieszczą się w rubr II.

I tak: Obecny personal krajowego biura drogowego wykazany w rubr. X. składa się:

z inżynierów	18
pomocników inżynierów jako dyurnistów	6
konduktorów I. klasy	22
konduktorów II. klasy	20
drożników	337

ponadto tworzą właściwe biuro drogowe uwidocznieni w rubr. II. budżetu jako oddział techniczny:

1 nadinżynier
6 inżynierów
3 asystentów
6 dyetaryuszów

wreszcie oddział konceptowy złożony z 5 urzędników i dwóch dyetaryuszów i oddział rachunkowy z 4 urzędników i 3 dyurnistów.

Zestawiając sumarycznie koszta administracyjne krajowego biura drogowego wedle preliminarza na r. 1892 a mianowicie:

W rubryce X. czyniące razem	130.459 zł. z tymiż
w rubryce II. jako to: oddziałem konceptowym kosztującym	8.799 „
„ technicznym „	20.539 „
„ rachunkowym „	<u>6.068 „</u>

dochodzi się do cyfry kosztów administracyjnych krajowego biura drogowego w wysokości . . . . . 165.865 zł. a to bez płacy Członka Wydziału krajowego, czyli szefa departamentu drogowego.

W stosunku więc do ogólnego wydatku na konserwację i budowę dróg krajowych w kwocie 454.400 zł. czynią one $36\frac{1}{2}$ procentu.

Zaś do całego wydatku krajowego na drogi, zatem na drogi krajowe i bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gminnych w wysokości 704.000 zł. — $23\frac{1}{2}$ procentu.

Cyfry te wymownie świadczą, iż pod względem wydatków na płace dla urzędników i ich emolumenta, tudzież wydatków na służbę drogową, koszta administracyjne krajowego biura drogowego doszły do tej wysokości, iż dalszy ich zwrost przechodziłby miarę tego, czem kraj w dziale centralnej administracji drogowej rozporządzać może i co rzeczowo usprawiedliwić się da.

Zapominać bowiem nie należy, że budowa dróg krajowych jest prawie ukończoną, rozszerzenie zaś sieci kolejowej i odbywająca się poprawa komunikacji lokalnych, przeniosły punkt ciężkości pod względem robót drogowych z kraju na powiaty.

Jakoż w latach ostatnich, akeya w tym kierunku z każdym rokiem wzrasta, przeważna część Wydziałów powiatowych utrzymuje stale inżynierów drogowych, przeznaczając znaczne kwoty na poprawę dróg lokalnych.

A jakkolwiek krajowe biuro drogowe przychodzi powiatom z techniczną pomocą, to jednak pomoc ta w regule ma raczej znaczenie ściśle kontrolujące, niż czynnej pomocy technicznej.

Ten stan rzeczy, o ile wkłada na skarb krajowy obowiązek, udzielania pomocy pieniężnej powiatom i gminom na budowę i rekonstrukcyę ważniejszych dróg lokalnych, o tyleż wszelkie dalsze powiększanie sił technicznych w centralnem biurze krajowem niemal wyklucza.

Mimo uznania dla dotychczasowej niewątpliwie dobrej administracji dróg krajowych, do uwag powyższych skłoniła komisję przedewszystkiem myśl o przyszłość.

Kraj bowiem z jednej strony domaga się od reprezentacji powiatowych poprawy dróg lokalnych, które w obec powstałych wielu nowych kolei nie rzadko mają znaczenie komunikacyjne większe, niż nie jedna z istniejących dróg krajowych.

Z drugiej natomiast strony Rady powiatowe w obec tak wysokiego obciążenia podatku-jących, przez podatki państwowe i wydatki budżetu krajowego, niemal są pozbawione możności powiększenia własnych środków finansowych, ponadto w krótkim prawdopodobnie już czasie, stanie na porządku dziennym czynności sejmowych, sprawa budowy kolei lokalnych, których znaczenie pierwszorzędne pod względem ekonomicznym, na podstawie nabytych doświadczeń w innych krajach, zasługuje na szczególną uwagę Wysokiej Izby, przeprowadzenie zaś, wymagać będzie daleko idących zmian w administracji komunikacji krajowych.

Komisya budżetowa wnosi:

Zważywszy, iż Wydział krajowy tłumaczy zwiększenie sił technicznych w biurze centralnem rozleglejszą i ściślejszą kontrolą nad użyciem subwencji krajowej udzielonej na drogi powiatowe i gminne i że wydatki na ten cel w wysokości budżetu na rok 1892 nie będą wzrastać lecz utrzymają się stale, jak niemniej w oczekiwaniu, że kontrola Wydziału krajowego nad czynnościami powiatów w dziale komunikacji, wykonywaną będzie nie tylko formalnie lub ściśle biurokratycznie lecz z istotną korzyścią i ułatwieniem administracji powiatów, wnosi zgodnie z preliminarem Wydziału krajowego koszta zarządu objęte pozycjami 122 do 127.

B. Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg poz. 128 i utrzymanie dróg krajowych poz. 129 odpowiadają zupełnie uchwalonemu budżetowi na r. 1891.

D. Zasiłki. Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych poz. 130, pozycję tę preliminuje Wydział krajowy w kwocie o 20.000 zł. wyższej, niż uchwaloną została na rok 1891. Komisya budżetowa uznając wydatek ten jako jeden z najpożyteczniejszych, wstawia pozycję tę również zgodnie z preliminarem Wydziału krajowego.

Co się zaś tyczy pozycyi dalszych a mianowicie od 131 do 149 to niektóre z nich jak pozycye 133 do 135 znajdują usprawiedliwienie w zamknięciach rachunkowych, wszystkie inne zaś opierają się na poprzednich uchwałach Wysokiego Sejmu.

Reasumując komisya budżetowa wnosi:

Liczba		Poszczególnienie	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi	Złote austriackie			
X.		Drogi krajowe.			
		A. Koszta zarządu.			
		<i>Płace urzędników i służ.</i>			
	122	a) 4 inżynierów I. klasy na prowincyi po 1.500 zł.	6.000		
		b) 3 " II. " " " " 1.200 "	3.600		
		c) 4 " przydzielonych do oddziału technicznego Wydziału krajowego po 1.200 zł.	4.800		
		d) 3 pełniących obowiązki inżynierów na prowincyi w Kamionce, Rzeszowie i Nowym Targu po 1.200 zł.	3.600		
		e) 1 pełniący obowiązki inżyniera w Buczaczu	1.000		
		f) 1 " " " " " Słotwinie	900		
		g) 1 " " " " " Tarnopolu	800		
		h) 1 " " " " " Gorlicach	500		
		i) 22 konduktorów I. klasy po . . . . . 500 zł.	11.000		
		k) 20 " II. " " " " 400 "	8.000		
		l) 6 pomocników inżynierów okręgowych (dyurnistów) po 2 zł. dziennie	4.392		
		m) 337 drożników, po 150 zł.	50.550		
		n) Zaliczki na płace inżynierów i konduktorów	—	—	95.142
	123	<i>Pięciolecia:</i>			
		a) dla 7 inżynierów	2.340		
		b) dla 7 pełniących obowiązki inżynierów	1.609		
		c) dla 31 konduktorów	2.297		6.246
		Do przeniesienia	101.388	—	101.388

Liczba		Pszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi				
Złote austriackie					
X.		Z przeniesienia .	101.388	—	101.388
	124	<i>Ryczałty:</i>			
		<i>a) Koszta podróży na obowiązkowe zwiedzanie dróg:</i>			
		1. dla 7 inżynierów na prowincyi po 500 zł.	3.500		
		2. „ 3 pełniących obowiązki inżynierów po 500 „	1.500		
		3. dla 1 pełniącego obowiązki inżyniera w Tarnopolu	400		
		4. dla pełniącego obowiązki inżyniera w Nowym Targu	360		
		5. dla 1 pełniącego obowiązki inżyniera w Gorlicach	340		
		6. dla 1 pełniącego obowiązki inżyniera w Słotwinie	300		
		7. dla 18 konduktorów po 150 zł.	2.700		
		8. „ 24 „ „ 120 „	2.880		
		9. „ 5 „ „ dodatki do ryczałtu	580	—	12.560
		<i>b) Koszta kancelaryjne:</i>			
		1. dla 7 inżynierów na prowincyi po 48 zł.	336		
		2. „ 3 pełniących obowiązki inżynierów po 40 „	120		
		3. „ 42 konduktorów po 16 zł.	672	—	1.128
		<i>c) Na umieszczenie biur:</i>			
		1. dla 1 inżyniera we Lwowie	120		
		2. „ 1 „ w Krakowie	100		
		3. „ 5 inżynierów okręgowych na prowincyi po 60 zł.	300		
		4. dla 4 pełniących obowiązki inżynierów w Rzeszowie, w Nowym Targu, Tarnopolu i Buczaczu po 60 zł.	240	—	760
		<i>d) Dodatki za prowadzenie oddziałów konduktorskich:</i>			
		dla inżynierów w Krakowie i Tarnopolu .	500	—	500
		Do przeniesienia .	116.336		116.336

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycei				
Złote austriackie					
X.		Z przeniesienia .	116.336	—	116.336
125		<i>Remuneracye i zapomogi.</i>			
		a) Remuneracya dla urzędników i służby drogowej	3.000		
		b) Zapomoga stała przyzwołona przez Wysoki Sejm konduktorom	2.123	—	5.123
126		Sprawienie, uzupełnienie i naprawa wzorów i naczyń dla oddziału technicznego, inżynierów okręgo- wych i konduktorów	3.000	—	3.000
127		Koszta podróży dla inżynierów Wydziału krajowego, delegatów, inspektorów i komisji nadzwyczajnych	6.000	—	6.000
		B. Nowe budowy i rekonstrukcyje dróg.			
128		Na budowę dróg krajowych: 1. Borszczów-Kolendziany 2. Rzeszów-Nadbrzezie	—		
		Budowa mostu pod Kurowem	—		
		a) Na budowę drogi z Przeworska do Kańczugi	—	30.000	
		b) Na rekonstrukcyje dróg	—	20.000	50.000
		C. Utrzymanie dróg krajowych.			
129		Na utrzymanie dróg krajowych oddanych do użytku publicznego w długości 1.800 kilometrów, we- dług przyjętej zasady po 222 zł.	399.600	—	399.600
		D. Zasiłki.			
130		Na bezzwrotne zasiłki dla dróg powiatowych i gmin- nych	250.000	—	250.000
131		Na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych	20.000	—	20.000
132		Na utworzenie zakładowego funduszu pożyczkowego w sumie 300.000 zł., dziesiąta rata	—	20.000	20.000
		E. Wydatki na myta.			
133		Budowa i utrzymanie domków mytniczych	—	3.000	3.000
134		Koszta komisyjne, ogłoszenie licytacji i inne	2.000	—	2.000
135		Przezwy z powodu wypadków elementarnych	400	—	400
		Do przeniesienia	802.459	73.000	875.459

Liczba		Poszczególnienie	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
X.		Z przeniesienia	802.459	73.000	875.459
		F. Zaopatrzenia.			
—	136	Zinkowicz Wincenty, emerytowany inżynier II. klasy	—		
		Borzęcki Leonard emerytowany konduktor dróg kra- jowych	312		
	137	Hlawaty Alojzy emerytowany konduktor dróg krajowych	300		
	138	Hryniewicz Wincenty " " " "	244		
	139	Ulanowski Rafał " " " "	180		
	140	Darowski Stanisław " " " "	230		
	141	Skwarczyński Jan " " " "	481		
	142	Niewiadomska z Hoszowskich Sabina, wdowa po inży- nierze okręgowym rocznie 350 zł. i dla dwoje jej dzieci mianowicie: Maryana Ignacego Henryka do 10/3 1897., Juwenala Ignacego Maryana do 20/1 1900 po 58 zł. . . . . 116 „	466		
	143	Pohowska Ewelina, wdowa po pełniącym obowiązki inżyniera rocznie 200 zł. i dla czworga jej dzieci, mianowicie: Bohdana Leona do 9/2 1900, Michała Mieczysława Maryana do 12/9 1902, Zofii Róży do 25/4 1901, Stanisławy Maryi do 7/8 1907 po 50 zł. . . . . 200 „	400		
	144	Szeliska Laura, wdowa po konduktorze	167		
	145	Chodorowska Leokadya, wdowa po konduktorze	100		
	146	Zarembiny Franciszki dzieciom pozostałym po kon- duktorze, mianowicie: Maryi do 15/12 1892., Władysławy do 24/6 1895. i Juliana do 4/1. 1910 rocznie po . . . . . 13 zł.	39		
	147	Grzymałowa Melania Bronisława z Gerzabków, wdowa po konduktorze jako pensję wdowa 250 zł. i dla czworo jej dzieci, mianowicie: Marya Henryka do 19/1 1898., Kazi- mierz Myryan do 6/10 1898., Jędrzej Włodzimierz do 21/1 1901. i Natalia Anna do 7/2 1902 po 25 zł. . . . . 100 „	350		
	148	Zienkiewiczowa Aleksandra, wdowa po inżynierze okrę- gowym	600		
	149	Reicher Kazimierz, emerytowany konduktor I. klasy	416		4.285
—		Łuniewska Natalia, wdowa po inżynierze asystencie, jednorazowo	—	—	
—		Rondewald Eleonora, wdowa po konduktorze, jedno- razowo	—	—	
		Suma rubryki X.	806.744	73.000	879.744

We Lwowie dnia 18. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Budeni.

Sprawozdawca:
Abrahamowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

Do Rubr. X.

wydatków budżetu krajowego.

Wnioski Komisji budżetowej.

(Sprawozdawca poseł Abrahamowicz).

Petycyę do L. 181. Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu o powiększenie dotacyi na bezwrotne zasilki dla dróg powiatowych gminnych do wysokości 300.000 zł., jak najmniej tej samej treści

Petycyę do L.	182	Wydziału Rady powiatowej	w	Złoczowie,
" "	300	" "	"	" Wieliczce,
" "	430	" "	"	" Samborze,
" "	431	" "	"	" Jaworowie,
" "	578	" "	"	" Zaleszczykach,
" "	855	" "	"	" Nadwórnej,
" "	975	" "	"	" Czortkowie,
" "	1.017	" "	"	" Limanowej,
" "	1.073	" "	"	" Kołomyji,
" "	1.072	" "	"	" Stanisławowie,
" "	1.540	" "	"	" Brzozowie,
" "	1.600	" "	"	" Myślenicach,
" "	1.645	" "	"	" Nisku,
" "	1.672	" "	"	" Mielcu,
" "	1.396	" "	"	" Rudkach,
" "	1.395	" "	"	" Bóbrce,
" "	1.442	" "	"	" Drohobyczu,
" "	1.457	" "	"	" Nowym Targu,
" "	1.458	" "	"	" Brzesku,

Wysoki Sejm

raczy uznać za załatwione, przez wstawienie do budżetu krajowego na rok 1892 na bezzwrotne zasilki dla dróg powiatowych i gminnych 250.000 zł. w. a., tudzież na budowę i utrzymanie dojazdów kolejowych 20.000 zł. w. a.

Nad petycyą do L. 82 mieszkańców północno-zachodniej części powiatu Nowosandecckiego o subwencyę na rozszerzenie i wyszutrowanie drogi z Łosina do Zbikowic.

- Nad petycją do L. 152 Paraski Kucharskiej wdowy po droźniku o dar z łaski.
- Nad petycją do L. 226. Eleonory z Niedzielskich Rondewaldowej o zasiłek pieniężny.
- Nad petycją do L. 238. Stanisława Darowskiego, pensyonowanego konduktora dróg krajowych o podwyższenie mu w drodze łaski emerytury.
- Nad petycją do L. 370. Sabiny Niewiadomskiej wdowy po inżynierze o jednorazową zapomogę.
- Nad petycją do L. 534. gminy Sieńków o subwencję na poprawę dróg miejscowych.
- Nad petycją do L. 831. droźników dróg krajowych okręgu Rzeszowskiego o przyznanie dodatku drożyznianego.
- Nad petycją do L. 1.202. Teodora Barkowa konduktora drogi krajowej w Kołomyi o przyznanie mu dodatku drożyznianego.
- Nad petycją do L. 1.276. Zarządu drogowego Huty gogołowskiej powiatu Jasielskiego na dwa wymurowane mosty
- Nad petycją do L. 1628. Wiktora Nowosielskiego byłego droźnika o przyznanie emerytury.
- Nad petycją do L. 1.629. Służby zewnętrznej i przy drogach krajowych o dodatek drożyzniany.
- Nad petycją do L. 1585. Prośby gminy Dobryniów, Stratyn wieś i Stratyn miasteczko o subwencję na budowę drogi ze Stratyna do Rohatyna.
- Nad petycją do L. 183. Wydziału powiatowego Grybowskiego o podwyższenie subwencji na budowę drogi Korzenna Wojnarowa do 75%.
- Nad petycją do L. 13.84. Julji Birgfelnerowej wdowy po inżynierze asystencie Wydziału krajowego o dar z łaski,

Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego.

- Petycję do L. 1082. Gminy Jeleśnia i 29. gmin powiatu żywieckiego o udzielenie bezprocentowej pożyczki i zasiłku na rekonstrukcję dróg gminnych z powodu klęski głodowej, Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu do załatwienia.
- Petycję do L. 933. Ignacego Kinel, inżyniera dróg krajowych okręgu rzeszowskiego o przyznanie lat służby autonomicznej, odbytej przed objęciem posady inżyniera w Rzeszowie, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.
- Petycję do L. 1074. Wydziałowi Rady powiatowej przemysłańskiej o uzupełnienie zasiłków z funduszków krajowych na rzecz budowy dróg powiatowych do wysokości 50% ogólnych kosztów budowy.
- Petycję do L. 164. Wydziału powiatowego w Brzesku o udzielenie pożyczki krajowej w kwocie 3000 zł. celem pokrycia niedoboru z r. 1891 w funduszu dróg powiatowych.

Petycę do L. 555. Wydziału Rady powiatowej w Cieszanowie o udzielenie subwencji w sumie 12.500 zł. na budowę drogi powiatowej dachnowsko-lubaczowskiej.

Petycę do L. 693. Wydziału powiatowego w Kolbuszowie o przyznanie subwencji na dalszą budowę drogi powiatowej raniżowsko-sokołowskiej.

Petycę do L. 1462. Wydziału Rady powiatowej w Wieliczce o subwencję na drogę Krasne-Żerosławice - Kępanów,

odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Petycę do L. 1851 gmin i obszarów dworskich powiatu rzeszowskiego o przyspieszenie rozpoczętej budowy subwencyonowanej drogi Miłosin-Bratkowice.

Petycę do L. 1217. Wydziału Rady powiatowej w Bohorodeczanach o udzielenie subwencji na budowę mostów,

przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Petycja do L. 394. Wydziału powiatowego w Kołomyi w przedmiocie budowy kolei z Kołomyi względnie Szeparowie do Delatyna, znajduje załatwienie w odnośnem sprawozdaniu komisji drogowej.

W załatwieniu petycji do L. 703 i 1015 Natalji Łuniewskiej wdowy po Janie Łuniewskim inżynierze-asystencie Wydziału krajowego, jednej z prośbą o przyznanie w drodze łaski pensji wdowiej drugiej o udzielenie zapomogi, Sejm przeznacza jako jednorazowy dar z łaski dla tejsze Natalji Łuniewskiej 50 zł. a. w.

Lwów dnia 31. marca 1892.

Przewodniczący :

Dunajewski.

Sprawozdawca :

Abrahamowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka XI.

Dotacje dla zakładów krajowych.

Poz. 150 i 152 sprawozdawca poseł Marchwicki.

„ 151 „ „ Kozłowski Włodzimierz.
„ 153, 154 i 154 a) „ Czyżewicz.

Poz. 150.	Krajowy szpital powszechny we Lwowie	. . .	13.969 zł.	} wedle specyjal- nych spra- wozdań
„ 151.	„ zakład dla obłąkanych na Kulparkowie	. . .	42.793 „	
„ 152.	Fundusz podrzutek w Lwowie	. . .	4.414 „	
„ 153.	Krajowy szpital powszechny św. Łazarza w Krakowie	. . .	36.923 „	
„ 154.	Fundusz podrzutek w Krakowie	. . .	2.900 „	
Poz. 154 a)	Na budowę zakładu położnic we Lwowie	. . .	70.000 „	

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka XII.

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu Wydziału krajowego, dotyczącym wydatków na szupaśnictwo.

Wydział krajowy preliminuje wydatki na szupaśnictwo w kwocie 27.000 złr. t. j. o 1.000 złr. mniej, aniżeli preliminarz na r. 1891 a o 661 zł. mniej, aniżeli wynikłość w roku 1889. Kwotę tę trzeba zestawić z XIV. rubryką dochodów ze zwrotu wydatków szupasowych preliminowaną w tej samej wysokości, co roku poprzedniego t. j. na 8.000 złr. Czysty wydatek zatem na ten cel wynosi tylko 19.000 złr. Wydział krajowy w swoim sprawozdaniu przedstawia, że z końcem roku 1890 wygasł kontrakt na 3 letnią dostawę odzieży szupasowej w drodze przedsiębiorstwa dla stacyi Lwów, Kraków i Przemyśl, w skutek czego ze względu na korzyści funduszu krajowego zabezpieczono dostawę na dalsze trzechlecie 1891—3.

Przy tej sposobności Wydział krajowy zwraca uwagę na oszczędności, które zostały urzeczywistnione od czasu, kiedy dostawa odzieży została objęta we własny zarząd i kiedy prawo orzekania o potrzebie przyodzieniu szupaśników zostało przelane z gmin na c. k. władze. Przed tą zmianą, t. j. w trzechleciu 1881—3 wydatki wynosiły przeciętnie 8.000 zł. rocznie.

Po zmianie t. j. w r. 1884 wynosiły one	2.700	"	"
w trzechleciu 1885—7 przeciętnie	3.100	"	"
" 1888—90 "	2.400	"	"

Porównując to z pierwotnym wydatkiem, pokazuje się zaoszczędzenie całkowite od r. 1884—90 w kwocie 34.200 zł. czyli blisko 5 000 zł. rocznie.

Dodać można, że istnieje wszelkie prawdopodobieństwo, że i nadal wydatki w rubryce XII. będą się stale zmniejszać.

Komisya budżetowa przyjmuje przeto preliminarz Wydziału krajowego i wnosi,

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Rubr. XII. Wydatki na szupaśnictwo.

Poz. 155. Ryczałt na pokrycie wydatków szupasowych 27.000zł.

Lwów dnia 13. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Stanisław Szczepanowski.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka XIII. wydatków.

Budowy wodne i melioracje.

(Sprawozdawca poseł Skałkowski).

Wydatki tej rubryki obliczył Wydział krajowy w preliminarzu na	261.439 złr.
co w porównaniu z wydatkami w budżecie na rok 1891. uchwalonemi w sumie	234.786 „
przedstawia powiększenie o	26.653 złr.

Oprócz wydatków objętych preliminarzem Wydział krajowy zaproponował, w osobnem sprawozdaniu o czynnościach swoich na polu budowy wodnych i melioracji, wstawić w tejsze rubryce jeszcze inne wydatki na zasiłki robót regulacyjnych, na stypendya, i na organizację etatu biura melioracyjnego.

To sprawozdanie przekazaniem zostało komisji gospodarstwa krajowego, która Wysokiemu Sejmowi przedstawi wnioski swoje co do całego działu **B.** rubryki XIII., obejmującego wszystkie wydatki na wykonanie budowy wodnych, tudzież co do działu **A.** tejsze rubryki, mianowicie pozycyj, obejmujących koszta utrzymania biura melioracyjnego, a względnie co do zwiększenia tych kosztów, spowodowauego organizacją biura.

Oдноsne sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego nie zostało jeszcze Wysokiemu Sejmowi przedłożone; komisya budżetowa jednak, chcąc zestawić cały preliminarz budżetu na rok 1892 i przystąpić do obrad nad pokryciem wydatków, zmuszona jest, nie wyczekując uchwał Wysokiego Sejmu nad wspomnianymi wnioskami komisji gospodarstwa krajowego, przedłożyć preliminarz wydatków rubryki XIII. budżetu w tych cyfrach, jakie wynikają z odnośnych wniosków komisji gospodarstwa krajowego, — nie przesądzając oczywiście uchwałam, jakie przy obradach nad tymi wnioskami w Wysokiej Izbie zapadną.

Mianowicie co do działu **A.** rubryki XIII., który zawiera wydatki na biuro melioracyjne i na studia przygotowawcze, przedłoży komisya gospodarstwa krajowego wniosek o wstawienie kredytu w kwocie 2.123 złr. na wydatki wynikające z nowego etatu, a przewyższające preliminowaną na ten cel przez Wydział krajowy w projekcie budżetu kwotę 28.776 złr. — Do tego samego działu należą wydatki na stypendya dla techników melioracyjnych i komasacyjnych, na które komisya gospodarstwa krajowego łączną kwotę 900 złr. w. a. preliminarzuje.

W dziale **B.** tej rubryki, obejmującego wydatki na wykonanie budowy wodnych, nie proponuje komisya gospodarstwa krajowego żadnej kwoty na regulację rzeki Białej; w zeszłorocznym budżecie uchwalono 30.000 złr. a. w. na tę regulację, a suma ta, według uchwały Wysokiej Izby z 15. listopada 1890 — aż do końca marca 1893 wydatkowaną być może.

Na regulację Dniestru preliminował Wydział krajowy w projekcie budżetu sumę 32.000 złr. Następnie jednak, w sprawozdaniu o tym przedmiocie z 19. marca 1892 — preliminuje Wydział krajowy na ten cel tylko 18.000 złr. jako zaliczkę na rachunek krajowej subwencji, a to celem umożliwienia wykonania najniebezpieczniejszych robót regulacyjnych.

Komisja gospodarstwa krajowego, której to sprawozdanie o regulacji Dniestru przekazane zostało, wniosków Wydziału krajowego jeszcze nie załatwiła. Zważywszy jednak, że Wysoki Sejm tylokrotnymi uchwałami uznał potrzebę regulacji Dniestru, a uchwałą z dnia 27. listopada 1890 uznał nagłość tej sprawy, wzywając c. k. Rząd o jak najrychlejsze przeprowadzenie regulacji Dniestru między Żurawnem a Rozwadowem, — niemniej też z uwagi, że gdy obecnie c. k. Rząd oświadcza gotowość przyjęcia na siebie 60% kosztów tej regulacji, niepodobna Wysokiemu Sejmowi zwlekać ze stanowczem tej sprawy załatwieniem — komisja budżetowa, nie przesądzając uchwałąm Wysokiej Izby, jakie na podstawie sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego powzięte zostaną, — wstawia w odnośnej pozycji na regulację Dniestru preliminowaną przez Wydział krajowy kwotę 18.000 złr. w. a.

Po tych uwagach komisja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące wydatki w rubryce XIII. budżetu krajowego na rok 1892:

A. Biuro melioracyjne i studia przygotowawcze.

Pozycya 156 a) Płace 4 inżynierów po 1.500 złr.	6.000 złr.
„ 3 „ „ 1.200 złr.	3.600 „
dodatki za plany dla 7 inżynierów po 300 złr.	2.100 „
kwinkwenia	600 „
dodatek osobisty dla jednego inżyniera	200 „
razem	12 500 złr.

t. j. więcej o 500 złr. od wydatku w zeszłorocznym budżecie uchwalonego.

Pozycya 156 b) Płace 3 inżynierów-asystentów po 1.000 złr.	3.000 złr.
„ 9 „ „ „ 800 złr.	7.200 „
dodatki za plany dla 12 inżynierów-asystentów po 200 złr.	2.400 „
dodatek osobisty dla inżyniera-asystenta, który okaleczał w służbie i tylko do zajęć biurowych użytym być może	400 „
razem	13.000 złr.

Z tej kwoty przypada na fundusze regulacyjne	3.100 „
do pokrycia z funduszu krajowego	9.900 złr.

t. j. więcej o 2.100 złr. od wydatku w zeszłorocznym budżecie uchwalonego, z powodu przyjęcia dwóch inżynierów-asystentów, podwyższenia płacy po 200 złr. 4 inżynierom i dodatku osobistego powyżej wspomnianego.

Pozycya 156 c) dyurna techniczne:

1 praktykant po 2 złr. dziennie	732 złr.
2 pomocników po 2 złr. dziennie	1.464 „
razem	2.196 złr.

t. j. więcej o 188 złr. niż w roku zeszłym z powodu podwyższenia dyurnum.

Z przeniesienia . 38.557 złr.

górnego Dniestru i Pełtwi. Komisya budżetowa przekonała się w biurze melioracyjnem, że są zamierzone rozmaite zdjecia, dotyczące projektów wypracować się mających, jak: co do obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim, obwałowania Raby i Wisły w powiecie bocheńskim, obwałowania lewego brzegu Wisły w powiecie krakowskim, osuszenie bagien Stojanowskich i t. d. Jakkolwiek jednak faktyczny wydatek w tej pozycji wynosił w roku 1889 kwotę 9.255 złr. — komisya budżetowa niemoże zgodzić się z propozycją Wydziału krajowego wstawienia w tej pozycji kwoty 8.000 złr. Sądzi bowiem komisya, że nie należy przystępować do wypracowywania zbyt wielkiej ilości projektów regulacyjnych i melioracyjnych, których zrealizowanie przechodziłoby finansową możność kraju. Już te projekty, o których obecnie jest mowa, na podstawie przedłożeń Wydziału krajowego, wymagać będą ze skarbu krajowego bardzo znacznych zasiłków, a komisya budżetowa, licząc się z funduszami, jakie kraj na tego rodzaju inwestycje przeznaczać może, i chcąc dać wyraz swemu zapatrywaniu, że przygotowywanie coraz to nowych projektów nie jest w obecnem położeniu finansowem kraju wskazane, — wstawia

w pozycji 161 na przeprowadzenie zdjęć niwelacyjnych i studyów, zamiast preliminowanej przez Wydział krajowy kwoty 8.000 złr. tylko . . . 5.000 złr.

Komisya zauważyć musi, że w tej rubryce zachodzą często przekroczenia, a mianowicie wydano w roku 1889 i 1890 według zamknięć rachunkowych przeszło trzy razy tyle, aniżeli Sejm uchwalił. Komisya uważa takie przekroczenie za niewłaściwe i z naciskiem podnosi, że Wydział krajowy powinien z wydatkami w tej pozycji zastosować się do uchwał Wys. Sejmu.

Suma wydatków proponowanych przez komisję w dziale A. rubryki XIII. wynosi zatem . . . 43.557 złr.
t. j. mniej o 4.000 złr. od kwoty preliminowanej przez Wydział krajowy.

B. Wykonanie budowli wodnych.

W pozycji 162. wstawia komisya, na regulację Dniestru, preliminowaną przez Wydział krajowy w sprawozdaniu na wstępie wspomnianem kwotę . . . 18.000 złr.

W pozycji 163. wstawia komisya budżetowa $33\frac{1}{3}\%$ zasiłki na regulację rzek niespławnych, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 6. października 1882, zgodnie z wnioskami komisji gospodarstwa krajowego:

a)	Na regulację Soły, I. rata	2.000 złr.
b)	„ „ Raby między Dobczycami a Winiarami	3.000 „
c)	„ „ Raby pod Winiarami, Stadnikami i Gdowem II. rata	935 „
d)	„ „ Dunajca między Gołkowicami a Nowym Sączem V rata	2.000 „
e)	„ „ Dunajca między Nowym-Sączem a Marcinkowicami III. rata	2.530 „
f)	„ „ Dunajca między Nowym-Sączem a Marcinkowicami, za- zasiłek dla gminy Chełmiec	861 „
g)	„ „ Dunajca pod Dąbrową, Marcinkowicami i Kurowem II. rata	3.755 „
h)	„ „ „ „ Tęgoborzem	953 „
i)	„ „ „ „ Lipiem	1.546 „
k)	„ „ „ „ między Czechowem a Biskupicami	1.000 „

Do przeniesienia (poz. 163) . 18.580 złr.

	Z przeniesienia	18.580	złr.
l)	Na regulację Dunajca między Melsztynem a Wróblowicami IV. rata	1.000	"
m)	" " " pod Wróblowicami	993	"
n)	" " " " Sukmaniem	1.097	"
o)	" " " " Olszynami	1.025	"
p)	" " " " Wielką Wsią	1.220	"
r)	" " " " Dąbrówką Szczepanowską II. rata	2.221	"
s)	" " " " Błoniem i Zgłobicami II. rata	2.500	"
t)	" " Popradu pod Cyganowicami	544	"
u)	" " " " Biegonicami i Starym Sączu	337	"
v)	" " Wisłoki pod Skurową i Przeczycą	3.000	"
x)	" " " " Pustynią, Żyrakowem i Straszęcinem	914	"
y)	" " Wisłoka pod Cieszyną, Wiśniową, Jazową i Kobylem	2.000	"
z)	" " Sanu pod Krzemienną i Jabłonicą	1.000	"
aa)	" " " " Bartkówką i Bachorzem	2.000	"
bb)	" " " " Bachowem	3.405	"
cc)	" " Stryja pod Kawczykatem i Pokrowcami	2.000	"
dd)	" " Świcy pod Dubrawką i Mielniczem	2.333	"
ee)	" " Łomnicy pod Perehińskiem II. rata	1.000	"
ff)	" " " " Chocinem i Podmichalem II. rata	1.500	"
gg)	" " Bystrzycy Nadwórniańskiej pod Nazawizowem II rata	198	"
hh)	" " " " " Mykietyńcami	1.681	"
ii)	Na premiowanie zasadzania wikliną odsypanisk	2.000	"
kk)	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	5.000	"
	Suma pozycyi 163	57.548	złr.

W pozycyi 164 na popieranie przedsiębiorstw melioracyjnych — na zasadzie ustawy z 30. czerwca 1884:

a)	na regulację Nowego Brnia III. rata	15.471	złr.
b)	" " Łęgu VII rata	14.000	"
c)	" " Krzemienicy V. rata	12.400	"
d)	" obwałowanie Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim	45.373	"
e)	" zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy	8.315	"
f)	" " " " " Stryja	2.685	"
g)	" obwałowanie Wisły między Podgórzem a Niepołomicami	14.533	"
	razem	112.777	złr.

Raty w pozycjach e) g) zostały obniżone stosownie do uchwał komisji gospodarstwa krajowego.

W pozycyi 165 wnosi komisya, na popieranie mniejszych melioracyi, dotację jak w budżecie zeszłorocznym
 5.000 | złr. |

W pozycyi 165 a) zgodnie z komisją gospodarstwa krajowego — na doświadczenia kultury torfowisk
 1.000 | " |

Suma rubryki XIII.
 237.882 | złr. |

t. j. mniej od preliminarza Wydziału krajowego o 23.557 złr.

Wreszcie wnosi komisya budżetowa co do dwóch petycyi:

L. 867 gminy Czerwona Wola w powiecie Jarosławskim — o przyjęcie kwoty konkurencyjnej 480 złr. nałożonej na gminę za regulację rzeki Lubaczówki — i

L. 1266. gminy Strutyn w powiecie Dolińskim o zasiłek na ubezpieczenie brzegów rzeki Czezwzy —

rezolucję następującej treści:

Petycyę gmin Czerwona-Wola i Strutyn odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i ewentualnego uwzględnienia z dotacyi na mniejsze roboty melioracyjne w pozycyi 165. uchwalonej.

Zastępca przewodniczącego

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca

Skałkowski.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka XIV.

Odsetki od pożyczek i umarzanie tychże.

(Sprawozdawca poseł Goldman.)

Pożyczki, które się umarza i od których opłaca się odsetki z rubr. XIV. budżetu funduszu krajowego, wynoszą z początkiem roku 1892 ogólną sumę 9,294.168 zł. Z tej sumy przypada kwota 7,650.100 zł. na pożyczki emisyjne, a mianowicie:

reszta z pożyczki krajowej z roku 1873	.	.	.	.	.	.	.	361.700 zł.
„ „ „ „ 1883	„	„	„	„	„	„	„	3,438.900 „
„ „ „ „ 1884	„	„	„	„	„	„	„	918.800 „
„ „ „ „ 1885	„	„	„	„	„	„	„	326.700 „
„ „ „ „ 1888	„	„	„	„	„	„	„	429.700 „
„ „ „ „ 1889	„	„	„	„	„	„	„	681.700 „
„ „ „ „ 1891	„	„	„	„	„	„	„	1,492.600 „
Razem	„	„	„	„	„	„	„	7,650.100 zł.

Reszta 1,644.068 zł. przypada za pożyczki nie emisyjne, a mianowicie:

reszta pożyczki zaciągniętej od funduszu dometykalnego na budowę Kulparkow.	.	.	.	.	.	.	.	25.522 zł. 91 ct.
reszta pożyczki z kasy oszczędności na budowę Kulparkowską	„	„	„	„	„	„	„	32.744 „ 72 „
reszta pożyczki zaciągniętej w kasie oszczędności przez Siostry Miłosierdzia	„	„	„	„	„	„	„	8.805 „ 59 „
pożyczka zaciągnięta od funduszu spółek wodnych, na całkowitą spłatę banku dla krajów koronnych	„	„	„	„	„	„	„	385.000 „ — „
reszta pożyczki zaciągniętej w krakowsk. Kasie oszczędności przez zbór izraeliicki tamtejszy na budowę szpitala	„	„	„	„	„	„	„	3.758 „ 04 „
reszta pożyczki zaciągniętej od funduszu szpitala św. Łazarza na budowę tego szpitala	„	„	„	„	„	„	„	308.217 „ 75 „
reszta pożyczki w kasie oszczędności na budowę pralni w szpitalu lwowskim	„	„	„	„	„	„	„	14.842 „ 61 „
reszta pożyczki w banku krajowym na budowę prawego skrzydła w szpitalu lwowskim	„	„	„	„	„	„	„	37.899 „ 72 „
reszta pożyczki w banku krajowym na odbudowanie części budynku w szpitalu tarnowskim	„	„	„	„	„	„	„	20.777 „ 10 „
reszta pożyczki hipot. ciężącej na realności zakupionej pod budowę domu dla żandarmeryi	„	„	„	„	„	„	„	1.259 „ 51 „
reszta pożyczki zaciągniętej od zarodowego funduszu szkolnego krajowego na pokrycie niedoboru tegoż funduszu na r. 1889	„	„	„	„	„	„	„	76.000 „ — „
pożyczka zaciągnięta na pokrycie niedoboru r. 1889	„	„	„	„	„	„	„	290.134 „ — „
reszta pożyczki w banku krajowym dla dotkniętych kłeską nieurodzaju w r. 1889.	„	„	„	„	„	„	„	267.000 „ — „
pożyczka zaciągnięta od funduszu policji krajowej	„	„	„	„	„	„	„	132.859 „ — „
pożyczka na pokrycie niedoboru r. 1890	„	„	„	„	„	„	„	39.247 „ — „
Razem	„	„	„	„	„	„	„	1,644.067 zł. 95 ct.

Zauważyć przytem należy, że pożyczka w r. 1889 zaciągnięta celem utworzenia funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, nie obciąża właściwie funduszu krajowego, bo spłaconą być ma ze zwrotów pożyczek oprocentowanych, udzielonych spółkom wodnym.

Natomiast obciążają fundusz krajowy pożyczki, które się umarza z innych rubryk i pozycji budżetu funduszu krajowego, a mianowicie:

reszta pożyczki hipotecznej ciężącej na realności oddanej dla szkoły weterynaryi	13.615 zł. 65 ct.
reszta pożyczki zaciągniętej na założenie składów publicznych we Lwowie i Krakowie	372.391 „ 02 „
reszta pożyczki ciężącej na realności szkoły lasowej we Lwowie	6.100 „ — „
pożyczka ciężąca na folwarku w Dublanach	16.500 „ — „
ciężary ciężące na szpitalu lwowskim na rzecz funduszu stypendyjnego Głowińskiego	33.507 „ — „
Razem	<u>442.113 zł. 67 ct.</u>

Ogólny więc stan długów krajowych z początkiem r. 1892 wynosił 9,736.281 zł. 67 ct., z których pożyczki emisyjne wynoszą 7,650.100 zł., a nieemisyjne 2,086.181 zł. 62 ct.

Dla dokładności dodajemy jeszcze, że na funduszu krajowym ciąży obowiązek opłacania renty rocznej w kwocie 1.600 zł. Towarzystwu gospodarskiemu we Lwowie za odstąpioną krajowi szkołę dublańską wraz z folwarkiem.

W rubr. XIV. preliminaruje Wydział krajowy ogół wydatków w kwocie 1,311.713 zł., to jest o 697.050 zł. więcej niż uchwalono na rok 1891. Na to znaczne zwiększenie wydatków w tej rubryce złożyły się cztery pozycye, a mianowicie poz. 169, 180, 185 i 186.

W r. 1889 Wydział krajowy spłacił cały pozostały wówczas dług w banku dla krajów koronnych w kwocie 420.000 zł., a to za pomocą pożyczki zaciągniętej u funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych w kwocie 415.625 zł. Na poczet nowego tego długu spłacono w latach 1890 i 1891 razem 30.625 zł. Pozostałą resztę 385.000 zł. będzie musiał Wydział krajowy spłacić funduszowi pożyczkowemu dla spółek wodnych w ciągu roku 1892, a gdy Wydział krajowy przypuszcza, że to stanie się w połowie roku, przeto preliminarował jako wydatek w poz. 169. całą kwotę dłużną 385.000 zł. i $4\frac{1}{2}\%$ odsetki za pół roku 8.663 zł., razem kwotę 393.663 zł. (Na r. 1891 uchwalono na częściową spłatę 15.000 zł., a na opłatę procentów 18.000 zł.)

W r. 1890 Wysoki Sejm upoważnił Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki emisyjnej 4% w nom. wysokości 1,500.000 zł. Na częściowe umorzenie i oprocentowanie tej pożyczki nie preliminarowano nic na r. 1891, a pokryto te wydatki z pieniędzy uzyskanych z emisji obligacyj tej pożyczki. Na rok 1892 zaś preliminarował Wydział krajowy w poz. 180. podług planu umorzenia kwotę 81.141 zł.

Do budżetu za r. 1891 wstawiono kwotę 57.313 zł. na pokrycie niedoboru roku 1888, zaś na r. 1892 Wydział krajowy w poz. 185. preliminarował, a Wys. Sejm przy załatwianiu zamknięcia za r. 1889 polecił wstawić do budżetu na r. 1892 sprawdzony niedobór r. 1890 w kwocie 290.134 zł.

Na częściowe umorzenie pożyczki 300.000 zł., zaciągniętej dla dotkniętych w r. 1889 klęską nieurodzaju, uchwalono na r. 1891: na spłatę rat 17.000 zł., na oprocentowanie 12.239 zł., razem 29.239 zł. Na r. 1892 Wydział krajowy preliminaruje w poz. 186.: na spłatę rat 44.500 zł., na odsetki 11.195 zł., razem 55.695 zł., a to na podstawie planu umorzenia, podług którego w pierwszych dwóch latach spłacono po 17.000 zł. rocznie, w następnych zaś 6 latach po 44.500 zł. rocznie.

W czterech tych pozycyach zwyżka wydatków preliminarowanych na r. 1892 w porównaniu z uchwalonym budżetem na rok 1891 wynosi 701.081 zł.

Natomiast preliminaruje Wydział krajowy w poz. 184. na odsetki bierne od chwilowych pożyczek 15.000 zł., mniej o 5.000 zł. od kwoty 20.000 zł. uchwalonej na r. 1891, a to wskutek

powiększenia się funduszu uposażenia kasy krajowej. Preliminowane przez Wydział krajowy w pozostałych pozycjach kredyty, oparte są na planach umorzenia odnośnych pożyczek, i dla tego Komisya budżetowa przyjmuje wszystkie te pożyczki bez zmiany.

Przy załatwianiu zamknięcia rachunków za r. 1890, polecił Wysoki Sejm wstawić do budżetu na r. 1892 kwotę 39.247 zł. na pokrycie sprawdzonego niedoboru r. 1890, przez co kwota preliminowana w tej rubryce przez Wydział krajowy podwyższoną zostanie i wynosić będzie 1,350.960 zł.

Do poz. 179., w której preliminowano kwotę 38.528 zł. na częściowe umorzenie i oprocentowanie pożyczki z r. 1889, Komisya budżetowa zauważa, że umorzenie tej pożyczki nie obciąża funduszu krajowego, lecz pokryte być winno ze zwrotów od spółek wodnych. Na żądanie c. k. rządu wyrażone przy udzielaniu obligacyom tej pożyczki charakteru walorów popularnych, uwzględnia się raty umorzenia tej pożyczki w budżecie funduszu krajowego, wstawiając równocześnie całą kwotę do dochodów funduszu krajowego jako zwrot od funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych.

Wreszcie podaje Komisya budżetowa Wysokiemu Sejmowi do wiadomości, że z całej preliminowanej w tej rubryce kwoty 1,350.960 zł. przypada na częściowe umorzenie długów 914.829 zł., a na procenta, podatki i należności 436.131 zł.

Na podstawie powyższego wywołu, Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujące pożyczki rubr. XIV. wydatków funduszu krajowego:

poz. 166.	umorzenie reszty pożyczki 27.000 zł.	1485 zł.
" 167.	" pożyczki 40.400 zł.	2.506 "
" 168.	" " 10.000 "	673 "
" 169.	zwrot pożyczki od funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych	393.663 "
" 170.	umorzenie pożyczki 5.000 zł.	383 "
" 171.	" " z roku 1883	225.277 "
" 172.	" " 346.796 zł.	19.578 "
" 173.	" " z roku 1884	59.499 "
" 174.	" " 22.500 zł.	2.025 "
" 175.	" " 70.000 "	7.110 "
" 176.	" " z roku 1885	21.290 "
" 177.	na pokrycie niedoboru pożyczki z r. 1873	49.947 "
" 178.	umorzenie pożyczki z r. 1888	26.338 "
" 179.	" " z r. 1889	38.528 "
" 180.	" " z r. 1891	81.141 "
" 181.	" " 27.500 zł.	1.405 "
" 182.	" " 3.000 zł.	282 "
" 183.	" " 94.733 zł.	12.920 "
" 184.	odsetki bierne od chwilowych pożyczek	15.000 "
" 185.	pokrycie niedoboru z r. 1889	290.134 "
" 185a	" " z r. 1890	39.247 "
" 186.	umorzenie pożyczki 300.000 zł.	55.695 "
" 187.	odsetki od pożyczki 132.859 zł.	5.979 "
" 188.	" " " 19.000 zł.	855 "
	Suma rubryki XIV.	<u>1,350.960 zł.</u>

Zastępca przewodniczącego:
Stan. Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka XV.

Na cele rolnictwa i górnictwa.

(Pozycya 189 — 232).

Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz.

Poz. 189.	Inżynier górnik przy Wydziale krajowym	2.160 zł.
" 190.	Urzędnik fachowy dla spraw rolniczych w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 29. listopada 1890	1.800 "
" 191.	Szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie	15.525 "
	w rozchodach 15.525 zł. w dochodach 6.330 zł. niedobór = 9195 zł., który w porównaniu z rokiem 1891 okazuje się korzystniejszy o kwotę 1.845 zł.	
	(Komisyja budżetowa przedkłada osobne sprawozdanie).	
" 192.	Szkoła wyższa rolnicza w Dublanach	51.161 "
" 193.	" parobków w Dublanach	13.019 "
" 194.	Folwark w Dublanach	17.670 "
" 195.	Szkoła gorzelnicza w Dublanach	3.120 "
	(Komisyja budżetowa przedkłada osobne sprawozdanie).	
" 196.	Szkoła średnia rolnicza w Czernichowie	48.745 "
" 197.	Folwark w Czernichowie	11.364 "
	(Komisyja budżetowa przedkłada osobne sprawozdanie).	
" 198.	Szkoła niższa rolnicza w Horodence	12.996 "
" 199.	" " " w Jagielnicy	11.810 "
" 200.	" " " w Kobiernicach	13.448 "
	(Komisyja budżetowa przedstawia osobne sprawozdanie)	
" 200. a)	Szkoła niższa rolnicza w Uhersku (na założenie)	5.000 "
" 201.	Krajowa szkoła ogrodnicza w Tarnowie	20.450 "
	rozchody . . . . . 20.450 zł.	
	dochód . . . . . 3.350 "	
	okazuje się niedobór 17.100 zł.	
	(Komisyja budżetowa przedkłada osobne sprawozdanie).	
" 202.	Krajowa szkoła uprawy lnu w Gródku	3.880 "
	rozchody . . . . . 3.880 zł.	
	dochody . . . . . 2.356 "	
	niedobór . . . . . 1.524 zł.	
	(Osobne sprawozdanie).	
" 203.	Szkoła weterynaryi we Lwowie	3.114 "
	Preliminarz tej szkoły zupełnie zgodny z budżetem roku 1891 przeto komisya wnosi:	
	Do przeniesienia	235.262 zł

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

	a) Subwencya c. k. Rządowi dla szkoły weterynaryi.	2.000 zł.	
	b) Asekuracya budynku	41 "	
	c) Spłata bankowi krajowemu, VII. i VIII. rata	773 "	
	d) 4 stypendya dla uczniów	300 "	
		<u>Razem . . . . .</u>	3.114 zł.
Poz. 204.	Na wydanie atlasu geologicznego wraz z tekstem, w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. listopada 1890, komisya budżetowa wnosi na r. 1892		2.500 zł.
" 205.	Towarzystwo rolnicze we Lwowie L. p. 394		3.000 "
" 206.	" " w Krakowie L. p. 642		3.000 "
" 207a.	Towarzystwo Tatrzańskie w Krakowie, pet. l. 721		400 "
" 207b.	Oddziałowi Czarnohorskiemu na dokończenie budowy schroniska w Żabiu, pet. l. 536, jak w r. z.		100 "
" 208.	Na badania kraju celem zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania, w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 15. listopada 1890		1.500 "
" 209.	Na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego w myśl tej samej uchwały		800 "
" 210.	Subwencya szkołom wiercenia i górnictwa naftowego w myśl uchwały z r. 1890		3.200 "
" 211.	Na stacyę doświadczalną produktów naftowych		900 "
" 211a.	Na adaptacyę stacyi doświadczalnej dla produktów naftowych (w myśl wniosków komisji górniczej)		1.000 "
" 212.	Na zalesienie wydym piaszczystych prelinuje Wydział krajowy w myśl uchwały sejmowej z dnia 29. list. 1890 i 23. stycznia 1887		
	a) w okręgu roboczym Tarnobrzeskim	305 zł.	
	b) " " Jarosławskim	400 "	
	c) " " Jaworów-Mościska	400 "	
	d) " " Niskim	700 "	
	e) " " Krakowskim	100 "	
		<u>Razem przeto . . . . .</u>	1.905 "
	które komisya zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego przyjmuje i Wysokiemu Sejmowi pod uchwałę do budżetu na rok 1892 zaleca.		
" 213	Stypendya dla dwóch uczniów, którzy ukończyli wyższą szkołę rolniczą, na kształcenie się na nauczycieli szkół średnich		800 "
" 214.	(Nie się nie wstawia na r. 1892).		
" 215.	Na stypendya dla uczniów krajowej szkoły leśnictwa we Lwowie		2.300 "
" 215a.	Dla abiturjentów tejże szkoły wysyłanych na praktykę		800 "
" 216.	Stypendya dla górników i uczniów szkoły wiertniczej w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 15. listopada 1890 r.		3.000 "
" 217.	Dla Kółek rolniczych na koszta zakładania i lustracyi w myśl wniesionej przez to towarzystwo petycyi do L. 1151, wstawia się do budżetu krajowego na rok 1892 kwotę wyższą, tj.		5.000 zł.
	uwzględniając pomyślny rozwój i coraz szerszy zakres działania wielce dla kraju pożytecznej instytucyi.		

Z przeniesienia

265.467 zł.

Zważywszy jednak, że właściwą administrację spraw Towarzystwa Kółek rolniczych sprawuje Wydział wykonawczy, złożony z 8 członków pod przewodnictwem prezesa, sądzi komisya, że tak jak w centralnym zarządzie, należy także i w wydziale wykonawczym zachować pewien stosunek wpływu dla reprezentantów Towarzystw rolniczych i delegatów Wydziału krajowego i dla tego wnosi następującą

Rezolucję:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przed asygnowaniem za II. półrocze 1892 subwencji przyznanej Towarzystwu Kółek rolniczych, przeprowadził w drodze porozumienia z centralnym zarządem Kółek taką zmianę w składzie wydziału wykonawczego tegoż Towarzystwa, aby dwaj delegaci Wydziału krajowego i dwaj delegaci obu krajowych Towarzystw rolniczych, zasiadali w rzeczonym wydziale wykonawczym“.

- Poz. 218. Wstawia się II. ratę na utworzenie funduszu pożyczkowego dla Kółek rolniczych w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 27. listopada 1890 r. w kwocie . . . . . 5.000 „
Do tego funduszu odsyła się petentów ze Stobierny i Uherzec l. p. 450 i 1271 przekazując takowe Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Przy tej pozycji komisya budżetowa wnosi:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby instrukcją względem udzielania pożyczek kółkom rolniczym z funduszu 15.000 zł. na ten cel przez Sejm uchwalonego, zmienił w ten sposób, by pobieranie procentu lub jakiegokolwiek prowizji od takich pożyczek zaniechanem zostało“.

- „ 219. Na koszt strzeżenia granic kraju w czasie zarazy na bydło, jak co-
rocznie . . . . . 1.000 „
„ 220. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie składów publi-
cnych w Krakowie i Lwowie przekazał Wysoki Sejm komisji go-
spodarstwa krajowego.

Komisya budżetowa przeto może w swem sprawozdaniu zająć się tylko kwotami potrzebnymi na amortyzację pożyczki 400.000 zł. zaciągniętej w Tow. wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie i przedstawić Wysokiemu Sejmowi wnioski dotyczące się rozchodów i dochodów.

Wedle planu umorzenia do L. W. 8802/1889 dług w kapitale z końcem r. 1892 wyniesie 362.317 zł. 94 ct., po zaplaceniu VII. i VIII. raty w kwocie 26.492 zł., którą zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego do budżetu na rok 1892 wstawia się w kwocie . . . . . 26.492 „

- „ 221. i
„ 222. Na utrzymanie składów publicznych we Lwowie i w Krakowie w myśl preliminarza Wydziału krajowego:
dla Lwowa . . . . . 16.051 „
dla Krakowa . . . . . 21.425 „

Do przeniesienia . . . . . 335.435 zł.

Do poz. 221. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyty		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Koszta zarządu.					
1		Dyrektor, płaca z dodatkiem na fiakry	3.000		
2		Buchalter, płaca	1.500		
3		Likwidator „	1.200		
4		Kasyer „	800		
5		2 magazynierów, płace po 800 zł.	1.600		
6		Maszynista, płaca	600		
—		Pomocnik biurowy	—		
7		Woźny, płaca	360		
8		Stróż nocny, zasługa	216		
9		Odźwierny, zarazem stróż domowy, zasługa	300		
		Suma rubryki I.	9.576	—	9.576
II. Koszta administracji.					
10		Należności rządowe i opłaty stałe:			
		a) podatki . . . . . 320 zł.			
		b) ubezpieczenie od wypadków . . . . . 250 „			
		c) asekuracja od ognia . . . . . 200 „			
		d) telefon . . . . . 100 „			
		e) czynsze dzie- rzawne . . . . . 61 „			
		f) kominiarz . . . . . 23 „	954		
11		Opał, światło, gaz do motoru, smarowidło itp.	1.200		
12		Książki i druki	100		
13		Dzienniki i inseraty	200		
14		Drobne potrzeby kancelaryjne	100		
15		10 robotników po 70 ct. przez 300 dni	2.100		
16		Czyszczenie torów, dojazdów i chodników	100		
—		Dostawa i odbiór wagonów od kolei Karola Lud- wika i państwowej	—		
17		Konserwacja (drobne naprawy)	100		
18		Kasa chorych. (1% od 2.100 zł.)	21		
19		Fundusz dyspozycyjny na noworoczne dla służby kolejowej, pocztowej i własnej, na koszta po- dróży i inne nieprzewidziane	400		
		Suma rubryki II.	5.275	—	5.275
III. Ekspozytura cłowa.					
20		C. k. asystent i nadstrażnik	1.200	—	1.200
		Suma wydatków	16.051	—	16.051

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I. Rachunek składowego od spirytusu.					
	1	4.500 hl. za 1-szy miesiąc po 14 ct.	630		
	2	4.500 " " 8 miesięcy " 7 "	2.520		
	3	4.500 " " 1-szy miesiąc " 12 "	540		
	4	4.500 " " 8 miesięcy " 6 "	2.160		
	5	4.500 " w rotacyi za pierwszy miesiąc po 14 ct.	630		
	6	4.500 " " " " 4 miesiące " 7 "	1.260		
	7	4.500 " " " " 1-szy miesiąc " 12 "	540		
	8	4.500 " " " " 4 miesiące " 6 "	1.080		
		Suma rubryki I.	9.360		9.360
II. Rachunek manipulacyi magazynowej za spirytus.					
	9	180 wagonów wyładowanie	540		
	10	180 " oznaczenie stopnia	180		
		Suma rubryki II.	720		720
III. Rachunek składowego od zboża.					
	11	60 wagonów stale leżącego zboża, 12 miesięcy po 2 zł. — ct.	1.440		
	12	20 wagonów stale leżących nasion, 12 miesięcy po 3 " — "	720		
	13	400 wagonów zboża w rotacyi za 1-szy tydzień po 75 "	300		
	14	400 wagonów zboża w rotacyi za 3 tygodnie po 50 "	600		
	15	120 wagonów nasion w rotacyi za 1-szy tydzień po 1 " — "	120		
	16	120 wagonów zboża w rotacyi za 3 tygodnie po 75 "	270		
		Suma rubryki III.	3.450		3.450
IV. Rachunek manipulacyi magazynowej za zboże.					
	17	520 wagonów w obrocie, za wyładowanie po 2 — zł.	1.040		
	18	520 " " " załadowanie " 1.50 "	780		
	19	200 " " przez elewator " 1.50 "	300		
		Do przeniesienia	2.120 13.530		13.530

Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycy]		Złote austriackie		
IV.		Z przeniesienia	13,530 2.120		13.530
	20	200 wagonów zboża przez wialnię po 3 zł.	600		
	21	50 " nasion " " " 4 "	200		
	22	250 " wysypanie, szufflowanie, nabieranie, ważenie itd.	1.100		
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	4.020	—	4.020
		Rachunek manipulacji ogólnej			
V.	22	Dochód z asekuracji, odsetek i warrantów	250	—	250
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	17.800	—	17.800
		W porównaniu z wydatkami	—	—	16.051
		<u>okazuje się nadwyżka dochodów . . . . .</u>	—	—	1.749

Do poz. 222. Krajowy skład publiczny dla zboża i spirytusu w Krakowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Wydatki.		
I.		Koszta zarządu i służby.			
	1	Dyrektor, płaca	2.000		
	2	Buchalter, zarazem zastępca dyrektora, płaca	1.500		
	3	Kontrolor magazynów, płaca	1.200		
	4	Magazynier	1.200		
	5	Kasyer	1.000		
	6	Cenzor i rzeczoznawca	500		
	7	Kancelista	600		
	8	Registrator cłowy	600		
	9	Maszynista	600		
	10	Woźny i dwóch stróżów, zasługi	1.000		
		Suma rubryki I.	10.200	—	10.200
II.		Koszta administracyi.			
	11	Podatki	1.000		
	12	Utrzymanie budynków	700		
	13	Zabezpieczenie od ognia	275		
	14	Inseraty i potrzeby kancelaryjne	400		
	15	Opał i światło	475		
	16	Opłata kolei za drogę dojazdową	150		
	17	Nieprzewidziane wydatki, do dyspozycyi Towarzy- stwa Wzajemnego Kredytu	1.000		
		Suma rubryki II.	4.000	—	4.000
III.		Ekspozytura cłowa.			
	18	Płace etatowe dwóch urzędników	1.250		
	19	Strawne straży dochodzącej	600		
		Suma rubryki III.	1.850	—	1.850
IV.		Koszta najmu i ruchu.			
	20	Robotnik dzienny do zboża	4.800		
	21	„ „ „ spirytusu	175		
	22	Motor gazowy	400		
		Suma rubryki IV.	5.375	—	5.375
		Suma wydatków	21.425	—	21.425

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Dochody.		
		I. Składowe od spirytusu.			
	1	5000 hl. za 1 miesiąc	600		
	2	5000 " " 11 miesięcy	3.300		
		Suma rubryki I.	3.900	—	3.900
		II. Manipulacja przy spirytusie.			
	3	Wyładowanie wagonów (80×4·50)	360		
	4	Komisye akcyzowe odbiorcze	125		
	5	Załadowanie cystern wagonowych (50×4·60)	230		
	6	Komisye akcyzowe wydawcze	85		
	7	Ekspedycya wagonów (50×2)	100		
	8	Wystawienie warrantów (100×50 ct.)	50		
		Suma rubryki II.	950	—	950
		III. Składowe od zboża.			
	9	200 wagonów stale z przecięcia (200× ³ / ₄ ×12)	7.200	—	7.200
		IV. Manipulacja przy zbożu.			
	10	Wyładowanie wagonów (1.400×2)	2.800		
	11	Czyszczenie, wietrzenie zboża i t. d.	3.500		
	12	Załadowanie	2.800		
	13	Komisye cłowe	800		
	14	Wypożyczenie worów	100		
	15	Ekspedycya wagonów	250		
	16	Wystawienie warrantów (200×50 ct.)	100		
	17	Rozmaite	500		
		Suma rubryki IV.	10.850	—	10.850
		Suma dochodów	22.900	—	22.900
		W porównaniu z wydatkami	—	—	21.425
		<u>okazuje się nadwyżka dochodów . . . . .</u>	—	—	1.475

	Z przeniesienia	335.435 zł.
Poz. 223.	Krakowskiemu Towarzystwu gospodarskiemu na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“ pet. L. 395 tak jak w roku zeszłym	500 „
„ 224.	Galicyskiemu Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo organu Towarzystwa „Sylwan“	100 „
„ 225.	Na utrzymanie 4 nauczycieli wędrownych rolnictwa	8.000 „
	(wstawiając równocześnie do przychodu w rubryce XVII. poz. 60 dochodów jako subwencyę przyznaną na ten cel z c. k. Skarbu państwa kwotę 4.000 zł.)	

Rezolucya:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jeden z zamianować się mających nauczycieli wędrownych miał kwalifikacyę nauczyciela weterynaryi tak, aby mógł w oznaczonym przez Wydział krajowy czasie wykladać ten przedmiot w Jagielnicy, Kobiernicach i Horodence“.

„ 226.	Na zakupno środków demonstracyjnych i instrumentów chirurgicznych dla nauczycieli wędrownych, wstawia się na rok bieżący kwotę wyższą (zamiast 250 zł.)	400 „
„ 227.	Towarzystwo rybackie w Krakowie, tak jak w r. 1891	250 „
„ 228.	Towarzystwu dla podniesienia uprawy tytoniu w Galicyi, w myśl uchwały sejmowej z 11. listopada 1890 i na podstawie petycyi L. 870. przyznaje się na r. 1892 subwencyę w kwocie	2.000 „
„ 229.	Na podniesienie gospodarstwa nabiałowego w Galicyi, Komisya budżetowa wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i na podstawie uchwały sejmowej z r. 1890 jak następuje:	
	a) na utrzymanie instruktora mleczarstwa, płaca wraz z kosztami podróży	2.000 „
	b) na środki demonstracyjne	100 „
	c) na naukę praktyczną mleczarstwa w krajowych niższych szkołach rolniczych	1.200 „
„ 230.	mieści w sobie tundusz dyspozycyjny dla Wydziału krajowego, aby nim w porozumieniu z Komisją dla spraw rolniczych wprowadzić w życie Komisję naukową dla spraw rolniczych, dalej konferencyę nauczycieli szkół niższych rolniczych i pokryć koszta podróży i przyznane dyety członkom krajowej Komisji dla spraw rolniczych przez Wysoki Sejm uchwałą z r. 1890 ustanowionej.	

Komisya budżetowa uważa pozycyę tę za uzasadnioną i wnosi: Wysoki Sejm uchwalić raczy:

„Dla krajowej Komisji rolniczej, dla Komisji naukowej i konferencyi nauczycieli szkół niższych rolniczych (koszta podróży)

„ 231.	Na rozmaite zasiłki na podniesienie rolnictwa, do dyspozycyi Wydziału krajowego, ale wyłącznie w porozumieniu z Komisją dla spraw rolniczych, wstawia się do budżetu na rok 1892 kwotę	3.000 „
„ 232.	Na podniesienie hodowli bydła (w myśl uchwały sejmowej z dnia 1. kwietnia 1892)	2.000 „
		15.000 „

Suma rubryki XV. 369.985 zł.

Lwów dnia 31. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Stanisław Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

(Rubr. XV. poz. 191 Wydatków i Rubr. VII. poz. 28—30 dochodów).

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie
na r. 1892.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy oblicza wydatki tej szkoły na r. 1892 w kwocie 18.925 zł. czyli w porównaniu do uchwalonego budżetu na rok 1891 o 2.325 zł. wyższe, a to głównie wskutek preliminowanych jednorazowych nadzwyczajnych wydatków na ogród szkolny w Szumarnówce rozszerzyć i urządzić się mający.

Zważywszy, że pożytek z tego ogrodu jest dla szkoły problematyczny, a budowa domku dla dozorczy pociągnęła by wydatek kwoty 2.200 zł.,

zważywszy, że potrzeba szklarni dla średniej szkoły lasowej nie jest dostatecznie uzasadnioną; Wysoki Sejm na wniosek Komisji gospodarstwa krajowego, uchwałą z dnia 19. marca r. b. powzięta, upoważnia Komisję budżetową do skreślenia z preliminarza tych pozycji, które do tego wydatku nadzwyczajnego zaliczone zostały, a mianowicie poz. 12c 1000 zł., poz. 12d 2.200 zł., i poz. 17b 200 zł.

Wszystkie inne pozycje tak w dziale wydatków jak i dochodów przyjmuje Komisya zgodnie z preliminarzem i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić wydatki i dochody szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie jak następuje:

Krajowa szkoła gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Wydatki.		
I.		Płace nauczycieli.			
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca 2 000 zł. dodatek aktywalny . . . . . 360 „	2.360		
2		Profesor fachowy, drugi, płaca . . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny . . . . . 240 „ trzy dodatki pięcioletnie . . . . . 600 „	2.140		
3		Profesor fachowy, trzeci, płaca . . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . . . . . 240 „	1.240		
4		Dwóch nauczycieli-adjunktów do nauk podstawo- wych i zawodowych, płace po 800 zł. i dodatki aktywne po . . . . . 160 zł.	1.920		
5		Docenci (nauczyciele-pomocnicy):			
		a) języka polskiego i niemieckiego . . . . . 480 zł.			
		b) geografii fizycznej i politycznej . . . . . 240 „			
		c) fizyki eksperymentalnej . . . . . 300 „			
		d) chemii ogólnej . . . . . 300 „			
		e) chemii technologicznej . . . . . 300 „			
		f) geometrii wykreslonej . . . . . 300 „			
		g) mechaniki zastosowanej . . . . . 250 „			
		h) regulacyi wód i melioracyi . . . . . 300 „			
		i) ekonomii społecznej i zastosowanej do leśnictwa . . . . . 200 „			
		k) ustaw ogólnych i leśnych . . . . . 200 „			
		l) encyklopedyi rolnictwa . . . . . 300 „	3.170		
Suma rubryki I.			10.830	—	10.830
II.		Koszta administracyi.			
6		Druki, inseraty, portorya i inne wydatki kancelaryjne	250		
7		Podatki	20		
8		Ubezpieczenie budynków i zbiorów	60		
9		Opał i oświetlenie	400		
10		Utrzymanie budynków	150		
11		Wewnętrzne urządzenie: a) utrzymanie . . . . . 50 b) uzupełnienie nadzwyczajne	—	150	
12		a) Dozorca domu i pomocnik dozorey . . . . . 540 b) Dozorca ogrodu na Szumanówce 75	615		
Suma rubryki II.			1 545	150	1.695
Do przeniesienia			12.375	150	12.525

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zyeyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Zasiłek z c. k. Skarbu Państwa	6.000	—	6.000
II.	2	Oplaty od uczniów :			
		a) wpisowe od 15 nowych po 2 zł. . . . . 30 zł.			
		b) czesne od 30 ogółem po 10 zł. . . . . 300 zł.	330	—	300
—	—	Czynsz dzierżawny z ogrodu doświadczalnego na Szumanówce	—	—	—
		Suma dochodów	6.330	—	6.330
		W porównaniu z wydatkami	—	—	15.525
		okazuje się niedobór	—	—	9.195
		który w porównaniu z rokiem 1891 jest korzystniejszy o kwotę 1945 zł.			

Zastępca przewodniczącego :
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca :
Stanisław Jędrzejowicz

Budżet krajowy na rok 1892.

(Rubr. XV. poz. 192—195 wyd. i Rubr. VIII. poz. 31—33 i 35 doch.)

Sprawozdanie

Komisji budżetowej o preliminarzu wyższej szkoły rolniczej, szkoły parobków, kursu gorzelnianego i folwarku w Dublanach na r. 1892.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie dotyczące stanu szkoły dublańskiej, jej potrzeb organizacyjnych i wprowadzić się mających reform, przedłoży Wysokiemu Sejmowi Komisya gospodarstwa krajowego.

Komisya budżetowa zdaje sprawę niniejszem jedynie z preliminarza wydatków i dochodów na r. 1892, skreślając te pozycye, które albo nie są dość uzasadnione, albo też chwilowo nie konieczne, w dochodach zaś podnosi te pozycye, które normalnym stanem są usprawiedliwione.

Po nad to uwzględnia Komisya jeszcze i te pozycye nadzwyczajnych wydatków, które w osobnem sprawozdaniu i wnioskach Wydziału krajowego do L. 35.214/1891 podniesione i umotywowane zostały, a które po ścisłem zbadaniu przez Komisję gospodarstwa krajowego jako niezbędne są uznane.

Mianowicie 5 000 zł. do dyspozycyi Wydziału krajowego na rozpoczęcie budowy internatu z chwilą, gdy subwencya rządowa zapewnioną zostanie; 600 zł. na restaurację kaplicy, 3.000 zł. na budowę nowego spichlerza i 5.290 zł. dodatkowy kredyt na budowę domu dla profesorów w zamian niezrealizowanych w r. 1891 obligów propinacyjnych. Szczegółowe motywa do tych pozycyj przedłożone zostały Wysokiemu Sejmowi osobnem sprawozdaniem Wydziału krajowego, tudzież sprawozdaniem Komisji, do której to przedłożenie przez Wysoki Sejm odesłaniem zostało.

Przechodząc do poszczególnych preliminarzy, przedstawia Komisya te pozycye, które uznana za stosowne obniżyć, wykreślić lub do dochodów wprowadzić.

Wyższa szkoła rolnicza w Dublanach.

W Rubr. I. poz. 3. dodatek osobisty 200 zł. dla adjunkta pana Manasterskiego skreśla się, albowiem już w roku zeszłym ta pozycya o taką samą kwotę podwyższoną została i w tej wysokości na r. 1892 utrzymana zostaje.

W tej samej rubr. poz. 6. 1.440 zł. wykreśla się w myśl dodatkowego sprawozdania Wydziału krajowego.

W Rubr. IV. w wydatkach zwyczajnych poz. 35. i 43. skreśla się 230 zł. z tych samych powodów co w r. zeszłym, tudzież na podstawie wynikłości ostatnich zamknięć;

w wydatkach nadzwyczajnych zaś skreśla się poz. 34. a. i b., albowiem w nowym internacie będą piwnice, a druga lodownia jest zbyt dużą.

W Rubr. V. w wydatkach zwyczajnych poz. 49. i poz. 51. skreśla się 150 zł., zostawiając te pozycje w tej wysokości, jak były w r. 1890 uchwalone;

zaś w wydatkach nadzwyczajnych skreśla się poz. 46—210 zł., którą Komisya uważa za zbyt dużą, tudzież poz. 52—370 zł. jako niestosownie przy wydatkach szkoły preliminowaną. Pozycya ta znajduje swoje pokrycie przy preliminarzu folwarku.

W Dochodach zaś winien preliminarz w Rubr. III. być podniesiony o kwotę 2.180 zł., a to na podstawie, że w r. 1892 co najmniej 50-ciu uczniów do wyższej szkoły w Dublanach do wpisu zgłosić się powinno.

Reasumując powyższe wywody, okazuje się, że wnioski Komisji budżetowej obniżają preliminarz tej szkoły o 3.520 zł i podwyższają dochody o 2.180 zł., a mimo to rezultat niedoboru jest większy, gdyż nadzwyczajne wydatki obciążają preliminarz kwotą 10.890 zł. Tym sposobem przedstawiają się ogólne **Wydatki** w kwocie . . . 51.161 zł.

Dochody „ „ . . . 17.463 „

niedobór do pokrycia na r. 1892 . . . 33.698 zł.

który w poszczególnych cyfrach poniżej wymienionych, Komisya Wysokiemu Sejmowi do przyjęcia zaleca:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Wydatki.			
I.		Płace profesorów i docentów.			
1		Profesor fachowy, zarazem dyrektor, płaca 2.360 zł. dodatki pięcioletnie 400 zł.	2.760		
2		Pięciu profesorów fachowych, płaca po 1.440 zł. dodatki pięcioletnie dla dwóch po 600 zł., dla jednego 400 zł.	8.800		
3		Dwóch adjunktów, płaca po 800 zł., dodatek osobisty dla jednego 200 zł	1.800		
4		Asystent z obowiązkiem dodatkowych wykładów zoologii, płaca 600 zł., remuneracya 540 zł.	1.140		
5		Dwóch asystentów, płaca po 600 zł.	1.200		
6		Docent ekonomii	1.080		
7		„ fizyki	800		
8		„ weterynaryi	480		
9		„ leśnictwa	240		
10		„ ustaw rolnych	360		
11		„ ogrodnictwa	200		
12		„ melioracyi	240		
13		„ fizyologii zwierząt domowych	540		
14		„ historii i literatury polskiej	600		
15		„ hodowli ryb i gospodarstwa stawowego	200		
		Suma rubryki I.	20.440	—	20.440
		Do przeniesienia	20.440	—	20.440

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Z przeniesienia	20.440	—
II.		Inne płace.			
16		Lekarz zakładowy	400		
17		Dr. Skalkowski Władysław emerytowany lekarz za- kładowy	200		
18		Auowa Berta wdowa po profesorze, dożywocie	300		
19		Kahane Aleksandra wdowa po profesorze, dożywocie	600		
20		Kapelan	300		
21		Kasyer, zarazem rachmistrz; płaca 600 zł., i pierwsze pięciolecie 50 zł.	650		
22		Pisarz dyrekcji	480		
23		Remuneracya dla pomocnika w bibliotece	100		
		<u>Suma rybryki II.</u>	3.030	—	3.030
III.		Zasługi.			
24		Sługa szkolny, oraz ubranie dla tegoż	290		
25		Dwóch stróżów domowych	420		
26		Preparator i usługa dla uczniów w laboratoryach	1.200	50	
27		Pasiecznik i dozorca pola doświadczalnego	180		
28		Mudryk Wiktorya, wdowa po dozorecy	50		
		<u>Suma rubryki III.</u>	2.140	50	2.190
IV.		Koszta administracyjne.			
29		Zarząd: a) potrzeby kancelaryjne . . . . . 100 zł. b) druki i inseraty . . . . . 100 „ c) portorya i posyłki . . . . . 100 „ d) koszta podróży dyrekcji . . . . . 200 „	500		
30		Opał	1.050		
31		Oświetlenie	300		
32		a) Utrzymanie budynków i ogrodzeń	1.500		
		b) Na budowę domu dla profesorów (w zamian nie zrealizowanych w r. 1891 obligów propinacyjnych)	—	5.290	
33		Na restauracyę kaplicy	—	600	
34		Utrzymanie dziedzińca	100		
35		Ubezpieczenie budynków	400		
36		Najem pomieszczeń: a) dla kasyera . . . . . 180 zł. b) „ dwóch asystentów . . . . . 192 „ c) „ sługi szkolnego . . . . . 40 „	412		
37		Płaca kominiarza	100		
38		Sprzęty i ruchomości: a) utrzymanie . . . . . 120 b) uzupełnienie nowych . . . . . —		100	
		<u>4.482</u>	4.482	5.990	—
		Do przeniesienia	25.610	50	25.660

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
IV.			Z przeniesienia	25.610 4.482	50 5.990
39		Koszta przewozu prelegentów	1.400		
40		" lustracyi zakładu	100		
41		" nabożeństwa	50		
42		Apteka i rozmaite inne	100		
		Suma rubryki IV.	6.132	5.990	12.122
V.		Potrzeby naukowe.			
43		Eksperymenta przy wykładach:			
		a) dla profesora rolnictwa	50 zł.		
		b) " " hodowli zwierząt	50 "		
		c) " " anatomii i fizjologii	25 "		
		d) " " weterynaryi	25 "		
		e) " " botaniki	25 "		
		f) " " chemii rolniczej	50 "		
		g) " " " światła	30 "		
		h) " " fizyki	40 "		
		i) " " miernictwa	15 "		
			300		
44		Zbiory i muzea, utrzymanie i uzupełnienie:			
		zwycz. nadzwycz.			
		a) zbioru rolniczego	50 zł.	— zł.	
		b) " hodowlanego	60 "	— "	
		c) " fizykalnego	150 "	280 "	
		d) " botanicznego	75 "	— "	
		e) " zoologicznego	150 "	200 "	
		f) " mechanicznego	300 "	— "	
		g) " mineralogicznego	40 "	— "	
		h) " technologicznego	60 "	— "	
		i) " okazów leśnych	10 "	— "	
		k) " " ogrodniczych	10 "	— "	
		l) " " weterynaryjnych	25 "	— "	
		m) " instrumentów miernicz.	10 "	— "	
		n) " modeli do badownictwa	50 "	— "	
		o) " okazów do geogr. fizycz.	10 "	— "	
		p) " " melioracyjnych	10 "	— "	
			1 010	480	
45		Laboratoria:			
		a) laboratorium rolnicze	225 zł.		
		α) na bibliotekę podręczną	60 "		
		b) laboratorium chemiczne	600 "		
		β) na bibliotekę podręczną	60 "		
		c) laboratorium roślinno-fizjologiczne	250 "		
		γ) na bibliotekę podręczną	60 "		
		d) laboratorium zootomiczne	200 "		
		δ) na bibliotekę podręczną	60 "		
			1.515	—	
		Do przeniesienia	3.825 31.742	480 6.040	37.732

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyeyi		Złote austriackie		
V.		Z przeniesienia . {	31.742 2.825	6.040 480	37.782
46		Biblioteka i czytelnia:			
		a) na przykupno dzieł . . . . . 500 zł.			
		b) „ oprawę książek . . . . . 50 „			
		c) „ czasopisma . . . . . 450 „	1.000		
47		Utrzymanie pola doświadczalnego	350		
48		Wycieczki naukowe z uczniami	500		
49		Utrzymanie pasieki	30		
50		Ogród:			
		a) płaca ogrodnika . . . . . 600 zł.			
		b) utrzymanie ogrodu . . . . . 400 „			
		c) druk katalogu . . . . . 25 „	1.025		
51		Wynagrodzenie dla folwarku dublańskiego za straty ponoszone w skutek zastosowania stanu inwentarza do potrzeb szkoły	1.000		
		<u>Suma rubryki V. . . . .</u>	6.730	480	7.210
VI.		Podatki i opłaty.			
52		Podatek gruntowy i domowy	66		
53		Odsetki od pożyczki hipotecznej w kapitale 24.500 zł. na budowę gorzelnii	1.103		
		<u>Suma rubryki VI. . . . .</u>	1.169	—	1.169
VII.		Budowa internatu.			
54		Na rozpoczęcie budowy z chwilą, gdy subwencya rządowa zapewnioną zostanie (do dyspozycyi Wydziału krajowego)	—	5.000	5.000
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	39.641	11.520	51.161

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Dochody.					
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	7.500	—	7.500
II.	2	Subwencya z funduszu kultury krajowej	3.433	—	3.433
III.		Opłaty od uczniów.			
	3	Wpisowe od 50 uczniów po 5 zł.	250		
	4	Czesne od 50 uczniów po 100 zł.	5.000		
	5	Opłaty za ćwiczenia w laboratorjach	200		
	6	Na bibliotekę od 50 uczniów po 4 zł.	200		
	7	Na usługę	300		
		Suma rubryki III.	5.950	—	5.950
IV.	8	Dochód z pasieki	230	—	230
V.	9	Sprzedaż płodów z pola doświadczalnego i ogrodu	250	—	250
VI.	10	Odsetki z legatu śp. Karola Skibińskiego (od ka- pitału 2 000 zł.)	100	—	100
VII.	11a	Ze sprzedaży obligów indemnizacyi i propinacyi	—	—	
	11b	Zaciągnąć się mająca pożyczka hipoteczna na po- krycie kosztów budowy gorzelnii	—	—	
		Suma dochodów	17.463	—	17.463
		W porównaniu z wydatkami	—	—	51.161
		okazuje się niedobór	—	—	33.698

Liczba		P o s z c z e g o l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote anstryackie		
			Z przeniesienia	3.630	1.575
III.		Utrzymanie uczniów.			
	10	Stołowanie 36 uczniów po 144 zł.	5.184		
	11	Odzież, pościel i pranie 36 uczniów po 60 zł.	2.160		
		<u>Suma rubryki III. . . . .</u>	7 344	—	7.344
IV.		Potrzeby naukowe.			
	12	Zaprzęgi do demonstracyi	80		
	13	Przybory do pisania i nauki uczniów	120		
	14	Przykupno zwierząt do sekcji	30		
	15	„ modeli, machin i narzędzi	200		
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	430	—	430
V.	16	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40	—	40
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	11.444	1.575	13.019

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Dochody.		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1.500	—	1.500
		Opłaty i datki.			
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów	480		
	3	Datki Rad powiatowych, Towarzystw gospodarczych i innych , ...	360		
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	840	—	840
III.	4	Zarobek 36 uczniów po 18 zł.	648	—	648
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	2.988	—	2.988
		W porównaniu z wydatkami	—	—	13.019
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	10.031

Liczba		P o s z c z e g o l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyczyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	8.950	3.770	
13		Drenowanie pól	—	400	
14		Zabezpieczenie od pożaru i zarazy	300		
15		Kuchnia folwarczna	200		
16		Koszta kancelaryjne	25		
17		Światło i smarowidło	50		
18		Kultura lasu i plantacye nieużytków	50		
19		Rogatki, posyłki i jazdy w interesach folwarku	100		
		<u>Suma rubryki I.</u>	9.675	4.170	13.845
II.	20	Cegielnia	500	—	500
III.		Podatki i opłaty.			
	21	Podatek gruntowy i domowy	582		
	22	Należytość od przeniesienia własności folwarku, ósma rata	268		
	23	Należytość konkurencyjna na budowę cerkwi w Ma-lechowie	—	—	
		<u>Suma rubryki III.</u>	850	—	850
IV.		Spłata kapitałów i odsetków dłużnych.			
	24	Bankowi krajowemu we Lwowie: umorzenie pożyczki 16.500 zł. 1. i 2. rata ka-pitału wraz z odsetkami	825		
	25	Renta c. k. galic. Towarzystwu gospodarczemu	1.600		
		<u>Suma rubryki IV.</u>	2.425	—	2 425
V.	26	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		<u>Suma wydatków</u>	13.500	4.170	17.670

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Dochody.		
I.		Dochody z gospodarstwa.			
	1	(a) Ze sprzedaży ziemiopłodów . . . . . 8.300 zł.			
		(b) Za owies i siano dostarcz. szkołom . . . . . 600 „	8.900		
	2	Z wynajętych łąk			
	3	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych.	1.000		
		a) Krowiarnia:			
		α) mleko . . . 4.000 zł.			
		β) przychówek 400 „ . . . . . zwyczaj. . . . . nadzwyczaj.			
		γ) braki i opasy 600 „ . . . . . 5.000 zł. . . . . — zł.			
		b) Nierogacizna . . . . . 120 „ . . . . . — „			
		c) Owce . . . . . 60 „ . . . . . — „			
		d) Ryczałt od szkół rolniczych za straty, wynikające z zasto- sowania inwentarza do po- trzeb szkół . . . . . 1.000 „ . . . . . — „	6.180		
	4	Z lasu i stawów	280		
		Suma rubryki I.	16.360		16.360
II.		5 Z cegielni	600	—	600
III.		Z dzierżaw.			
	6	Z obligów propinacyjnych	230		
	7	Czynsz z karczmy i dodanych gruntów	150		
	8	Z polowania	25		
		Suma rubryki III.	405	—	405
IV.		9 Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
		Suma dochodów	17.415	—	17.415
		W porównaniu z wydatkami	—	—	17.670
		okazuje się niedobór	—	—	255

Szkoła gorzelnicza w Dublanach.

Wydział krajowy prelininuje dla szkoły gorzelniczej w Dublanach na rok 1892 zł. 6.310 a w porównaniu do kwoty 2.760 zł. na rok 1891 uchwalonej o 3.550 zł. więcej.

Wzrost ten wydatków motywuje Wydział krajowy potrzebą pomnożenia kilku posad docentów przy tej szkole, dalej urządzeniem laboratorium a ostatecznie przypuszczalną stratą przy przedsiębiorstwie gorzelnianem.

Jakkolwiek komisya świadomą jest, że gorzelnia w Dublanach nie jest przedsiębiorstwem na zysk obliczonem, lecz ma zachować charakter zastosowany do potrzeb szkoły — to jednak można stanowczo twierdzić, że skoro fundusz krajowy postawił budynek wraz z całym wewnętrznym urządzeniem, opłaca gorzelnika i pewne drobne koszta administracyjne, a daje opał z torfiarni po cenach produkcji — gorzelnia ta ma wyjątkowo dobre warunki bytu i strata stanowczo jest wykluczona. Zysków i procentów od tak znacznego zakładowego kapitału fundusz krajowy się nie spodziewa, ale za to w normalnych warunkach i przy dość korzystnych widokach cen spirytusu, strata na rok 1892 nie może być przypuszczalną i dlatego komisya w Rubr. III. poz. 12 zł. 2.000 z prelininarza wykreśla.

W tej samej Rubryce wykreśla się poz. 8, zł. 60 na czasopisma, tudzież poz. 10 500 zł. na urządzenie osobnego laboratorium i poz. 11, zł. 150 na wyciecki z uczniami. Z laboratorium korzystają bowiem uczniowie o ile tego potrzeba wymaga w lokalach szkoły rolniczej, a co do wycieczek to stanowczo twierdzić można, że wzorowa gorzelnia w Dublanach (jeżeli nią jest rzeczywiście) nie potrzebuje dla swej szkoły szukać innych gorzelní okolicznych dla demonstracyi praktycznej.

Jeszcze omówić należy Rubrykę I. wydatków tj. płace nauczycieli.

Wydział krajowy prelininuje w tej rubryce oprócz posady kierownika gorzelnii z płacą 1.600 zł., cały szereg, bo aż ośm pozycyi plac docentów. Zważywszy, że i kierownik szkoły jakiejś nauki udzielać winien, sądzi komisya, że tę liczbę posad zmniejszyć i ograniczyć trzeba. Nie chcąc jednak stałemi cyframi kępować planu nauki przez Wydział krajowy ułożyć się mającego, wstawia się na r. 1892 kwotę ryczałtową 2.600 zł. na pokrycie całej Rubryki pierwszej, która i tak będzie o 225 zł. wyższą od uchwalonej w tej rubryce pozycyi na r. 1891.

W Rubryce II. skreśla się 4 poz. 100 zł. dla kasyera jako zbyteczną.

Inne wszystkie pozycye są zgodne z wnioskami Wydziału krajowego a komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki szkoły gorzelnianej w Dublanach	.	.	.	.	.	3.120 zł.
Dochody	"	"	"	"	"	1.800 "
Niedobór do pokrycia w 1892 r.						1.320 zł.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
		Wydatki.			
I.		Płace nauczycieli.			
	1	Kierownik szkoły, zarazem kierownik gorzelnii za- kładowej	2560		
	2	Wynagrodzenia docentów			
		Suma rubryki I.	2600	—	2600
II.		Koszta administracyjne.			
	3	Druki, inseraty, portorya i t. d.	30		
	4	Koszta przewozu prelegentów	60		
		Suma rubryki II.	90	—	90
III.		Potrzeby naukowe.			
	5	Szkole rolniczej za użycie laboratorium	80		
	6	Przyrządy gorzelnicze laboratoryjne	50		
		Suma rubryki III.	130	—	130
IV.	7	Zapomogi dla uczniów	300	—	300
V.	8	Rozmaite drobne	—	—	—
		Suma wydatków	3120	—	3 120
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	1500	—	1500
II.	2	Opłaty od uczniów	300	—	300
		Suma dochodów	1800	—	1800
		W porównaniu z wydatkami	—	—	3120
		okazuje się niedobór	—	—	1320

Zastępca przewodniczącego:

Stan. Badeni.

Sprawozdawca:

Stan. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

(Rubr. XV. poz. 196 i 197 wyd. i rubr. IX. poz. 36 i 37 doch.)

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu średniej szkoły rolniczej i folwarku
w Czernichowie na rok 1892.

Wysoki Sejmie!

Przedłożony Wysokiemu Sejmowi preliminarz szkoły rolniczej w Czernichowie jest niemal wierną kopią uchwalonego na rok 1891 budżetu tej szkoły, a drobne zmiany, które komisya w wydatkach wprowadza, polegają na ścisłym zbadaniu istotnych potrzeb w stosunku do wzrastającej liczby uczniów i obecnych wymogów.

Na tem miejscu zaznaczyć wypada, że pomyślny zwrot w stosunkach tej szkoły spowodowany zmianami przeprowadzonymi w ciągu ostatnich lat, przyczynił się wiele do rozwoju szkoły i sprawił, że obecnie liczba zgłaszających się do zakładu kandydatów, przewyższa o wiele ilość miejsc wolnych, tak że już teraz o rozszerzeniu budynków mieszkalnych stanowczo pomyśleć trzeba. Na ten cel już pewne potrzebne materiały w cegle i drzewie przygotowane zostały, a projekt przez Wydział krajowy wypracowany, zaś przez komisję gospodarstwa krajowego zmodyfikowany, nie obciąża bezpośrednio budżetu krajowego i dlatego niniejszem sprawozdaniem nie potrzebuje być omawiany.

Wydatki szkoły Czernichowskiej w rubr. od I. do V. włącznie, oblicza Wydział krajowy na kwotę 49.105 zł., dochody zaś na 26.450 zł. a niedobór do pokrycia z funduszu krajowego na r. 1892 = 22.655 zł.

Zaś podług wniosku komisji stosownie do poniżej zestawionych zmian uczyniłoby wydatki 48.745 zł., zaś dochody 28.250 zł. a niedobór do pokrycia 20.495 zł. czyli o 2.160 zł. od preliminarza Wydziału krajowego niższy.

Komisya wnosi: Wysoki sejm uchwalić raczy wydatki i dochody szkoły Czernichowskiej jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzwy- czajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
	1	Nauczyciel fachowy, zarazem dyrektor, płaca 1.700 zł., dodatek aktywalny 360 zł., dodatek osobisty 500 zł.	2.560		
	2	5 nauczycieli fachowych do nauk zawodowych: trzech z płacą po 1.440 zł., dwóch z płacą po 1.240 zł., dodatek osobisty dla jednego 200 zł., i dodatek pięcioletni dla jednego 200 zł.	7.200		
	3	2 nauczycieli fachowych do nauk zasadniczych po 1.240 zł., dodatek pięcioletni dla jednego 200 zł. i remuneracya za dodatkową pracę w laboratorium z powodu powiększonej liczby uczniów 240 zł.	2.920		
	4	Nauczyciel do nauk ogólnie kształcących	1.240		
	5	Kapelan i katecheta (płaca 800 zł., wikt, opał i światło 250 zł.)	1.050		
	6	Docent weterynaryi i anatomii z fizyologią zwierząt	800		
	7	Docent leśnictwa	400		
	8	Docent sadownictwa i warzywnictwa, oraz chmielarstwa i uprawy wikli	100		
	9	Instruktor do robót praktycznych	100		
	10	Prefekt internatu i nauczyciel gimnastyki (płaca 800 zł., wikt opał i światło 250 zł.)	1.050		
		Suma rubryki I.	17.420	—	17.420
II. Inne płace i zasługi.					
	11	Kasyer, zarazem magazynier	800		
	12	Pisarz dyrekcyi	500		
	13	Służba zakładowa :			
		a) sługa szkolny	150 zł.	100 zł.	250 zł.
		b) " przy laborato- ryum chemicz.	150 "	100 "	250 "
		c) " przy muzeach	50 "	100 "	150 "
		d) stróż domowy	80 "	100 "	180 "
		e) " nocny i podwó- rzowy	100 "	100 "	200 "
		Suma rubryki II.	2.330	—	2.330
		Do przeniesienia	19.750	—	19.750

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	pc-		czajne	czajne	
bryki	zycy		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	19.750	—	19.750
III.		Koszta administracyjne.			
	14	Zarząd:			
		zwycz. nadzwycz.			
		a) pomoc kancelaryjna dla Kura-			
		toryi szkoły . . . . . 400 zł. — zł.			
		b) potrzeby kancelaryjne szkoły . . . . . 100 " — "			
		c) druki i inseraty . . . . . 100 " — "			
		d) portorya i przesyłki . . . . . 100 " — "			
		e) koszta podróży w interesach			
		zakładu . . . . . 450 " — "			
		f) koszta przewozu docentów za-			
		miejscowych . . . . . 200 " — "	1.350		
	15	Opał	400		
	16	Oświetlenie	340		
	17	Utrzymanie budynków i ogrodzeń	800	1.000	
	18	Zabezpieczenie budynków i zbiorów	200		
	19	Najem pomieszczeń dla funkcyonaryuszów szkoły	600		
	20	Płaca kominiarza	100		
	21	Sprzęty i ruchomości	100	100	
	22	Koszta lustracyi zakładu	200		
	23	" nabożeństwa	70		
	24	Lekarz (500 zł.) i apteka (100 zł.)	600		
	25	Dowóz wody do zakładu (ostatni rok)	250		
	26	Utrzymanie dziedzińca i rozmaite nieprzewidziane	150		
		Suma rubryki III.	5.160	1.100	6 260
IV.		Utrzymanie uczniów.			
	27	Żywność (65 uczniów po 190 zł)	12.350		
	28	Opał do kuchni	400		
		Do przeniesienia	12.750	—	
			24.910	1.100	26.010

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
IV.			Z przeniesienia	24 910 12.750	1.100
29		Służba :			
		a) dwóch chłopców do usługi uczniów (płaca 50 zł., wikt 180 zł.)	230 zł.		
		b) usługa uczniów w ogóle	350 "		
		c) służba kuchenna (płaca i wikt)	1020 "	1.600	
30		Sprzęty :			
		a) do sal sypialnych, infirmaryi <small>zwyczaj. 100 zł. nadzwyczaj. 400 zł.</small>			
		b) do kuchni i naczynia stołowe <small>80 " 150 "</small>	180	550	
31		Odzież (65 uczniów po 50 zł.)	3.250		
32		Pościel	150	300	
33		Pranie bielizny i pościeli	300		
		<u>Suma rubryki IV.</u>	18.230	850	19.080
V.		Potrzeby naukowe.			
34		Eksperymenta przy wykładach;			
		a) dla nauczyciela rolnictwa	25 zł.		
		b) " " hodowli zwierząt	20 "		
		c) " " zootomii	25 "		
		d) " " weterynaryi	30 "		
		e) " " botaniki	20 "		
		f) " " fizyki	25 "		
		g) " " miernictwa	20 "	165	
		<u>Do przeniesienia</u>	165 43 140	1.950	45.090

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
V.		Z przeniesienia	43.140	1.950	45.090
35	Zbiory i muzea :		165		
	a) zbiór rolniczy	100 zł.			
	b) " hodowlany	100 "			
	c) " fizyczny	100 "			
	d) " geograficzny	50 "			
	e) " botaniczny	50 "			
	f) " zoologiczny	50 "			
	g) " mechaniczny	50 "			
	h) " mineralogiczny	20 "			
	i) " technologiczny	50 "			
	k) " okazów leśnych	30 "			
	l) " " weterynaryjnych	30 "			
	m) " narzędzi rolniczych	100 "			
	n) " przyrządów mierniczych	50 "			
	o) " modeli do budownictwa	50 "			
	p) stacja meteorologiczna	20 "	850		
36	Laboratorya		590		
37	Biblioteka i czytelnia :				
	a) zakupno dzieł	300 złr.			
	b) oprawa książek	50 "			
	c) czasopisma	100 "	450		
38	Ogród pomologiczny i warzywny :				
	a) płaca ogrodnika (500 złr.) pięcio-				
	lecie (50 złr.)	550 złr.			
	b) pomocnik ogrodnika (płaca 150 zł.				
	wikt 80 złr.)	230 "			
	c) utrzymanie i uzupełnienie ogrodów	400 "	1.180		
39	Ogród botaniczny		100		
40	Utrzymanie pola doświadczalnego		20		
41	Wycieczki naukowe		300		
	Suma rubryki V.		3 655		3.655
	Suma wydatków		46.795	1.950	48.745

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Dochody.		
I.	1	Subwencja z c. k. Skarbu państwa	5.000	—	5.000
II.		Opłaty od uczniów.			
	2	Opłaty na utrzymanie od 65 uczniów po 280 złr.	18.200		
	3	Czesne od 65 uczniów po 50 złr.	3.250		
	4	Na usługę od 65 uczniów po 10 złr.	650		
		<u>Suma rubryki II.</u>	22.100	—	22.100
III.	5	Dochód z gospodarstwa i spiżarni	150	—	150
IV.	6	Sprzedaż płodów z ogrodów i pola doświadczalnego	1.000	—	1.000
		<u>Suma dochodów</u>	28.250	—	28.250
		W porównaniu z wydatkami	—	—	48.745
		okazuje się niedobór	—	—	20.495

Budżet kraj. na rok 1892.

Sprawozdanie

komisyi budżetowej o preliminarzu folwarku w Czernichowie na r. 1892.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy preliniuje wydatki zwyczajne tego folwarku na 7.669 zł., nadzwyczajne na 3 445 zł. a w porównaniu z uchwałami na r. 1891 o zł. 836 mniejsze, dochody zaś oblicza na 13 492 zł. czyli od uchwalonych na r. 1891 o 1.120 zł. wyższe. Komisyja budżetowa w porozumieniu z komisją gospodarstwa krajowego wnosi wykreślenie w rubr. I. poz. 7. kwoty preliniowanej na rekonstrukcyę stodoły zł. 1750 na podstawie, że przebudowania tej stodoły nie jest na razie konieczne — natomiast wstawia się do niniejszego preliminarza w tej samej rubryce poz. 9. b) kwotę 2.000 zł. na uzupełnienie i przeistoczenie obory która jest rzeczywiście tak dla szkoły jak i dla folwarku nieodpowiednia.

Oprócz tej zmiany wszystkie inne pozycye są zgodne z wnioskami Wydziału krajowego a w zestawieniu budżet folwarku przedstawia się jak następuje:

Wydatki folwarku w Czernichowie	11.364 zł.
Dochody „ „ „	13 492 „
Okazuje się przeto nadwyżka dochodu	2.128 zł.

Reasumując Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wydatki i dochody folwarku w Czernichowie jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
I.		Wydatki.			
		Wydatki na gospodarstwo.			
1		Płace i zasługi:			
		a) ekonom (płaca, wikt, mieszkanie i opał 500 zł.			
		b) służba folwarczna (płaca i ordynarya) 1.170 „	1.670		
2		Najem robotnika:			
		a) do gospodarstwa folwarcznego . 600 zł.			
		b) do chmielarni:			
		1) dodatek zawiadującemu chmielarnią 50 zł.			
		2) utrzymanie i roboty przy chmielarni 150 „	800		
3		Dokupno i zmiana nasienia	250		
4		" nawozów dopełniających	—	250	
5		Dokupno słomy i karmy	500		
6		{ a) dokupno inwentarza	150		
		{ b) naprawa uprząży	—	70	
7		{ a) utrzymanie budynków	50	150	
		{ b) uzupełnienie i przeistoczenie obory	—	2.000	
8		Naprawa narzędzi i sprzętów	100		
9		Dokupno maszyn i narzędzi	150	200	
10		Utrzymanie rowów	100		
11		Zabezpieczenie od pożaru i gradobicia	90		
12		Koszta kancelaryjne	20		
13		Światło i smarowidło	30		
Suma rubryki I.			3.910	2.670	6.580
Do przeniesienia			3.910	2.670	6.580

Liczba		P o s z c z e g o l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycej		Złote anstryackie		
			Z przeniesienia	3.910	2.670
II.		Las i plantacja wikla.			
	14	Służba, roboty i zalesienie	680	300	
	15	Wikle i ogrodnik, utrzymanie i uzupełnienie plantacyi	400	450	
		<u>Suma rubryki II. . . . .</u>	<u>1.080</u>	<u>750</u>	1.830
III.	16	Wydatki na piec wapienny	50	150	200
IV.	17	Wydatki na cegielnię	1.050	—	1.050
V.		Wydatki na przewóz.			
	18	Naprawa dwóch łodzi ratunkowych	30	—	
	19	Sprawienie nowego promu	—	—	
		<u>Suma rubryki V. . . . .</u>	<u>30</u>	<u>—</u>	30
VI.	20	Utrzymanie brzegów Wisły	170	—	170
VII.		Podatki i opłaty.			
	21	Podatek gruntowy i domowy	275	—	
	22	„ dochodowy z promu	32	—	
	23	„ „ i zarobkowy od palenia wapna	86	—	
	24	„ „ „ od wyrobu cegły	11	—	
	25	Opłata na utrzymanie dróg powiatowych, gminnych i własnych	75	50	
	26	Składka na szkołę ludową	50	75	
		<u>Suma rubryki VII. . . . .</u>	<u>529</u>	<u>125</u>	654
VIII.		Splata kapitałów i odsetek dłużnych.			
	27	Splata wraz odsetkami długu hipotecznego w kwocie 12.000 zł.	600	—	600
IX.	28	Fundusz dyspozycyjny dla Dyrektora	200	—	200
X.	29	Rozmaite nieprzewidziane	50	—	50
—	—	Na wykupno dwóch zagród właściańskich	—	—	—
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	<u>7.669</u>	<u>3.695</u>	<u>11.364</u>

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zyczy		Złote austriackie		
		Dochody.			
		I. Z gospodarstwa.			
	1	Ze sprzedaży płodów rolnych i chmielarni	1.200		
	2	Ze sprzedaży płodów zwierzęcych			
		a) krowiarnia . . . . . 2.000 zł.			
		b) nierogacizna . . . . . 800 „			
		c) owczarnia . . . . . 100 „	2 900		
	3	Z wynajętych ról i pastwisk	340		
	4	Czynsz z kuźni	40		
	5	Za wynajęte konie	500		
	6	Za nawóz stajenny do ogrodów	60		
		Suma rubryki I.	5.040	—	5 040
		II. Z lasu i wikła.			
	7	Ze sprzedaży drzewa opałowego i budulcowego	1.120		
	8	Z wikła i trawy wśród wikła	2.070		
		Suma rubryki II.	3.190	—	3.190
	9	Z rybołówstwa	100	—	100
	10	Z pieca wapiennego	850	—	850
	11	Z cegielni	3.000	—	3.000
	12	Z dzierżaw:			
		a) z bud jarmarcznych . . . . . 50 zł.			
		b) z promu na Wiśle . . . . . — „			
		c) z budynków propinacyjnych . . . . . 150 „	200	—	200
		VII. Odsetki od kapitałów.			
	13	Z obligów propinacyjnych (4 ⁰ / ₀ od kapitału 23.300 zł.)	932	—	932
		VIII. Ładowe i olborne.			
	14	Z ładowego	30		
	15	Olborne za łamanie kamienia	100		
		Suma rubryki VIII.	130	—	130
	16	Różne nieprzewidziane	50	—	50
		Suma dochodów	13.492	—	13.492
		W porównaniu z wydatkami	—	—	11.364
		okazuje się nadwyżka dochodów	—	—	2.128

Zast. przewodn.:
Stan. Badeni.

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

(Rubr. XV. poz. 198—200 wydatków, Rubr. X. poz. 38—40 dochodów.)

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach na rok 1892.

Wysoki Sejmie!

Przedłożony przez Wydział krajowy preliminarz wydatków i dochodów niższych szkół rolniczych w porównaniu do roku przeszłego wzrasta w wydatkach pokryć się mających przez fundusz krajowy na r. 1892 o kwotę 6.369 zł. Wzrost ten zdaniem komisji w wielu pozycjach jest usprawiedliwiony, w innych zaś jak n. p. w kosztach administracji nie uzasadniony

Płace nauczycieli kierowników nie są jednakowe we wszystkich szkołach i powinny być uregulowane, nie ma bowiem przyczyny, dlaczego kierownik szkoły kobiernickiej pobierać ma płacy stałej 1.300 zł. i 240 zł. dodatku aktywalnego, a kierownicy szkół w Horodence i Jagielnicy tylko po 1.200 zł. i 140 zł. dodatku aktywalnego, a to tembardziej, że dotychczas szkoła w Kobiernicach miała kurs tylko dwuletni, gdy tamte szkoły miały kurs trzechletni. Słusznie więc Wydział krajowy wnosi, ażeby płace etatowe wszystkich kierowników niższych szkół rolniczych zrównać w ten sposób, iżby każdy z nich pobierał po 1.300 zł. rocznej płacy i 140 zł. dodatku aktywalnego, oprócz pięciolecia w dotychczasowej wysokości.

Uzasadnionem jest również podwyższenie płacy etatowej dla nauczycieli fachowych do wysokości 1.000 zł. z dodatkiem aktywalnym w kwocie 100 zł. rocznie i trzema dodatkami pięcioleciniami po 100 zł., ale z tym wyraźnym zastrzeżeniem, że tak podwyższoną płacę etatową otrzymać mogą tylko ci nauczyciele, którzy po odbyciu studiów fachowych kilkuletnią praktykę gospodarską odbędą i egzamin kwalifikacyjny nauczycielski z powodzeniem złożą.

Jak już na wstępie komisya zapowiedziała, zwiększenie kosztów administracji we wszystkich trzech szkołach przez wstawienie nowej pozycji 360 zł. na pomoc kancelaryjną jest nieuzasadnione, bo czynności te nie zwiększyły się tak dalece, aby odpowiedniej dotacyi z funduszu krajowego wymagały.

Komisja budżetowa przeto pozycję tę z preliminarzy wykreśla, jak również pozycje płac pomocnikom nauczycieli do nauk weterynaryi w Horodence 150 zł., w Jagielnicy 250 zł. i w Kobiernicy 250 zł., którzy przy szkołach zastąpieni zostaną przez nauczyciela wędrownego dla weterynaryi (Rubr. XV. poz. 225 budżetu na r. 1892.) Ta zmiana odpowiada także wnioskowi Wydziału krajowego L. 8.721 str. 5 z tą różnicą, że Wydział krajowy projektuje utworzenie posady krajowego nauczyciela weterynaryi, któryby miał obowiązek udzielania tej nauki we wszystkich niższych szkołach rolniczych, zaś komisja budżetowa doradza Wysokiemu Sejmowi posadę tę przekazać jednemu z nauczycieli wędrownych odpowiednio ukwalifikowanemu.

Na podstawie niniejszych wywodów, obniżyłby się preliminarz niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach o łączną kwotę 1.010 zł. a wszelkie inne pozycje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego; komisja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki i dochody niższych szkół rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach jak następuje:

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Horodence.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . . 1.300 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 140 "			
		" pięcioletni . . . . . 200 "	1.640		
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca . . . . . 1.000 zł.	1.100		
		dodatek aktywalny . . . . . 100 "			
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca . . . . . 480 "			
		dodatek na wikt . . . . . 120 "	600		
5		Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca . . . . . 500 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 50 "	550		
6		Katecheta obr. łac. i gr. kat.	200		
		Suma rubryki I.	4.090	—	4.090
II. Koszta administracji.					
7		Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . 100 zł.			
		b) sługa szkolny . . . . . 240 "	340		
8		Opał	500		
9		Oświetlenie	100		
		Do przeniesienia	940		
			4.090	—	4.090

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Z przeniesienia .	4.090	4.090
			940		
	9	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz . . . . .)	200	1.250	
	10	Sprzęty i ruchomości	100	75	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400		
	12	Należność rządowa od przeniesienia własności gruntów szkolnych z wymierzonych 463 zł. 75 ct. spłacalnych w 10 latach, 7 rata	46		
	13	Podatek od gruntu szkolnego	25		
		<u>Suma rubryki II. .</u>	<u>1.711</u>	<u>1.325</u>	<u>3.036</u>
III.		Utrzymanie uczniów.			
	14	Stołowanie			
	15	Odzież, pościel i pranie } 32 uczniów po 150 zł.	4.800		
	16	Lekarz, apteka i różne inne	150		
		<u>Suma rubryki III. .</u>	<u>4.950</u>	<u>—</u>	<u>4.950</u>
IV.		Potrzeby naukowe.			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (papier, zeszyty, książki, mapy itd.)	120		
	18	Środki naukowe :			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracyj i ćwiczeń praktycznych 150 zł.			
		b) biblioteka i czytelnia . . . . . 80 "			
		c) ogród szkolny (nasiona okazów, nawozy itd.) . . . . . 20 "	250		
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu (w myśl uchwały W. Sejmu z dnia 11. listopada 1890)	—	400	
		<u>Suma rubryki IV. .</u>	<u>370</u>	<u>400</u>	<u>770</u>
V.		Kursa specjalne.			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40		
	21	" mleczarstwa	50		
	22	" uprawy tytoniu	60		
		<u>Suma rubryki V. .</u>	<u>150</u>	<u>—</u>	<u>150</u>
		<u>Suma wydatków .</u>	<u>11.271</u>	<u>1.725</u>	<u>12.996</u>

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru bryki	po- zycy		Złote austriackie		
			Dochody.		
I.	1	Subwencja z c. k. Skarbu państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów:			
		a) Rada powiatowa Horodeńska, 3 stypendya po 100 zł. i 1. stypendyum 150 zł. . . . . 450 zł.			
		b) Gmina m. Horodenki, 1. stypendyum 100 „	550	—	550
III.	3	Dochód z ogrodu (pola) szkolnego i z ogródka doświadczalnego tytoniowego	60	—	60
IV.	4	Zarobek 32 uczniów po 12 zł.	384	—	384
		<u>Suma dochodów</u>	<u>2.994</u>	—	<u>2.994</u>
		W porównaniu z wydatkami	—	—	12.996
		<u>okazuje się niedobór</u>	—	—	<u>10.002</u>

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Jagielnicy.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
I. Płace nauczycieli.					
1		Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . . 1.300 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 140 „	1.440		
2		Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca . . . . . 1 000 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 100 „	1.100		
3		Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca . . . . . 480 zł.			
		dodatek na wikt . . . . . 120 „	600		
4		Nauczyciel do nauk elementarnych płaca . . . . . 500 zł.			
		dodatek aktywalny . . . . . 50 „			
		ryczałt na pomieszkanie . . . . . 120 „	670		
5		Katecheta obrz. łac. i gr katolickiego	200		
Suma rubryki I.			4.010	—	4.010
II. Koszta administracji.					
6		Zarząd:			
		a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . 100 zł.			
		b) służa szkolny . . . . . 240 zł.	340		
7		Opał	400		
8		Oświetlenie	100		
9		Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz)	250	500	
10		Sprzęty i ruchomości	100	100	
11		Utrzymanie koni do posług administracyjnych	200		
12		Czynsz dzierżawny za grunta odstąpione szkole przez skarb Jagielnicki	50		
Suma rubryki II.			1.440	600	2.040
Do przeniesienia			5.450	600	6.050

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote anstryackie		
		Z przeniesienia	5.450	600	6.050
III.		Utrzymanie uczniów.			
	14	Stołowanie			
	15	Odzież, pościel i pranie } 30 uczniów po 150 zł.	4.500		
	16	Lekarz, apteka i rozmaite inne	150		
		<u>Suma rubryki III.</u>	4.650	—	4.650
IV.		Potrzeby naukowe.			
	17	Przybory do nauki i pisanie dla uczniów, (książki, mapy, papier, zeszyty itp.)	120		
	18	Środki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia i inne przyrządy do demonstracji i ćwiczeń praktycznych 150 zł.			
		b) biblioteka i czytelnia 80 zł.			
		c) ogród szkolny (nasiona okazów itd.) 20 „	250	300	
	19	Ogródki doświadczalne do uprawy tytoniu w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 11. Listopada 1890.	—	200	
	20	Wycieczki z uczniami	50		
		<u>Suma rubryki IV.</u>	420	500	920
V.		Kursy specjalne.			
	21	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40		
	22	„ mleczarstwa	50		
	23	„ uprawy i suszenia tytoniu	100		
		<u>Suma rubryki V.</u>	190	—	190
		<u>Suma wydatków .</u>	10.710	1.100	11.810

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Dochody.		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.000	—	2.000
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów : Od rady powiatowej w Borszczowie	—	300	300
III.	3	Czysty dochód z gospodarstwa szkolnego	300	—	300
IV.	4	Zarobek 30 uczniów po 12 zł.	360	—	360
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	<u>2.660</u>	<u>300</u>	<u>2.960</u>
		W porównaniu z wydatkami	—	—	<u>11.810</u>
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	<u>8.850</u>

Krajowa niższa szkoła rolnicza w Kobiernicach.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
Wydatki.					
Płace nauczycieli.					
I	1	Nauczyciel do nauk fachowych i kierownik, płaca . . . . . 1.300 zł. dodatek aktywalny (140 zł.) i osobisty (100 zł.) . . . . . 240 " . dodatek pięcioletni . . . . . 200 " .	1.740		
	3	Nauczyciel pomocniczy do nauk fachowych, płaca . . . . . 1.000 zł. dodatek aktywalny . . . . . 100 " .	1.100		
	2	Instruktor do robót ręcznych i dozorca uczniów, płaca . . . . . 480 zł dodatek na wikt . . . . . 120 " .	600		
	4	Nauczyciel do nauk elementarnych, płaca 500 zł. dodatek aktywalny . . . . . 50 " . ryczałt na pomieszkanie . . . . . 150 " .	700		
	5	Katecheta obrządku łacińskiego	150		
		Suma rubryki I.	4.290	—	4.290
Koszta administracyi.					
II.	6	Zarząd: a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . 100 zł. b) służa szkolny . . . . . 240 " .	340		
	7	Opał	400		
	8	Oświetlenie	100		
	9	Utrzymanie budynków (naprawa, ubezpieczenie, ko- miniarz	200	1.300	
	10	Sprzęty i ruchomości	100	100	
	11	Utrzymanie koni do posług administracyjnych	400		
	12	Czynsz dzierżawny za folwark z inwentarzem	758		
		Suma rubryki II.	2.298	1.400	3 698
		Do przeniesienia	6.588	1.400	7.988

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote austriackie		
		Z przeniesienia	6.588	1.400	7.988
III.		Utrzymanie uczniów.			
	14	Stołowanie			
	15	Odzież, pościel i pranie	4.500		
	16	Lekarz, apteka i rozmaite inne	150		
		Suma rubryki III.	4.650	—	4.650
IV.		Potrzeby do nauki.			
	17	Przybory do nauki i pisania dla uczniów (książki, papiery, zeszyty i t. d.)	120		
	18	Srodki naukowe:			
		a) modele, maszyny, narzędzia, i inne przyrządy do demonstracji i ćwiczeń praktycznych	150 zł		
		b) biblioteka i czytelnia	80 "		
		c) ogród szkolny (nasiona okazów itp.)	20 "		
	19	Wycieczki z uczniami	50		
		Suma rubryki IV.	420	300	720
V.		Kursy specjalne.			
	20	Kurs ćwiczeń dla szkolnej straży pożarnej	40		
	21	" mleczarstwa	50		
		Suma rubryki V.	90	—	90
		Suma wydatków	11.748	1.700	13.448

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
			Dochody.		
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	3.000	—	3.000
II.	2	Opłaty na utrzymanie uczniów:			
		a) Rada powiatowa Bialska . . . . . 450 zł			
		b) " " Bocheńska . . . . . 140 "			
		c) " " Mielecka . . . . . 100 "	690	—	690
III.	3	Dochód z pola i ogrodu szkolnego	60	—	60
IV.	4	Dochód z dzierżawy folwarku	758	—	758
V.	5	Zarobek 30 uczniów po 12 zł.	360	—	360
		Suma dochodów	4.868	—	4.868
		W porównaniu z wydatkami	—	—	13.448
		okazuje się niedobór	—	—	8.580

Zastępca przewodniczącego:

Stan. Badeni.

Sprawozdawca:

Stan. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

(Rubr. XV. poz. 201 wydatków — Rubr. X. poz. 41 dochodów).

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu szkoły ogrodniczej w Tarnowie
na rok 1892.

Wysoki Sejmie!

Wydatki tej szkoły oblicza Wydział krajowy na rok 1892:

zwyczajne	.	.	.	.	.	8.250 zł.
nadzwyczajne	.	.	.	.	.	12.200 „
						<u>Razem 20.450 zł.</u>

Dochody zaś mają przynieść 3.350 zł., czyli okazuje się niedobór 17.100 zł. czyli w porównaniu z rokiem 1891 (4.420 zł.) o 12.680 zł. wyższy.

Niedobór ten znajduje swoje uzasadnienie w zapadłej już uchwale Wysokiego Sejmu dnia 21. Marca 1892, które opiewa:

a) Sejm otwiera Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 8.000 zł., celem postawienia budynku murowanego, przeznaczzonego na pomieszkanie kierownika szkoły, kancelarye, trzy sale wykładowe i pomieszczenie zbiorów:

b) tudzież kredyt do wysokości 2.000 zł. na rekonstrukcyę i rozszerzenie dotychczasowego budynku;

c) Sejm ustanawia w miejsce dotychczasowych nauczycieli pomocniczych nie stałych, stałą posadę etatową nauczyciela do nauk elementarnych z płacą roczną 500 zł. dodatkiem aktywalnym 100 zł. i dodatkami pięcioletnimi 50 zł.

Komisja budżetowa mając już obecnie te pozycye tylko do zarejestrowania w rubrykę wydatków, nie może innych zmian w preliminarzu Wydziału krajowego co do tej szkoły Wysokiemu Sejmowi przedstawiać, a wykreślając jedynie z Rubr. II. poz. 10. wydatków nadzwyczajnych kwotę 200 zł. wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy wydatki i dochody szkoły ogrodniczej w Tarnowie jak następuje:

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyj		Złote austriackie		
			Wydatki.		
		Płace nauczycieli.			
I.	1	Nauczyciel kierownik, płaca . . . . . 1.200 zł. dodatek aktywalny . . . . . 140 " ryczałt na pomieszkanie . . . . . 240 "	1.580		
	2	Nauczyciel fachowy pomocniczy płaca . . . . . 720 zł. dodatek aktywalny . . . . . 60 "	780		
	3	Nauczyciel pomocniczy do miernictwa i rysunków	240		
	4	Nauczyciel fachowy do nauk elementarnych: płaca . . . . . 500 zł. dodatek aktywalny . . . . . 100 " ryczałt na pomieszkanie . . . . . 180 "	780		
	5	Ochmistrz i dozorca robót.	480		
	6	Kapelan i katecheta	100		
		<u>Suma rubryki I.</u>	3.960	—	3.960
		Koszta administracyjne.			
II.	7	Zarząd: a) koszta kancelaryjne, inseraty, druki i portorya . . . . . 100 zł. b) służa szkolny . . . . . 180 "	280		
	8	Opał	120		
	9	Oświetlenie	50		
	10	Utrzymanie budynków (naprawy, ubezpieczenie, kominiarz i wymurowanie nowego pawilonu)	100	10.000	
	11	Sprzęty i ruchomości	50	200	
	—	Najem pomieszkań dla nauczycieli	—	—	
		<u>Suma rubryki II.</u>	600	10 200	10.800
		Utrzymanie uczniów.			
III.	12	Stołowanie	3.300		
	13	Odzież, pościel i pranie dla 20 uczniów po 165 zł.	3.300		
	14	Lekarz, apteka i rozmaite inne wydatki	60		
		<u>Suma rubryki III.</u>	3.360	—	3.360
		Do przeniesienia	7.920	10.200	18.120

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycki		Złote austriackie		
IV.			Z przeniesienia	7.920	10.200
		Potrzeby do nauki.			
	15	Przybory do nauki	80		
	16	Zbiory środków do demonstracji	100		
	17	Biblioteka i czytelnia	100		
	18	Wycieczki naukowe	50		
	19	Na dalsze melioracye i urządzenie, tudzież oparkowanie ogrodu szkolnego	—	2.000	
		Suma rubryki IV	330	2.000	2.330
		Suma wydatków	8.250	12.200	20.450
I.		Dochody.			
	1	Z c. k. Skarbu Państwa	2.300		
	2	Od gminy miasta Tarnowa	250		
	3	„ Rady powiatowej w Tarnowie	300		
		Suma rubryki I.	2.850	—	2.850
II.	4	Opłaty na utrzymanie uczniów	250	—	250
III.	5	Dochód czysty z ogrodu szkolnego	150	—	150
IV.	6	Zarobek 20 uczniów w ogrodzie miejskim	100	—	100
		Suma dochodów	3 350	—	3.350
		W porównaniu z wydatkami	—	—	20.450
		okazuje się niedobór	—	—	17.100
		czyli w porównaniu z rokiem 1891 o 12 680 zł. wyższy.			

Zastępca przewodniczącego:
Stan. Badeni.

Sprawozdawca:
Stan. Jędrzejowicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

(Rubr. XV. poz. 202. wyd. Rubr. X. poz. 42. doch.).

Sprawozdanie

komisji budżetowej o preliminarzu dla szkoły uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku.

Wysoki Sejmie!

Szkoła uprawy i wyprawy lnu w Gródku w obecnych warunkach dalej istnieć nie może, wszelkie nakłady na szkołę tę byłyby niepowrotnie stracone, a Wydział krajowy zasięgnąwszy zdania komisji dla spraw rolniczych przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na zwinięcie dotychczasowej szkoły w Gródku po otwarciu kursu uprawy i wyprawy lnu przy założeniu się mającej szkole rolniczej w Krośnie.

Komisja budżetowa nie przesądzając w tym względzie uchwały Wysokiego Sejmu czy szkoła ta ma być gdzie i kiedy przeniesioną, zestawia poniżej preliminarz na rok bieżący, bo szkoła chociaż z bardzo małą liczbą uczniów istnieje i swój skromny budżet wydatków i dochodów na rok 1892 uchwalony mieć winna. Zdaniem komisji z preliminarza należy wykreślić wszelkie wydatki nadzwyczajne tudzież obliczyć koszt utrzymania uczniów zgodnie ze stanem obecnej liczby to jest siedmiu.

Wysoki Sejm raczy uchwalić jak następuje:

Rubr. I. płace nauczycieli	1.960 zł.
Rubr. II. koszta administracji	500 "
Rubr. III. potrzeby do nauki	300 "
Rubr. IV. utrzymanie uczniów 7 po 160 zł.	1.120 "
Suma wydatków	<u>3.880 zł.</u>

Że zaś dochody wraz z subwencją c. k. skarbu państwa wynoszą . . . . . 2.356 zł.
przeto rzeczywisty wydatek z funduszu krajowego będzie dla szkoły w Gródku na rok 1892 . . . . . 1524 zł.

Krajowa szkoła uprawy i wyprawy lnu i konopi w Gródku.

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
ru- bryki	po- zycyi		Złote austriackie		
		Wydatki.			
I.		Płace nauczycieli.			
	1.	Kierownik, zarazem nauczyciel rolnictwa	800		
	2.	Nauczyciel zawodowy do uprawy i wyprawy roślin włóknistych	660		
	3.	Nauczyciel do nauk elementarnych	240		
	4.	Katecheta	60		
	5.	Relutum na pomieszkanie dla nauczycieli	200		
Suma rubryki I.			1.960	—	1.960
II.		Koszta administracji.			
	6.	Inspekcya zakładu	120		
	7.	Potrzeby kancelaryjne, druki itd.	50		
	8.	Opał i oświetlenie	120		
	9.	Utrzymanie i asekuracja budynków	100		
	10.	" inwentarza szkolnego	60		
	11.	Podatki	50		
Suma rubryki II.			500	—	500
III.		Potrzeby do nauki.			
	12.	a) Na utrzymanie i dokupno maszyn i narzędzi do uprawy roślin włóknistych (łamacz, trze- pacz, młynek, wialnik i szczotki angielskie)	60		
		b) Na utrzymanie narzędzi do uprawy roli	40		
		c) " " moczarni	40		
	—	Na wymurowanie dołów i postawienie budynków do suszenia itd.	—		
	13.	Przybory do pisania i książki do nauki uczniów	60		
	14.	Zbiory okazów do demonstracyj	60		
	15.	Biblioteka i czytelnia	40		
Suma rubryki III.			300	—	300
Do przeniesienia			2.760	—	2.760

Liczba		P o s z c z e g ó l n i e n i e	Zwy-	Nadzw-	Razem
ru-	po-		czajne	czajne	
bryki	zycyi		Złote anstryackie		
		Z przeniesienia	2.760	—	2.760
IV.		Utrzymanie uczniów.			
	16	Stołowanie	1.120	—	
	17	Odzież i pościel			
		{ 7. uczniów po 160 zł.			
		<u>Suma rubryki IV. . . . .</u>	1.120	—	1.120
		<u>Suma wydatków . . . . .</u>	3.880	—	3.880
		Dochody.			
I.	1	Subwencya z c. k. Skarbu Państwa	2.200	—	2.200
II.	2	Dochód czysty z gospodarstwa szkolnego i wyrobu włókna	72	—	72
III.	3	Zarobek 7. uczniów po 12 zł.	84	—	84
		<u>Suma dochodów . . . . .</u>	2.356	—	2.356
		W porównaniu z wydatkami	—	—	3.880
		<u>okazuje się niedobór . . . . .</u>	—	—	1.524

Zastępca przewodniczącego:
Stan. Badeni.

Sprawozdawca:
Jędrzejowicz.

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu krajowego.

(Sprawozdawca, poseł Leon Chrzanowski.)

Wysoki Sejmie!

Przemysł domowy, rękodzielniczy a nawet fabryczny podnosi się i rozwija choć z wolna w kraju naszym od lat kilkunastu, głównie z powodu, że Wysoki Sejm, Rady powiatowe, Rady miejskie, stowarzyszenia a nawet osoby prywatne łożą corocznie coraz większe kwoty na zakładanie nowych, utrzymanie i rozwój istniejących szkół przemysłowych uzupełniających, szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów wzorowych. Także z skarbu państwa wyznaczane są teraz corocznie znacznie większe niż dawniej zasiłki na utrzymanie szkół przemysłowych w Galicyi, jednak bardzo szczupłe w stosunku do sum, które skarb państwa łoży na utrzymanie szkół przemysłowych w innych krajach monarchii.

Rzuciwszy wstecz okiem ujrzymy w latach ostatnich wielki postęp w staraniach Sejmu i znaczny wzrost w wydatkach w celu podźwignienia szkół przemysłowych i przemysłu a zarazem ujrzymy rozwój tych szkół. Przed czterdziestu laty nie było jeszcze w Galicyi żadnej krajowej szkoły fachowo-przemysłowej ani zorganizowanej szkoły przemysłowej uzupełniającej. Uchwałą z 15 października 1878 r. wyznaczył Sejm po raz pierwszy 5.000 zł. a w. „na zasiłki dla szkół rękodzielniczych i dla popierania przemysłu“, a w budżecie na rok 1879, oprócz tej kwoty 5.000 zł. na cel powyżej wspomniany, znajdujemy tylko 4 000 zł. w. a. na zasiłki dla utrzymania muzeów przemysłowych w Krakowie i we Lwowie i 500 zł. w. a. na zasiłek dla szkoły koszykarstwa w Krakowie, ogółem w całym budżecie 9.500 zł. w. a. wyznaczono z skarbu krajowego na zasiłki dla szkół przemysłowych i dla podniesienia przemysłu. W cztery lata później w budżecie na rok 1883 wyznaczono już z skarbu krajowego 13.400 zł. w. a. na zasiłki dla szkół przemysłowych 30.000 zł. w. a. dla utworzenia funduszu na pożyczki i zasiłki w celu podnoszenia przemysłu. W budżetach od 1884 utworzono już oddzielną rubrykę XVI. „wydatków dla podniesienia przemysłu“, a w budżecie na 1887 wydatki w tej rubryce wynosiły 96.480 zł.; zaś w budżecie uchwalonym przez Sejm na 1891 rok 154.324 zł. w. a. Wreszcie w projekcie budżetu przedłożonym Sejmowi na r. b. 1892, wydatki z skarbu krajowego dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu w kraju naszym preliminowane są na 193.330 zł. w. a. Mianowicie:

13.792 zł. w. a. na zasiłki dla 24 zorganizowanych już szkół przemysłowych uzupełniających, 32.200 zł. w. a. na zasiłki dla utrzymania 30 szkół przemysłowych fachowych czyli zawodowych, 23.000 zł. w. a. na ogólne cele szkolnictwa przemysłowego t. j. na zasiłki dla utrzymania muzeów, stacyj doświadczalnych, wydawnictwa wzorów, na stypendya dla uczniów w szkołach przemysłowych; dalej 2.960 zł. w. a. na wydatki komisji krajowej dla spraw przemysłowych; 67.000 zł. w. a. na pożyczki i zasiłki w celu podniesienia przemysłu, wreszcie 1.000 zł. zasiłek na utrzymanie szkoły handlowej w Krakowie.

Te wydatki z skarbu krajowego preliminowane na rok 1892 a wynoszące ogółem 193.330 zł. w. a. na zasiłki dla utrzymania szkół przemysłowych różnego rodzaju i dla podniesienia przemysłu w kraju naszym tak domowego jak rękodzielniczego i fabrycznego, nie są jedynym wydatkiem łożonym przez kraj nasz na utrzymanie szkół przemysłowych i dla podniesienia przemysłu. Albowiem także Rady powiatowe, Rady gminne, mianowicie miejskie, korporacje, stowarzyszenia i osoby prywatne dają corocznie znaczne kwoty na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających i szkół przemysłowych zawodowych. Z zestawienia budżetów tychże szkół uchwalonych na rok 1891 widzimy, że na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających dały Rady miejskie w owym roku 10.845 zł. w. a., Rady powiatowe, kasy oszczędności i osoby prywatne 5.826 zł. w. a. Na utrzymanie szkół przemysłowych zawodowych w 1891 roku (których wydatki wynosiły 142.284 zł. w. a.) przyniosły własne dochody tych szkół: 19.489 zł., zaś zasiłki wyznaczone przez Rady gminne, powiatowe i osoby prywatne 18.168 zł. w. a. Przeto oprócz skarbu krajowego, inne czynniki krajowe dały na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających i zawodowych w 1891 roku 54. 328 zł. w. a., gdy zaś skarb krajowy na utrzymanie tych szkół przemysłowych oraz na pomocne środki dla tych szkół, wydał w 1891 roku 64.134 zł. w. a., przeto razem kraj dał na utrzymanie szkół przemysłowych w 1891 r. 118.462 zł. nie wliczając w tę sumę wydatków z skarbu krajowego na pożyczki i zasiłki w celu podźwignienia przemysłu, który to wydatek wynosił w 1891 r. 67.000 zł. w. a. Wydatki preliminowane na utrzymanie szkół przemysłowych i na podniesienie przemysłu na 1892 rok są znacznie większe; ale tylko z jednego źródła krajowego t. j. z skarbu krajowego możemy dziś je podać w dokładnej sumie 193.330 zł. w. a. według preliminarza przedłożonego Sejmowi przez Wydział krajowy, (a zmniejszonej o 15.000 zł. w. a. do 178.330 zł. we wnioskach komisji budżetowej podanych niżej, bez najmniejszej ujmy w rozwoju szkół przemysłowych a jedynie przez przeniesienie do budżetu roku następnego wydatków, które w każdym razie nie byłyby uczynione w r. b.).

Pod naciskiem tych ofiar i wydatków czynionych przez Sejm z skarbu krajowego a przez Rady miejskie, powiatowe i przez korporacje krajowe z ich własnych źródeł, oraz wskutek usilnych starań Delegacji polskiej w Radzie państwa i Wydziału kr. — taż Rada państwa, która jeszcze w 1878 roku nie wyznaczała z skarbu państwa ani grosza na utrzymanie krajowych szkół przemysłowych w Galicyi, zaczęła w ostatnich latach uchylać dla tych szkół zasiłki coraz znaczniejsze. W budżecie państwowym uchwalonym na r. 1892 zasiłki wyznaczone z skarbu państwa na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających w Galicyi, wynoszą 12.000 zł. w. a., zasiłki dla szkół przemysłowych zawodowych, muzeów i stacyj doświadczalnych 26.700 zł. w. a., razem przeto zasiłki dla szkół przemysłowych krajowych z skarbu państwa na rok 1892 wynoszą 38.700 zł. w. a. Jeżeli zaś do tego dodamy kwoty, które skarb państwa wydać ma w 1892 r. na utrzymanie dwóch państwowych szkół przemysłowo-zawodowych, mianowicie: szkoły dla przemysłu drzewnego w Zakopanem 15.420 zł. w. a. i szkoły ślusarstwa w Świątnikach 16.500 zł. oraz 1.500 zł. w. a. na utrzymanie w czwartym kwartale 1892 r. trzeciej szkoły przemysłowej państwowej, która ma być utworzoną w Kołomyi dla wyrobów z drzewa; dalej kwoty na utrzymanie szkoły przemysłowej w Krakowie 44.000 zł. w. a., szkoły przemysłowej we Lwowie 26.900 zł. w. a. (przeto razem na utrzymanie tych szkół przemysłowych państwowych 112.170 zł. w. a.), widzimy, iż w 1892 roku ma wydać skarb państwa na szkoły przemysłowe w Galicyi

150.870 zł. w. a., sumę już znaczną, jakkolwiek szczupłą w porównaniu ze sumą 2,081.359 zł. w. a., którą Rada państwa uchwaliła na utrzymanie lub zasiłki dla wszystkich szkół przemysłowych i rękodzielniczych w państwie austriackim.

Sprawozdania komisji przemysłowej krajowej, wystawy przemysłowe w kraju naszym, a wreszcie rozwój przemysłu domowego i rękodzielniczego a nawet fabrycznego wykazują, że ten wzrost wydatków na szkoły przemysłowe wydał już piękne owoce, chociaż rzeczywiście błogie następstwa z podźwignienia i rozwoju szkół przemysłowych ujrzyć możemy w całej pełni dopiero za lat kilka.

Po tym ogólnym obrazie wzrostu wydatków krajowych na zakładanie i utrzymanie szkół przemysłowych oraz dla podniesienia przemysłu, przystępujemy do roztrząśnienia szczegółowego wydatków preliminowanych na rok 1892 przez Wydział krajowy dla rozwoju przemysłu, a stanowiących XVI rubrykę budżetu wydatków.

Na utrzymanie 24 szkół przemysłowych uzupełniających, które obecnie istnieją urządzone według przepisów statutu wzorowego, preliminowane w ich budżetach wydatki na rok 1892 wynoszą 38.614 zł. w. a. Na pokrycie tych wydatków dochody obrachowane w tych projektach budżetów wynoszą taką samą sumę. W tej sumie dochodów szkół przemysłowych uzupełniających na rok 1892, zasiłki z skarbu krajowego preliminowane przez Wydział krajowy wynoszą 10.792 zł. w. a.; zaś resztę dochodów potrzebnych dla pokrycia wydatków tych 24 szkół w 1892 stanowią kwoty wypłacane przez rady miejskie, rady powiatowe, kasy oszczędności i korporacje oraz zasiłki z skarbu państwa. Prócz tego Wydział krajowy preliminuje 3.000 zł. w. a. na zasiłki dla utrzymania sześciu szkół przemysłowych, uzupełniających, których organizacja jest przygotowana i które w ciągu 1892 roku mają wejść w życie, mianowicie: w Czortkowie, Brodach, Kętach, Oświęcimie, Sanoku i Stryju. Ogółem przeto zaprojektowane przez Wydział krajowy zasiłki z skarbu krajowego na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających w 1892 r. wynoszą 13.793 zł.

Ponieważ na utrzymanie 21 szkół przem. uzupełniających które istniały na początku r. 1891, uchwalił Sejm w zasiłkach z skarbu krajowego 8.398 zł. w. a., zaś w zasiłkach z skarbu krajowego na utrzymanie szkół, które miały wejść w życie w 1891 roku, 2.400 zł. w. a. to jest razem 10.798 zł. w. a., przeto suma preliminowana na ten cel na 1892 rok większa jest o 2.994 zł. w. a. Wydatki na każdą szkołę uzasadnione są szczegółowymi preliminarzami i komisya budżetowa wnosi o zamieszczenie w budżecie na r. 1892 wydatków zaprojektowanych przez Wydział krajowy na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających i wnioski odpowiednie przedstawi niżej Wys. Sejmowi do uchwały.

W projekcie budżetu na r. 1892 przedłożonym przez Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi, wszystkie wydatki z skarbu krajowego na utrzymanie i rozszerzenie istniejących *krajowych* szkół przemysłowych z zawodowych i warstatów wzorowych, wliczywszy do tego kwotę 1.840 zł. w. a. na zasiłki dla subwencyonowanych szkół robót kobiecych (ale nie wliczając zasiłków znacznych dla państwowych szkół przemysłowych zawodowych), wynoszą 35.888 zł. w. a. Gdy zaś wydatki z skarbu krajowego na utrzymanie tychże krajowych szkół przemysłowych zawodowych uchwalone przez Sejm na r. 1891 wynosiły 8.806 zł. w. a., przeto preliminowane na 1892 są mniejsze o 2.918 zł. w. a.

Aby uzasadnić preliminowanie wydatków ze skarbu krajowego na utrzymanie krajowych szkół przemysłowo-zawodowych oraz wyznaczenie zasiłków z skarbu krajowego dla subwencyonowanych zakładów nauki robót kobiecych, przedłożono Wys. Sejmowi dołączone do sprawozdania komisji krajowej przemysłowej szczegółowe preliminarze wszystkich wydatków na utrzymanie szkół fachowo-przemysłowych krajowych, w 1892 r. oraz preliminarze wszystkich dochodów tychże szkół w r. b. Z preliminarzy tych widzimy, że ogół wydatków na utrzymanie tych szkół w 1892 roku wynosić będzie 77.810 zł. w. a., zaś do pokrycia tego ogółu wydatków

prócz kwot prelininowanych z skarbu krajowego, wynoszących 35.888 zł. w. a. przyczynić się także mają znaczne zasiłki dawane przez gminy, rady powiatowe, subwencye skarbu państwa i dochody ze sprzedaży wyrobów szkół i warstatów wzorowych.

Jeżeli jednak do wydatków z skarbu krajowego prelininowanych przez Wydział na utrzymanie *istniejących* krajowych szkół przemysłowo-zawodowych i na subwencye dla zakładów nauki robót kobiecych, wynoszących razem 35.888 zł. w. a. dodamy kwotę 16.500 zł. w. a., prelininowaną przez Wydział krajowy na powstać mającą w 1892 r. szkołę sukiennictwa w Rakszawie, oraz 32.200 zł. w. a. na zasiłki dla państwowych szkół zawodowych subwencyonowanych ze skarbu krajowego, wszystkie wydatki z skarbu krajowego na szkoły przemysłowe zawodowe, prelininowane przez Wydział krajowy na 1892 r. wynoszą 68.088 zł. w. a. Ponieważ zaś wydatki uchwalone przez Wys. Sejm na r. 1891 na zasiłki dla państwowych szkół zawodowych subwencyonowanych z skarbu krajowego wynosiły tylko 12.900 zł. w. a., zaś ogół wydatków z skarbu krajowego uchwalonych na szkoły przemysłowe zawodowe tak krajowe jak państwowe w 1891 r. wynosił 51.706 zł. w. a., przeto ogół wydatków prelininowanych na r. 1892 na wszystkie szkoły przemysłowo-zawodowe jest *większy o 16.382 zł. w. a.* niż uchwalono na rok 1891.

Trzy są główne powody tego powiększenia o 16.382 zł. w. a. wydatków z skarbu krajowego na szkoły przemysłowe zawodowe prelininowanych przez Wydział krajowy na r. 1892, ponad wydatki uchwalone z tegoż skarbu na tenże cel na r. 1891. Po 1-sze: zakładanie nowej krajowej szkoły sukiennictwa w Rakszawie; po 2-gie: wyznaczanie 10.000 zł. w. a. na budynek dla zakładanej w Sułkowicach szkoły kowalstwa, która ma być utrzymywaną kosztem skarbu państwa; po 3-cie: powiększenie drugiej raty na nowy budynek dla umieszczenia państwowej szkoły ślusarstwa w Świątnikach. Nadto Wydział krajowy prelininuje większy wydatek na r. 1892 niż uchwalono na r. 1891 w pozycjach następujących: w poz. 260 na utrzymanie wzorowego warsztatu stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie; w poz. 267 na wzorowy warsztat szewski w Uhnowie; w poz. 271 na wzorowy zakład tkacki w Glinianach, w poz. 274 na wzorowy zakład tkacki w Łańcucie, w poz. 276 na wzorowy zakład tkacki w Wilamowicach, w poz. 280 na krajową szkołę koronkarstwa w Zakopanem; w poz. 284 na zasiłek dla szkoły robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyśle; w poz. 285 w zasiłku dla państwowej szkoły zawodowej dla wyrobów z drzewa w Zakopanem.

W skutku podwyższenia wydatków prelininowanych na r. 1892 w pozycjach wymienionych które niżej szczegółowo roztrząśniemy, ogół wydatków prelininowanych na r. 1892 byłby znacznie większy niż o 16.382 zł. od wydatków uchwalonych z skarbu krajowego na r. 1891 na szkoły fachowo przemysłowe, gdyby znów wydatki prelininowane na r. 1892 nie były niższe od uchwalonych na r. 1891 w pozycjach: 255 na szkołę koszykarstwa w Czerwonej Woli, w poz. 257 na wzorowy warsztat kołodziejski w Grybowie; w poz. 259 na szkołę kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej; w poz. 263 na szkołę garncarstwa w Kołomyi; w poz. 265 na wzorowy warsztat garncarski w Porembie; w poz. 268 na szkołę tkacką w Krośnie; w poz. 270 na wzorowy warsztat tkacki w Błażowej; w poz. 273 na wzorowy zakład tkacki w Kosowie; w poz. 275 na warsztat wzorowy tkacki w Rychwałdzie; w poz. 278 na szkołę koronkarstwa w Kańczudze.

Komisyja budżetowa zbadawszy szczegółowo rozrzucone w różnych sprawozdaniach Wydziału krajowego lub w jego aktach uzasadnienia nowych wydatków na szkoły fachowo-przemysłowe tudzież podwyższenia lub niżenia wyżej wymienionych pozycji wydatków dotychczasowych, zdaje wys. Sejmowi z tego sprawę, uzasadniając zarazem wnioski swoje które poniżej przedłoży.

Petycję gminy Rakszawa o udzielenie zasiłku na założenie szkoły sukienniczej w tej gminie, przekazał wys. Sejm uchwałą z 27. listopada 1890 r. Wydziałowi krajowemu z polece-

niem, aby petycję tę roztrząsnął, zasięgnął opinii komisji krajowej dla spraw przemysłowych i na przyszłej sesji przedłożył Sejmowi odpowiednie wnioski. Wydział krajowy spełnił to polecenie i zdaje o tem relację Sejmowi w sprawozdaniu z swoich czynności w zakresie przemysłu (str. 35 i następne), uzupełnionem przez sprawozdanie komisji krajowej dla spraw przemysłowych (str. 18). Sprawozdanie o czynnościach swoich w zakresie przemysłu kończy Wydział krajowy szeregiem wniosków, z których 4-ty brzmi: „Sejm przeznacza na r. 1892. do rozporządzenia Wydziału krajowego kwotę 16.500 na założenie szkoły sukieniczej w Rakszawie i na utrzymanie jej w IV. kwartale 1892 roku“. Lecz w osnowie swego sprawozdania wykazuje, że potrzebuje, po 1-sze 3.000 zł. dla nabycia gruntu i budynków w których ma być pomieszczona szkoła, po 2-gie 8.500 zł. na przebudowanie budynków oraz dla pokrycia wydatków za spisanie kontraktu i opłaty należytości skarbowej od przeniesienia własności; po 3-cie 5.000 zł. na pierwsze urządzenie szkoły sukieniczej i utrzymanie jej w IV. kwartale 1892 roku.

Komisja budżetowa zbadawszy w aktach Wydziału uzasadnienie tych wniosków, zgadza się z nimi w zasadzie. Lecz zważywszy iż zanim budżet na r. 1892. będzie sankcjonowany a następnie zanim realność na szkołę zostanie nabyta, tytuł własności tejże realności przepisany, szczegółowe plany przekształcenia budynków sporządzone (albowiem dotychczas są tylko szkice), upłynie większa połowa roku bieżącego a następnie w drugiej połowie r. b. zaledwie będzie można przebudować budynki na szkołę i wydać sumę na to przeznaczoną, — sądzi, że urządzenie wewnętrzne szkoły i otwarcie jej w tym roku nastąpić nie będzie mogło. Z tego powodu komisja wnosi, aby w budżecie na r. b. zamieścić tylko w dziale wydatków nadzwyczajnych: *a.* 3.000 zł. na zakupienie realności, *b.* 8 500 zł. na przebudowanie budynków; zaś kwoty potrzebne na urządzenie szkoły i utrzymanie jej zamieszczone być mogą dopiero w budżecie na r. 1893, pierwsza w dziale wydatków nadzwyczajnych, druga w dziale wydatków zwyczajnych. Odpowiednie do tego uzasadnienia wnioski, komisja zamieszcza poniżej.

Drugim nowym a znacznym wydatkiem preliminowanym przez Wydział krajowy na rok 1892 na szkoły fachowo-przemysłowe, jest kwota 10.000 zł. na nabycie gruntu i wystawienie budynku dla zakładanej w Sułkowicach szkoły kowalstwa, która będzie utrzymywana kosztem skarbu państwa. Już w 1890 roku uchwałą z 11. listopada Sejm wezwał rząd, ażeby wzorowy warsztat kowalstwa w Sułkowicach w powiecie Myślenickim wprowadził w życie, o ile możliwości z początkiem r. 1891, a zarazem Sejm dał Wydziałowi krajowemu upoważnienie do przyrzeczenia jednorazowego zasiłku z skarbu krajowego w kwocie 5.000 zł. na wystawienie budynku dla umieszczenia tego wzorowego warsztatu, jeżeli go rząd wprowadzi w życie jako zakład państwowy. Wydział krajowy toczył za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa, rokowania z ministerstwem wyznań i oświecenia, o założenie i utrzymywanie tej szkoły kosztem skarbu państwa; a także rokował z radą powiatową myślenicką i radą gminną Sułkowic o dostarczenie budynku dla założyć się mającej szkoły, opału, oświetlenia i usługi. Z rokowań tych zdaje Wydział sprawę w sprawozdaniu o swoich czynnościach w zakresie przemysłu (str. 12. i następne), a komisja przemysłowa krajowa w swoim sprawozdaniu. Z sprawozdań tych widzimy, iż gmina Sułkowice nie jest w stanie przyczynić się do wystawienia budynku; natomiast na potrzeby szkoły przyrzekła Izba przemysłowo-handlowa krakowska dawać 300 zł. corocznie i już kwotę tę za rok 1891 do kasy krajowej złożyła, zaś rada powiatowa myślenicka obiecała na tenże sam cel corocznie 100 zł. Grunt pod budynek szkolny oraz i budynek szkolny wystawiony według żądań i szkiców rządowych, kosztować ma 10.000 zł. według kosztorysu i tę sumę preliminował Wydział krajowy w budżecie na r. 1892. Komisja budżetowa zgadza się tu z preliminarzem Wydziału krajowego, zważywszy, że od tego zależy jak najrychlejsze przyjście do skutku ważnego zakładu fachowego, który ma być utrzymywany kosztem państwa i odpowiedni wniosek zamieszcza poniżej.

Trzecią przyczyną powiększającą wydatki z skarbu krajowego preliminowane na 1892 rok przez Wydział krajowy na szkoły przemysłowe zawodowe jest, iż Wydział krajowy w budżecie na r. b. proponuje zamieścić jako drugą ratę na wystawienie nowego budynku dla państwowej szkoły ślusarskiej w Świątnikach, kwotę 19.000 zł. Wniosek ten oparł Wydział krajowy na podstawie następującej. Sejm uchwałą z dnia 11. listopada dał Wydziałowi krajowemu upoważnienie do postawienia budynku dla państwowej szkoły w Świątnikach kosztem najwyżej 35 000 zł pod warunkiem, że gmina Świątniki przyczyni się do wydatków na budowę kwotą 10.000 zł., a w następstwie tej uchwały Sejm wstawił do budżetu na r. 1891 10.000 zł. jako pierwszą ratę na ten budynek. Druga rata 15.000 zł. wstawioną być miała w budżecie na r. b. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, która prowadziła rokowania z gminą Świątniki o wypłacenie przez tę gminę 10 000 zł. jako zasiłku z jej strony na nowy budynek dla szkoły ślusarskiej, przedstawiła w swoim sprawozdaniu (stronnicza 26 i następne), iż gmina ta wskutek pożaru, który ją w r. 1889 nawiedził, zubożała bardzo i ofiarowała tylko zasiłek 6.000 zł. na budynek szkolny. Wydział krajowy czuł się zniewolonym przyjąć tę ofiarowaną przez gminę kwotę; w następstwie czego proponuje Wydział krajowy, aby drugą ratę z skarbu krajowego na budynek dla szkoły ślusarstwa w Świątnikach powiększyć z 15.000 na 19.000 zł. i tę kwotę wstawić w budżet na rok 1892. Lecz komisya budżetowa zważywszy: po pierwsze, iż plany na nowy budynek wypracowane przez rządowego nadinżyniera p. Sare według wskazówek i żądań ministerstwa oświecenia, posłano dopiero do zatwierdzenia ministerstwu, że następnie po zatwierdzeniu planów ma być kupiony grunt obrany przez Wydział krajowy w porozumieniu z ministerstwem pod ten nowy budynek; powtóre zważywszy, że na to kupno gruntu i na stawianie budynku w r. b. ma Wydział pierwszą ratę na ten budynek przez Sejm uchwalony t. j. kwotę 10.000 zł. dotychczas nie wydaną, a której użycie przedłużył Wysoki Sejm na rok bieżący, a nadto mieć będzie w r. b. na ten budynek kwotę 6.000 zł. ofiarowaną przez gminę Świątniki, razem 16.000 zł. Przeto sądzi komisya budżetowa, że jeżeli w budżet na 1892 wstawiona będzie kwota 9.000 zł., suma 25.000 zł. wystarczy do pokrycia wszystkich wydatków, które dla nabycia gruntu i wznoszenia budynku mogą być w r. b. poczynione. Resztę sumy potrzebnej na ten budynek (35.000 zł.) t. j. kwotę 10.000 zł. zamieści Wys. Sejm w budżecie na r. 1893. Odpowiednie temu uzasadnieniu wnioski przedkłada komisya poniżej.

Komisya budżetowa uzasadniwszy w sposób powyższy wnioski swoje co do pozycyí stanowiących główną zmianę w wydatkach na szkoły przemysłowe fachowe preliminowanych na r. b. od wydatków uchwalonych na r. z., roztrząsnęła następnie wszystkie inne pozycye wydatków preliminowanych na te szkoły, wydatków podwyższonych, niższych lub utrzymanych w tej samej wysokości w jakiej były uchwalone na r. z. i uznała je uzasadnionymi przez szczegółowe preliminarze tych szkół na r. b. załączone do sprawozdania komisyi krajowej dla spraw przemysłowych lub dokumentami będącymi w aktach Wydziału krajowego.

Jednak w dwóch pozycyach niżej wymienionych komisya budżetowa proponować musi następujące zmiany w projekcie budżetu złożonym przez Wydział krajowy, a to z powodów, które tu wyłuszczy.

Po 1sze w poz. 280 projektu budżetu na 1892 preliminarzu Wydział krajowy na utrzymanie krajowej szkoły koronkarstwa w Zakopanem 2.600 zł. w wydatkach zwyczajnych, zaś prócz tego 900 zł. w wydatkach nadzwyczajnych „na nowy budynek szkolny“, razem 3.500 zł. w. a. z skarbu krajowego na utrzymanie tej szkoły. W budżecie na r. z. uchwalono z skarbu krajowego na utrzymanie tej szkoły ogółem 2.356 zł., przeto na rok 1892 więcej o 1.144 zł. niż uchwalono na r. b. Szczegółowe preliminarze wydatków i dochodów tej szkoły r. z. i r. b. wykazują, że ogół wydatków preliminowanych na r. z. wynosił 2.865 zł. w. a. a na r. b. 4.000 zł. Powodem tego wzrostu wydatków jest nietylko zwiększająca się liczba uczennic, ale nadto z powodu — jak to

z aktów Wydziału krajowego przekonała się komisya budżetowa, iż w roku zeszłym zawarto układ o wystawienie nowego budynku dla pomieszczenia szkoły (gdyż budynek, który na szkołę jest wynajęty, zniszczony jest przez grzyb drzewny, a innego nie można było wynająć) i mocą ugody zobowiązano się dać przedsiębiorcy zaliczkę na budowę w kwocie 1.000 zł. i wystawiony budynek wynajmować na szkołę za czynszem 500 zł., z czynszu zaś tego potrącać corocznie 100 zł. na spłacenie zaliczki w ciągu lat dziesięciu, tak, iż roczny czynsz wynosić będzie za pomieszczenie szkoły istotnie 400 zł. Odpowiednio tej umowie winien być ułożony preliminarz wszystkich wydatków szkoły, zaś w wydatkach z skarbu krajowego na jej utrzymanie zamieścić należy kwotę 2.500 zł. jako wydatek zwyczajny, zaś 1.000 zł. jako wydatek nadzwyczajny na zaliczkę dla postawienia budynku. Odpowiednie temu uzasadnieniu wnioski komisya przedkłada poniżej.

Po 2gie ponieważ wzorowy zakład kołodziejski w Toustem ma być przeniesiony w r. b. do Grzymałowa, należy w poz. 258 napisać: „warsztat wzorowy kołodziejski w Toustem lub Grzymałowie“ 1.320 zł. w. a.

W dziale III. wydatków tej rubryki XVI to jest w „wydatkach ogólnych na cele szkolnictwa przemysłowego“ znajduje się nowa a raczej ponowiona pozycja wydatków w kwocie 2.500 zł. jako zasiłek z skarbu krajowego na urządzenie mechaniczno-technologicznej stacyi doświadczalnej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie. Uzasadnienie tej pozycyi jest następujące: Wysoki Sejm uchwalił już dwukrotnie na ten cel tę samą kwotę, lecz wydana nie została, gdyż rząd nie wprowadził w życie pomienionego zakładu. Ale gdy rektorat szkoły politechnicznej pismem z 15. czerwca 1891 r. zapewnił, iż rząd przedsięwziął kroki celem urządzenia w r. b. stacyi mechaniczno-technologicznej, przeto Wydział krajowy zaproponował w projekcie budżetu na r. b. zamieścić ponownie tę kwotę 2.500 zł. jako pierwszą ratę przeznaczonego przez Sejm uchwałą z 24. stycznia 1884 zasiłku w kwocie 5.000 zł. na urządzenie stacyi mechaniczno-technologicznej. Komisya budżetowa uznaje pozycyę tę uzasadnioną. Również uzasadnionym uznaje dodatek nadzwyczajny w kwocie 500 zł. na naprawy i przebudowania w krajowej stacyi doświadczalnej keramicznej, których to przebudowań kosztorys zatwierdził Wydział krajowy.

Inne pozycye wydatków w dziale III. preliminowane przez Wydział krajowy w tych samych kwotach co na rok 1891, przyjmuje komisya bez zmiany, między innymi kwotę 2.500 zł. w dziale wydatków nadzwyczajnych na nowo powstać mające w 1892 r. szkoły przemysłowe zawodowe i warsztaty wzorowe, a to tem więcej, że przedsięwzięto już starania o założenie państwowej szkoły ślusarstwa i kowalstwa w Tarnopolu i wzorowego warsztatu sukiennictwa w powiecie zbarazkim.

Działy: IV., V. i VI. wydatków rubryki XVI. to jest: IV. „wydatki komisji krajowej dla spraw przemysłowych“, V. „zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe“, VI. „szkoły handlowe“, przyjmuje komisya budżetowa bez zmiany według wniosków Wydziału krajowego w kwotach takich samych jakie uchwalił Sejm na rok 1891.

Na podstawie powyższego sprawozdania i uzasadnienia wydatków w 1892 roku z skarbu krajowego na szkoły przemysłowe i dla podźwignienia rękodzielnictwa i przemysłu, komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Rubryka XVI.

Wydatki dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu:

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

Po- zycza		W y d a t k i		
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem
		Złote austriackie		
233	W Bochni	360	—	360
234	„ Brzeżanach	360	—	360
235	„ Drohobyczu	485	—	485
236	„ Gorlicach	400	—	400
237	„ Jarosławiu	600	—	600
238	„ Jaśle	418	—	418
239	„ Kołomyi	464	—	464
240	„ Krakowie (cztery szkoły po 400 zł.)	1.600	—	1.600
241	„ Lwowie (izraelicka im. Marka Bernsteina)	370	—	370
242	„ Nowym Sączu	580	—	580
243	„ Podgórzu	500	—	500
244	„ Przemyślu	600	—	600
245	„ Rzeszowie	405	—	405
246	„ Samborze	500	—	500
247	„ Stanisławowie	590	—	590
248	„ Starym Sączu	480	—	480
249	„ Tarnopolu	500	—	500
250	„ Tarnowie	600	—	600
251	„ Wadowicach	280	—	280
252	„ Wieliczce	360	—	360
253	„ Żółkwi	340	—	340
254	Na nowe szkoły, które mają w roku 1892 wejść w życie	3.000	—	3.000
Razem I.		13.792	—	13.792

II. Szkoły przemysłowe zawodowe, połączone z warsztatami wzorowymi.

A) Dla wyrobów z drzewa i łożyny.

255	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli (dawniej w Jarosławiu)	840	—	840
256	Szkoła koszykarska w Jaśle	400	—	400
257	Wzorowy warsztat kołodziejski Grybowie	1.200	—	1.200
258	Wzorowy warsztat kołodziejski w Toustem lub w Grzymałowie	1.320	—	1.320
259	Krajowa szkoła kołodziejstwa i bednarstwa w połączeniu z kuźnią w Kamionce strumiłowej	3.246	300	3.546
260	Wzorowy warsztat stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie	1.500	—	1.500
261	Wzorowy warsztat stolarski i wyrobu zabawek dzieciennych w Żywcu	1.235	—	1.235
262	Zasiłek dla warsztatu wyrobów drewnianych utrzymywanego przez Spółkę huculską w Kołomyi	1.300	—	1.300
Razem A)		11.041	300	11.341

Po- zycza	B) Dla wyrobów garncarskich.	Wydatki		Razem
		Zwy- czajne Złote	Nadzw- yczajne anstryackie	
263	Krajowa szkoła garncarska w Kołomyi	1.700	—	1.700
264	Zasiłek na rozszerzenie budynku szkolnego w Kołomyi, rata II.	—	1.000	1.000
265	Wzorowy warsztat garncarski w Porembie	1.544	—	1.544
266	„ „ „ „ Toustem	900	—	900
	Razem B)	4.144	1.000	5.144

C) Dla wyrobów ze skóry.

267	Wzorowy warsztat szewski w Uhnowie	800	—	800
-----	--	-----	---	-----

D) Dla wyrobów tkackich.

268	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	3.136	—	3.136
269	Zasiłek na budowę nowego budynku szkolnego w Krośnie	—	1.000	1.000
270	Wzorowy warsztat tkacki w Białowej	1.190	—	1.190
271	„ „ „ „ Glinianach	820	150	970
272	„ „ „ „ Korczynie	970	—	970
273	„ „ „ „ Kossowie	850	—	850
274	„ „ „ „ Łańcucie	1.476	—	1.476
275	„ „ „ „ Rychwałdzie	850	—	850
276	„ „ „ „ Wilamowicach	900	—	900
277	Na założenie szkoły sukienniczej w Rakszawie:			
	a) Na zakupno realności	—	3.000	} 11.500
	b) Na przebudowanie budynków	—	8.500	
	Razem D)	10.192	12.650	22.842

E) Dla wyrobów koronkarskich.

278	Szkoła koronkarska w Kańczudze	763	—	763
279	Krajowa szkoła koronkarska w Muszynie	858	—	858
280	„ „ „ „ Zakopanem	2.500	1.000	3.500
281	Szkoła koronkarska u ŚŚ. Miłosierdzia w Przeworsku	300	—	300
	Razem E)	4.421	1.000	5.421

F) Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.

282	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	500	—	500
283	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzystwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	700	—	700
284	Szkoła specjalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyśle	640	—	640
	Razem F)	1.840	—	1.840

Po- zycza	G) C. k. szkoły przemysłowe zawodowe subwen- cyonowane ze skarbu krajowego.	W y d a t k i		Razem
		Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	
		Złote austriackie		
285	C. k. szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem .	1 500	533	2.033
286	C. k. szkoła zawodowa w Świątnikach	667	—	667
287	Zasiłek na zapomogi dla majstrów, kształcących się w c. k. szkole ślusarskiej w Świątnikach	500	—	500
288	Zasiłek (rata II.) na wystawienie budynku dla szkoły ślusar- skiej w Świątnikach	—	9.000	9.000
289	Zasiłek jednorazowy na wystawienie budynku dla wzorowego warsztatu kowalskiego w Sułkowicach	—	10.000	10.000
	Razem G)	2.667	19.533	22.200

III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.

290	Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie	3.390	500	3.890
291	Na założenie stacyi doświadczalnej mechaniczno-technologi- cznej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie, I rata	—	2.500	2.500
292	Muzeum przemysłowe w Krakowie	2.000	—	2.000
293	Muzeum przemysłowe we Lwowie	2.000	—	2.000
294	Na wydawnictwo wzorów rysunkowych (dalsza rata)	1.500	—	1.500
295	Na stypendya przemysłowe	8.000	—	8.000
296	Na nowe warsztaty powstać mające w roku 1892	—	2.500	2.500
297	Dyety i koszta podróży inspektorów szkół przemysłowych	1.600	—	1.600
	Razem III	18.490	5.500	23.990

IV. Wydatki Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.

298	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	200	—	200
599	Biuro Komisji krajowej dla spraw przemysłowych:			
	a) Koszta podróży i dyety . . . . . 1 400 zł.			
	b) Płaca sekretarza . . . . . 1.000 „			
	c) Płaca pomocnika biurowego . . . . . 360 „	2.760	—	2.760
	Razem IV.	2.960	—	2.960

V. Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe.

300	Na zasiłki bezzwrotne na cele przemysłowe	7.000	—	7.000
301	Dotacja krajowego funduszu przemysłowego (rata 7 i 8)	60.000	—	60.000
	Razem V.	67.000	—	67.000

VI. Szkoły handlowe.

302	Szkoła handlowa w Krakowie	1.000	—	1.000
	Suma rubryki XVI.	138.347	39.983	178.330

Wysoki Sejm przekazał komisji budżetowej cztery petycje donoszące się do XVI. rubryki wydatków, do rozstrząśnienia i przedłożenia wniosków. Mianowicie: trzy petycje, w których petenci upraszają o pożyczki bezprocentowe lub zapomogi na rozwinięcie warsztatów i zakładów przemysłowych lub na inne cele przemysłowe; jedną petycję, w której petent uprasza o stypendyum w celu doskonalenia się w zawodzie przemysłowym. Komisya budżetowa zważywszy, że według zasad przyjętych, żądane w tych petycjach pożyczki, zasiłki i stypendya przyznaje Wydział krajowy na wniosek komisji krajowej dla spraw przemysłowych; po 2gie zważywszy, że w budżecie na r. 1892 Wys. Sejm wyznaczył znaczne kwoty na stypendya, zasiłki i pożyczki, któremi to kwotami Wydział krajowy rozporządzać może; wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Sejm przekazuje Wydziałowi krajowemu i krajowej komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i załatwienia petycje następujące: petycję L. s. 156 Wiktora Jana Pohoreckiego, pomocnika introligatorskiego o udzielenie stypendyum celem „wydoskonalenia się w zawodzie galanteryjno- i artystyczno-introligatorskim“; petycję L. s. 709 Stanisława Dębno Czajkowskiego, właściciela zakładu artystyczno-litograficznego zamieszkałego we Lwowie o jednorazową subwencyę na rozszerzenie zakładu; petycję L. s. 1.150 Towarzystwa tkackiego w Rychwałdzie o udzielenie bezzwrotnej zapomogi w kwocie 1.000 zł. na powiększenie kapitału w celu zakupna przędzy i przyrządów tkackich; petycję L. s. 1.197 Włodzimierza Faranowskiego, technicznego kierownika fabryki machin i elektrotechnika, tudzież Franciszka Guniewicza elektrotechnika w Podhajcach, którzy upraszają o pożyczkę bezprocentową 15.000 zł. „celem rozpowszechnienia przyrządu do ustawiania zwrotnic z pociągu przez maszynistę“.

Lwów dnia 25. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Leon Chrzanowski.

Budżet krajowy na rok 1892.

Rubryka XVIII.

Rozmaite wydatki.

(Sprawozdawca poseł Scipio).

Wydział krajowy preliminarzuje w tej rubryce wydatków na rok 1892 zł. 59,580. Komisya budżetowa widzi się spowodowaną przedłożyć do uchwały W. Sejmu kwotę nieco niższą w sumie pojedynczych pozycji, ale razem w tej rubryce kwotę o wiele wyższą niż na rok 1891, a to z powodu uchwały W. Sejmu z 29. b. m. przeznaczonej zł. 100,000 na pomoc dla ludności dotkniętej nieurodzajem.

Komisya skreśliła w preliminarzu Wydz. kraj. na rok 1892 zł. 5,000 subwencji dla gminy m. Lwowa na budowę Zakładu wychowawczego wojskowego, albowiem I. rata tej subwencji na rok 1891 przyznana, wcale nie została zużytkowaną i gmina do rozpoczęcia tej budowy jeszcze w r. b. nie będzie mogła przystąpić.

Natomiast proponuje Komisya budżetowa uwzględnienie sześciu petycyj z całego szeregu wniesionych do tej rubryki i zgodnie z wnioskami Wydz. kraj. przedłożonymi w osobnych sprawozdaniach, wnosi pokrycie w Peszcie i w Wiedniu kosztów utrzymania sierot po Bartłomieju Wilku, oraz Maryi i Pauliny Andruchów. — Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Poz. 303.	Do rozporządzalności Wydziału krajowego	30,000 zł.
„ 304.	Na fundacyę wieczystą im. Jego Ces. i Król. Apostolskiej Mości Cesarza Franciszka Józefa I. corocznie	12,000 „
„ 305.	Dotacya dożywotnia JE. dr. Franciszka Smolki	4,000 „
„ 306.	Dotacya dożywotnia JW. Oktawa Pietruskiego	5,000 „
„ 307.	Dla ksęży unitów chełmskich, ich wdów i sierót	1,500 „
„ 308.	Korosteńska Felicya, b. nauczycielka szkoły u PP. Klarysek w Starym Sączu, stały dar roczny z łaski	80 „
„ 309.	Subwencya dla kolei Pałahieze-Tłumacz	2,000 „
„ 310.	Związkowi ochotniczych straży pożarnych (do petycji L. 412)	2,000 „
„ 311.	Koszta utrzymania sierót Maryi, Amalii, Aleksandra i Teodora Wilków przez gminę Budapeszt (do spraw. Wydz. kr. L. 13195/891)	856 „
„ 312.	Koszta utrzymania w Wiedniu sierót Maryi i Pauliny Andruchów (do spr. Wydz. kr. L. 5800/892)	530 „
„ 313.	Julia Szaszkiewicz dar z łaski (L. pet. 847)	100 „
„ 314.	Komitetowi obelodu sześciowiekowej rocznicy śmierci Królowej Kingi w Starym Sączu (L. pet. 220)	100 „
„ 315.	Komitetowi budowy pomnika śp. Aleksandra hr. Fredry (L. pet. 1310)	100 „
„ 316.	Pogorzelcom gminy Wielkopole — do rozporządzalności Wydziału krajowego przez Radę powiatową w Gródku (L. pet. 1526)	100 „
	do przeniesienia	58,366 zł.

	z przeniesienia	58.366 zł.
Poz. 317.	Komitetowi Wystawy przemysłu budowlanego we Lwowie (L. pet. 994) z zastrzeżeniem zwrotu w razie przewyżki dochodów nad wydatki	1.000 „
„ 318.	Koszta utrzymania Ignacego Garbaczewskiego z Wiednia do Knihinina, w zastępstwie gminy Puźniki	83 „
„ 319.	Na pomoc dla dotkniętych nieurodzajem w roku 1891 (Uchwała z 29. marca 1892)	100.000 „
	Suma wydatków rubr. XVII.	159.449 zł.

Petycje do L. L. 195, 392, 556, 761 i 1278 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na następnej sesyi.

Nad Petycjami do L. L. 142, 154, 161, 213, 225, 227, 360, 546, 651, 667, 704, 848, 849, 850, 904, 990, 997, 1054, 1055, 1056, 1315, 1326, 1432, 1439, 1506, 1515, 1517, 1580 i 1638 przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Lwów 30. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stan. Badeni.

Sprawozdawca:
Scipio.

Budżet krajowy na rok 1892.

Dodatkowe sprawozdanie do Rubryki XVII.

W załatwieniu sprawozdania Wydziału krajowego o przyjęciu na fundusz krajowy za gminę Berehy powiatu Lisko, kosztów utrzymania w Budapeszcie J. i M. Łużańskich.

Wysoki Sejm raczy uchwalić do wydatków roku 1892 w Rubr. XVII. poz. 320:
Koszta utrzymania w Budapeszcie Józefy i Michała Łużańskich . . . . . 504 zł.

Lwów, dnia 4. kwietnia 1892.

Przewodniczący:
Dunajewski.

Sprawozdawca:
Scipio.

Budżet krajowy na rok 1892.

Lit. C.

Krajowy szpital powszechny we Lwowie. Fundusz chorych i położnic.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki).

Wysoki Sejmie!

Cechą charakterystyczną preliminarza szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1892 przez Wydział krajowy przedłożonego jest bardzo znaczne powiększenie się wydatków, spowodowanych w części wzrastającą ilością dni leczenia, w części wyjątkową drożyzną artykułów żywności.

Nie da się zaprzeczyć, że zaufanie do szpitali, ogarniające coraz to szersze warstwy społeczeństwa wpływa stale na powiększenie się liczby chorych szukających w szpitalu pomocy. Powiększenie się w szpitalu lwowskim dotychczas było więcej stopniowe i dopiero rok 1891 (253.610) wykazuje nagły wzrost, bo o 7.6% w stosunku do roku 1890 (235.656) a pierwsze miesiące b. r. każą się obawiać, że stosunek ten jeszcze więcej się podniesie i przejdzie granice ilości chorych w szpitalu lwowskim pomieszczenie znaleźć mogących.

Stan ten anormalny jest poniekąd zatrważającym, gdyż nie da się zaprzeczyć, że stale utrzymywanie przepelnienia w szpitalu tak, jak to obecnie ma miejsce w szpitalu we Lwowie, musiałoby koniecznie niekorzystnie wpływać na stan zdrowia chorych, powiększając procent śmiertelności, lub też przedłużając czas choroby. Poprawić jednak te stosunki nie jest tak łatwym, szczególnie, że nie wolno ani na chwilę zapominać o obowiązkach wskazanych prostym uczuciem ludzkości — a z drugiej strony w interesie tejże ludzkości należy przestrzegać, aby szpital tyle tylko chorych przyjmował, ilu dobrze i skutecznie leczyć i pielęgnować potrafi. Cel ten da się jedynie osiągnąć przez ścisłe badanie, o ile zgłaszający się chorzy, rzeczywiście potrzebują kuracyi szpitalnej, oraz przestrzeganie, aby pobyt pojedynczych chorych w szpitalu ponad konieczność się nie przedłużał.

Uwagi te w chwili obecnej mają bezsprzecznie praktyczne znaczenie, gdyż jest rzeczą stwierdzoną, że w czasach nędzy i wyjątkowej drożyzny, ilość chorych udających się do szpitali, znacznie się powiększa, raz, że złe odżywianie ujemnie wpływa na stan zdro-

wotny jednostek, powtóre, że dla wielu szpital staje się domem przytułku, do którego się dostać usiłują. Z tych przeto powodów należy, aby Wydział krajowy przypomniiał zarządcowi szpitala istniejące przepisy i przez uzupełniające zarządzenia ograniczył o ile możliwości tyle szkodliwe pod każdym względem przepełnienie szpitala lwowskiego.

Podniesiona powyżej okoliczność, mianowicie wzrost dni leczenia i podwyższenie się cen artykułów żywności spowodowały komisję budżetową do preliminowania na rok 1892 na koszta żywności chorych kwot nierównie wyższych aniżeli lat ubiegłych. Komisya budżetowa zaznacza wyjątkowy charakter tak zwiększonego kredytu, który w razie, jeżeli przez Wysoki Sejm uchwalonym zostanie, nie może stanowić podstawy do preliminarzy w normalnych układanych latach. Odnosnie do uchwalonych przez Wysoki Sejm roku zeszłego rezolucyi.

1. Wydział krajowy oddzielnem sprawozdaniem przedkłada wnioski do utworzenia dwóch stałych miejsc po 120 zł nadawać się mających na przeciąg jednego roku tym akuszerkom, które ukończyły naukę z najlepszym postępem.
2. Wydział krajowy zawiadamia, że przeprowadził z pomyślnym skutkiem układy z c. k. rządem co do przyjęcia kosztów utrzymania jednej akuszerki na oddziale położnic, jako stale przydzielonej do c. k. szkoły akuszerek.
3. Wydział krajowy uznając całą korzyść założenia szkoły dozorców i dozoreczyn przy szpitalu lwowskim, podnosi trudności, na jakieby natrafiło urządzenie wykładów i zapewnienie frekwencyi ze strony złużby szpitalnej, a w końcu oświadcza się przeciwko założeniu takiej szkoły.

Obszerny wywód Wydziału krajowego (str. 253) sprawozdania z czynności za rok 1890/91, powinien byłby doprowadzić Wydział do zupełnie odmiennych wniosków, które mógł i miał obowiązek postawić, gdyż zeszloroczna uchwała sejmowa, ani wykluczała możliwości lepszey organizacyi służby szpitalnej, ani nie stanowiła, że szkoła dozorców i dozoreczyn jedynie dla każdoczesnej służby szpitalnej dostępną być miała, dla tego komisya budżetowa, powtarzając uchwaloną w tym kierunku z zeszłego roku rezolucyę poleca Wydziałowi krajowemu sprawę założenia szkoły dozorców i dozoreczyn przy szpitalu powszechnym ponownie wzięść pod rozwagę.

A. Wydatki.

Preliminowana na rok 1892 przez Wydział krajowy kwota wydatków wynosiła pierwotnie zł. 200.525; wskutek podrożenia cen artykułów żywności kwota ta podwyższoną została o zł. 7.188 zaś z powodu przeniesienia dra Józefa Kilarskiego w stan spoczynku zażądał Wydział krajowy dalszej kwoty zł. 1.195, co razem wynosi 208.903 zł. o 15.778 zł. więcej od kwoty uchwalonej (193.130) na rok 1891.

Komisya budżetowa wnosi w preliminarzu Wydziału krajowego następujące zmiany a mianowicie podwyższa wydatki:

w rubr. I. poz. 5 i 14 a) o	.	.	3.000 zł.
w rubr. VII. poz. 41 a) o	.	.	4 250 „
zniża zaś			
w rubr. II. poz. 18 o	.	.	300 „
w rubr. VII. poz. 44, 45 o	.	.	500 „
w rubr. VIII. poz. 53, 56 o	.	.	250 „

Rubr. VII. poz. 41—50. Koszta gospodarcze.

Wydział krajowy preliminował pierwotnie w tej rubr. wydatek 89.177 zł.; w czasie obrad komisji budżetowej z przyczyn analogicznych, jak przy uchwaleniu rub. II. zażądał szef departamentu V. podwyższenia preliminowanej kwoty:

w poz. 41 a)	o	zł.	3.800
41 b)	„	„	60
41 c)	„	„	192
42	„	„	45
41 f)	„	„	850
48	„	„	668
49 b)	„	„	15
Razem o zł.			5.630

wskutek czego ogólna preliminowana kwota wyniesie zł. 94.807 o zł. 10.830 więcej, niż w roku 1891.

Preliminarz Wydziału krajowego odnośnie do poz. 41 a) i 41 f) opiera się na przypuszczeniu, że ilość dni leczenia w r. 1892 wyniesie tylko 240.000, gdy już przecięcie z ostatnich trzech lat 1889, 1890 i 1891 wykazuje dni leczenia 243.205, rok zaś 1891 dni leczenia 253.610, pierwsze zaś dwa miesiące r. 1892 w porównaniu z tymże samym peryodem r. 1891, ponowne zwiększenie o dni leczenia 4.518 przeto należy przyjąć na rok 1892, co najmniej ilość dni leczenia 250.000 a mianowicie w funduszu chorych dni 233.000, w funduszu położnic dni 17.000, czyli o dni 10.000 więcej, aniżeli obliczenie Wydziału krajowego. Również preliminowany przez Wydział krajowy koszt żywienia chorych, nie uwzględnia dostatecznie podwyższenia się cen różnych artykułów żywności, gdy bowiem w r. 1890 żywienie chorych na obydwóch oddziałach kosztowało zł. 45.185 przyczem na dzień leczenia przypadało 19.17 centów, w roku 1891 żywienie chorych kosztowało zł. 54.988, czyli jeden dzień 21.68, — zaś w pierwszych dwóch miesiącach b. r. przeciętny koszt żywności obliczonej na jeden dzień leczenia wynosi 23.95 centów. Wobec powyższych cyfer ograniczenie się na preliminowaniu kwot przez Wydział krajowy zażądanych, byłoby układaniem budżetu ze świadomością pewnego niedoboru. Nie myśląc zatem, aby tego rodzaju postępowanie odpowiadało wymogom porządnej gospodarki finansowej, komisya budżetowa sądzi, że odpowie intencyom Wysokiego Sejmu, jeżeli wbrew przyjętemu zwyczajowi pójdzie dalej, aniżeli wymagania Wydziału krajowego i w pozycjach odnoszących się do żywienia chorych, preliminować będzie na rok 1892 kwoty odpowiadające rzeczywistym potrzebom, obliczone z uwzględnieniem faktycznie istniejących cen artykułów żywności.

Poz. 41 a) Zwykła strawa i dodatki.

Wydział krajowy preliminuje zł. 54:200, przyjmując ilość dni leczenia 240.000, gdy istotnie liczba dni leczenia wyniesie co najmniej 250.000, a nawet przypuszczając, że w drukiem półroczu ceny artykułów żywności znacznie się obniżą, należy przyjąć w tej pozycji co najmniej wydatek w ryczałtowej kwocie . . . . . zł. 57.500

Poz. 41 b) preliminuje się w kwocie . . . . . „ 1.187

Poz. 41 c) „ „ „ . . . . . „ 2.512

zgodnie z Wydziałem krajowym.

Poz. 41 d) preliniuje się tak jak na rok 1891 w kwocie	zł. 1.700
Poz. 41 e) w kwocie	„ 350

Poz. 41 f). Pieczywo dla chorych.

Wydział krajowy preliniuje zł. 6.850 o zł. 1.050 więcej, jak na rok 1891. Ponieważ jednak wynikłość z r. 1891 wynosi zł. 7.812, a wydatek w dwóch pierwszych miesiącach b. r. wykazuje w porównaniu z tymżesamym peryodem 1891 r. powiększenie o zł. 578, przeto preliniuje się w powyższej poz. kwota zł. 7.806.

Poz. 41 g) zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . zł. 700
mniej o zł. 500 niż w r. 1891.

Poz. 42 preliniuje się w kwocie . . . . . „ 393

Poz. 43 preliniuje się w kwocie . . . . . „ 4.200
zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego.

Poz. 44. Oświetlenie.

Ponieważ wynikłość z r. 1890 wynosi 1.719 zł., zaś wynikłość z r. 1891 wynosi zł. 1516, przeto preliniuje się w powyższej pozycyi zł. 1.600 o 200 zł. mniej aniżeli żąda Wydział krajowy.

Poz. 45. Sprzęty zakupno i naprawa.

Wydatek w roku 1890 wynosił . . . . . zł. 1.726

„ „ 1891 „ . . . . . „ 2.023

preliniuje się w powyższej pozycyi zł. 1.700 o zł. 300 mniej, aniżeli proliminarz Wydziału krajowego.

Poz. 46 . . . . . zł. 200

Poz. 47 . . . . . „ 100

zgodnie z Wydziałem krajowym.

Poz. 48. P r a l n i a.

Wydział krajowy preliniował pierwotnie zł. 6.900. Na usprawiedliwione żądanie szefa departamentu V. podniesiono tę pozycyę o zł. 668, kwoty pochodzącej z podwyższenia praczkom z powodu drożyzny wynagrodzenia o 10 ct, dziennie, wskutek czego preliniuje się w tej pozycyi łączną kwotę zł. 7.568 o zł. 1.168 więcej, niż na rok 1891.

Poz. 49 a). Zakupno i naprawa bielizny, pościeli i odzieży

preliniuje się tak jak z. r. zgodnie z Wydziałem krajowym kwotę . . . . . zł. 10.000

Poz. 49 b) zgodnie z Wydziałem krajowym preliniuje się zł. 297.

Poz. 50. Słoma do sienników.

Preliniuje się na podstawie przecięcia z ostatnich trzech lat . . . . . zł. 750.
o zł. 100 więcej jak na rok 1891.

w rubr. I.	poz. 1.	od c. k. skarbu za drzewo opałowe	1.450 zł.
" "	I.	" 2. od kasy miejskiej $\frac{1}{8}$ część dochodów z rogatek	25.900 "
" "	I.	" 3. od kasy miejskiej na utrzymanie trupiarni	84 "
" "	II.	" 4. Opłaty pośmiertne	8.300 "
" "	III.	Zwroty kosztów leczenia:	
	poz. 5.	od funduszu krajowego galicyjskiego	152.000 "
	" 6.	od samoplacących	8.900 "
	" 7.	od funduszy obcokrajowych i innych publicznych	4.350 "
" "	IV.	" 8. Różne	150 "

Sumaryczne zestawienie wydatków.

Rubryka	Fundusz chorych zł.	Fundusz położnic zł.	R a z e m zł.
I.	34.361	2.668	37.029
II.	26.449	2.531	28.980
III.	6.283	605	6 888
IV.	176	63	239
V.	93	7	100
VI.	1.260	95	1.355
VII.	91.708	6.849	98.557
VIII.	15.861	889	16.750
IX.	884	66	950
X.	223	17	240
XI.	5.221	359	5.580
XII.	1.408	352	1.760
XIII.	19	1	20
XIV.	581	44	625
XV.	—	30	30
XVI.	16.000	—	16.000
Suma wydatków	200.527	14.576	215.103

Sumaryczne zestawienie dochodów.

Rubryka	Fundusz chorych zł.	Fundusz położnic zł.	R a z e m zł.
I.	27.278	156	27.434
II.	8.300	—	8.300
III.	153.000	12.250	165.250
IV.	150	—	150
Suma dochodów	188.728	12.406	201.134

Bilans funduszu chorych przedstawia się następująco :

Wydatki	. . .	200.527 zł.
Dochody	. . .	188.728 „

zatem niedobór . 11.799 zł.

zaś Bilans funduszu położnic:

Wydatki	. . .	14.576 zł.
Dochody	. . .	12.406 zł.

zatem niedobór . 2.170 zł.

Bilans całego powszechnego szpitala we Lwowie wykazuje:

Wydatki	. . .	215 103 zł.
Dochody	. . .	201.134 „

zatem niedobór. . 13.969 zł.

podczas gdy Wydział krajowy preliminował niedobór w kwocie 391 zł.

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala powszechnego we Lwowie na rok 1892 i wstawić wykazany niedobór w kwocie 13.969 zł. w rubr. XI. budżetu krajowego na rok 1892.

Wydział krajowy przedkłada petycją wniesioną do Wysokiego Sejmu do L. 1154 przez dra Edwarda Sawickiego prymaryusza szpitala powszechnego o udzielenie mu pożyczki w kwocie 2.000 zł. Komisya budżetowa w uznaniu sumiennej i gorliwej pracy i w uwzględnieniu rzeczywiście przykrego położenia materyalnego petenta wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

a) Upoważnia się Wydział krajowy do udzielenia drowi Edwardowi Sawickiemu prymaryuszowi szpitala powszechnego we Lwowie pożyczki w kwocie 2.000 zł., pod tymi samymi warunkami, pod jakimi udzieloną mu była pożyczka w r. 1888, z której niespłaconą dotychczas część w kwocie 366 zł. z nowej pożyczki potrącić należy.

b) Wstawia się potrzebną na tę pożyczkę kwotę 2.000 zł. w budżet na rok 1892 w Rubr. I. poz. 14 a).

Petycja wniesiona przez lekarzy prowincjonalnych szpitali w Brodach, Rzeszowie, Samborze, Stanisławowie i Nowym Sączu do L. 224, 541, 830, 923 i 1427 o polepszenie i uregulowanie płac i o uchwalenie statutu emerytalnego, jako służby krajowej, oraz petycją do L. 223 o przyznanie dodatku aktywalnego oficyałowi szpitala powszechnego we Lwowie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia; nad petycjami do L. 237 i 1013, wniesionymi przez Waleryą Schmid i Weroniką Kozak, komisya budżetowa wnosi przejście do porządku dziennego.

Zaś petycję Wydziału Tow. bratniej pomocy słuchaczów politechniki we Lwowie do L. 647 odstępuje się Wydziałowi krajowemu po zbadaniu istotnego stanu rzeczy do możliwego uwzględnienia.

Lwów, dnia 26 marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1892.

Lit. D.

Fundusz podrzutków we Lwowie.

(Sprawozdawca poseł Marchwicki).

Wydział krajowy preliminuje wydatki w kwocie złr. 4.414 o złr. 352 więcej jak na rok 1891 a mianowicie na zapomogi dla położnic rub. V. poz. 7. o złr. 400 więcej z powodu wynikłości z trzechlecia (3.784) i ciągle wzrastającej ilości chorych położnic, zaś w rub. III. poz. 6. o złr. 48 mniej na koszta utrzymania dzieci.

Komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wstawia:

W rub.	I. Potrzeby kancelaryjne	10 złr.
"	II. Remuneracye i zapomogi	70 "
"	III. Koszta utrzymania dzieci	264 "
"	IV. Koszta leczenia dzieci	10 "
"	V. Zapomogi dla położnic	4000 "
"	VI. Rozmaite wydatki	60 "
	Razem j. w.	<u>4414 złr.</u>

Dochodów ten fundusz nie ma żadnych, przeto Wysoki Sejm raczy uchwalić, całą sumę wydatków funduszu podrzutków we Lwowie w kwocie 4.414 zł. pokryć z funduszu krajowego rub. XI.

Nad petycjami do l. 79 Zwierzchności gminnej wsi Oleśnica i do l. 552 Anny Jackowskiej, komisya budżetowa wnosi przejście do porządku dziennego.

Lwów dnia 25. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Marchwicki.

Budżet krajowy na rok 1892.

Lit. E.

Krajowy Zakład dla obłąkanych na Kulparkowie.

(Sprawozdawca poseł **Włodzimierz Kozłowski.**)

Obok preliminarza kosztów utrzymania kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie przedłożył Wydział krajowy dwa osobne sprawozdania, a mianowicie :

1. L. W. kr. 50.516/91 aleg. 35. Sprawozdanie Wydziału krajowego z obrad ankiety zwołanej dla polecenia Wysokiego Sejmu w przedmiocie zbadania urządzeń lekarskich i administracyjnych kraj. zakładu obłąkanych na Kulparkowie, tudzież o wydanych przez Wydział krajowy zarządzeniach, oraz z przedstawieniem odpowiednich wniosków;
2. L. W. kr. 41.101/91 aleg. 36. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie oparkania parku zakładowego w Kulparkowie;

do niezbędnych ulepszeń Zakładu kulparkowskiego się odnoszące, z których jedno zawiera wnioski wstawienia kilku nowych pozycyj w preliminarzu budżetu nieuwidoczniionych.

Oprócz tego zwrócił szef dep. V Wydziału krajowego na posiedzeniu komisji z dnia 4. marca 1892 uwagę komisji na okoliczność, że od ułożenia i wydrukowania preliminarza Wydziału krajowego z powodu opóźnienia zwołania sejmu kilka miesięcy upłynęło, a wśród tego czasu ceny artykułów żywności znacznie poszły w górę. Ażeby udzielić komisji podstawy do oparcia preliminarza na cenach aktualnych uczynił JWny Szef V. Departamentu w Komisji budżetowej następujące przedstawienie :

„Z powodu znacznego podniesienia cen artykułów żywności na rok 1892 koniecznem okazało się sprostowanie cyfr poszczególnych rubryk i pozycyj preliminarza budżetu krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, ułożonego z końcem pierwszego półrocza 1891, a więc wówczas, gdy rozmiary drożyzny — która nastąpiła — przewidzianymi być nie mogły.

Nadwyżka, jaka z tego powodu okazała się potrzebną w budżecie pomienionego szpitala, wynosi ogółem w przybliżeniu kwotą 7.202 zł. którą uzasadniamy pod względem rachunkowym jak następuje :

Zakład ten zakupuje wszystkie wiktuały z wolnej ręki (inwentarz własny dostarcza mleka, wieprzowiny i skopowiny) z wyjątkiem mięsa wołowego i cielęciny, którego ceny zakontraktowane wynosiły:

w roku 1890 za 100 klgr.	43 zł. — ct.
" " 1891 " " " "	46 " 50 "
" " 1892 " " " "	59 " — "

Cena zatem tego artykułu podniosła się:

w r. 1891 w porównaniu z r. 1890 o	8·14%
" " 1892 " " " " 1891 "	26·88%
" " 1892 " " " " 1890 "	37·21%

Dostawa więc 55.740 klgr. mięsa która w r. 1890 kosztowała . 23.968 zł.
kosztować będzie w r. 1892 . . . . . 32.887 "

t. j. więcej o . . . . . 8.919 zł.

W przypuszczeniu wszakże, iż w przecięciu różnice cen z r. 1890 i 1892 nie przewyższą 20%, dolicza się takowe do wynikłości r. 1890, rezultat zaś osiągniętych kwot stanowiących spodziewane wydatki r. 1892 jest następujący:

	wynoszący w r. 1890	przedstawia się na r. 1892
Wikt Sióstr Miłosierdzia z dodatkami	po 197 zł. w kwocie	236 zł.
" Woźnego	" 238 " "	286 "
" Odźwiernego	" 233 " "	286 "
" Służby wyższej	" 200 " "	240 "
" " "	" 137 " "	164 "
" " oddziałowej	" 128 " "	154 "
" " domowej	" 113 " "	136 "
Zwykła strawa dla chorych wynosząca	" 39.119 " "	47.000 "
Pieczyno a) (mąka drożdże i wikt piekarza) dla chorych	6.649 zł.	7.979 zł.
" b) inne potrzeby	1.215 " "	7.864 " 1.215 " 9.194 "

Na teje więc podstawie należałoby:

zamiast prelininowanych w rub.	I. 9b	250 zł. wstawić do budżetu	286 zł.
" " " " " "	10b	250 " " " "	286 "
" " " " " "	II. 11b	3.485 " " " "	4.012 "
" " " " " "	13c	1.992 " " " "	2.412 "
" " " " " "	14b	10.880 " " " "	12.320 "
" " " " " "	16b	1.560 " " " "	1.768 "
" " " " " "	VII. 31a	45.000 " " " "	47.000 "
U w a g a.	" 31bb	1.025 " " " "	1.180 "
*) W pozycjach obok poszczególnych podniesiono o 20% tylko wydatki na wikt, resztę zaś wydatków prelininowanych pozostawiono bez zmiany.	" 31c	2.100 " " " "	2.342 "
" " " " " "	" 31f	7.500 " " " "	9.200 "
" " " " " "	" 34b	205 " " " "	236 "
" " " " " "	" 35	1.350 " " " "	1.394 "
" " " " " "	" 36	8.195 " " " "	8.219 "
" " " " " "	" 37	600 " " " "	624 "
" " " " " "	" 40a	4.200 " " " "	4.422 "
" " " " " "	" 40b	410 " " " "	472 "
" " " " " "	" 41b	205 " " " "	236 "

Ogółem zamiast prelininowanych 89.207 zł. wstawić do budżetu 96.409 zł. zatem więcej o 7.202 zł.

„Na podstawie powyższych wyników uprasza tedy Wydział krajowy Świątą komisję budżetową o podwyższenie odpowiednich rubryk przy układaniu budżetu kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie“.

Komisya po szczegółowym zbadaniu żądań Wydziału krajowego w powyżej przytoczonych dwóch sprawozdaniach i w przedstawieniu JWgo Szefa V Dep. zawartych, jak poniżej wyszczególniono, wnioski rzeczono przyjęła, co stało się powodem znacznego podwyższenia tak zwyczajnych jak i nadzwyczajnych wydatków na zakład dla obłąkanych na Kulparkowie i to zarówno w stosunku do kwoty w roku zeszłym uchwalonej, jak również w porównaniu do pierwotnego później osobnemi sprawozdaniem i uwagami w komisji uczynionemi uzupełnionego preliminarza.

1. Preliminarz Wydziału krajowego na r. 1892 oblicza wydatki na	168.829 zł.
2. Sprawozdanie Wydziału krajowego z obrad ankiety dla zbadania urzędzeń zakładu kulparkowskiego L. W. kr. 50.516/91 proponuje wydatki w kwocie	57.112 „
3. W przedstawieniu komisji na posiedzeniu z d. 4. marca 1892 uczynionem, zalecił JWny Szef V. Dep. podwyższenie wydatków na	7.202 „

Razem przeto wedle obliczeń Wydziału krajowego miała wynosić suma wydatków na r. 1892 . . . . . 233.143 zł.

Komisya przyjęła bez zmian preliminarz Wydziału krajowego w kwocie	168.829 „
oraz zastosowała się do przedstawienia Szefa V. Dep., żądającego podwyższenia kosztów utrzymania Zakładu kulparkowskiego z powodu drożyzny o	7.202 „
zinniejszyła natomiast proponowaną przez Wydział kraj. w sprawozdaniu L. 50.516/91 kwotę wydatków 57.112 zł. o 13.270 zł., wstawia przeto komisya z powodu obniżenia kosztów budowl i zamiast sub 2 proponowanej kwoty, kwotę	43.842 „

Suma przeto wydatków przyjęta przez komisję wynosi . . . . . 219.873 „
czyli o 13.270 zł. mniej od sumy wydatków we wnioskach i przedstawieniach Wydziału krajowego proponowanej, więcej o 24.632 zł. od sumy wydatków z roku 1890, wraz z nadwyżką dochodów, a o 51.044 zł. więcej od kwoty pierwotnym preliminarzem objętej.

Dochody przyjmuje komisya w kwocie przez Wydział krajowy proponowanej	177.080 „
o	8.658 zł.
od kwoty na r. 1891 preliminowanej, a o	18.161 „

niższej od kwoty w zamknięciu rachunków za r. 1890 wykazanej.

Z porównania dochodów z wydatkami okaże się niedobór	42.793 „
podczas gdy w preliminarzu roku 1892 uwidoczniło nadwyżkę w kwocie	8.251 „

Ogólna kwota wydatków przyjęta przez komisję dzieli się na zwyczajne o 8.002 zł. więcej od pierwotnego preliminarza Wydziału krajowego, o 24.632 zł. więcej od zamknięcia rachunków za r. 1890, o 19.303 zł. więcej, aniżeli preliminarz na r. 1891.

Oraz na nadzwyczajne w kwocie o 43.042 zł. wyższej od pierwotnego preliminarza Wydziału krajowego, o 32.042 zł. wyższej aniżeli preliminarz na r. 1891.

Zestawienie sumaryczne dochodów i wydatków.

Rubryka	Pozycyi	A. W y d a t k i	zł.	Od pierwotnego preli- minarza Wydziału krajowego		Od uzupel- niających wniosków i przedstawień Wydz. kraj.
				więcej	mniej	
				zł.	zł.	
I.	1-10	Place i emolumenta etatowe	20.646	72	—	
II.	11-16	Koszta utrzymania osób nieetatowych . . .	36.470	3.295	—	
III.	17-25	Pensye i emerytury	1.351	—	—	
IV.	26-27	Zaopatrzenia, odstawnie i dary z łaski . . .	14	—	—	
V.	28	Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych .	40	—	—	
VI.	29-30	Remuneracye i zapomogi	726	—	—	
VII.	31-42	Koszta gospodarcze: a) zwyczajne	97.400	4.535	—	
		b) nadzwyczajne	800	800	—	
VIII.	43-47	„ sanitarne	6.260	—	—	
IX.	48	„ kancelaryjne	450	—	—	
X.	49	„ kapliczne	200	—	—	
XI.	50-54	Koszta utrzymania budynków, dróg i urzą- dzeń: a) zwyczajne	8.050	—	—	
		b) nadzwyczajne	3.004	—	—	
XII.	55	Podatki i daniny	120	—	—	
XIII.	56-59	Rozmaite	1.900	100	—	
XIV.	60	Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe	50	—	—	
XIVa	—	Koszta ankiety w celu zbadania stosunków Zakładu	—	—	—	
XV.	61	Koszta podróży i diety członków opieki nad obląkanymi	150	—	—	
XVI.		Na budowy: (nadzwyczajne)				
		a) na 2 pawilony . . . . . 29.832 zł.				
		b) „ rozszerzenie budynku gosp. . . . . 12.410 „	42.242	42.242	13.270	
		Suma wydatków } zwyczajnych	173.827	8.002	—	
		} nadzwyczajnych	46.046	43.042	13.270	
		Razem	219.873	51.044	13.270	

Rubryka	Pozycyi	B. D o c h o d y	Zł.
I.	1	Odsetki od kapitałów	230
II.	2-3	Dodatki	660
III.	4-5	Dochody z dóbr	9.890
IV.	6-8	Zwroty kosztów leczenia	165.500
V.	9-11	Rozmaite	800
		Suma dochodów	177.080
		Z zestawienia dochodów z wydatkami	219.873
		Okazuje się niedobór	42.793

A.**Poszczególnienie wydatków.****Rubr. I. Płace i emolumenta etatowe.**

Komisya wnosi zgodnie z preliminarzem Wydziału krajowego i z uzupełnieniem tegoż w przedstawieniu szefa V. Departamentu z d. 4. marca 1892 zawartem: . . . . . 20.646 zł. czyli o 703 zł. więcej od uchwalonej na rok 1890, a o 43 zł. więcej od kwoty na rok 1891 uchwalonej.

Różnicę od zamknięcia rachunku z r. 1890 uzasadniają intercalaria i oszczędności z powodu zaprowadzenia nowej normy żywienia (L. W. 53.686|89 i 16.899|90) w tymże roku poczynione.

Drobna nadwyżka ponad kwotę na r. 1891 uchwalona, wynika z powyżej wykazanego podrożenia artykułów żywności.

Rubr. II. Koszta utrzymania osób nieetatowych.

Komisya przyjmuje zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego w preliminarzu budżetu w przedstawieniu Szefa V. Departamentu z r. 1892 i w sprawozdaniu Wydziału krajowego z obrad ankiety L. 50.516|1891 zawartymi w łącznej kwocie . . . . . 36.470 zł. czyli głównie z powodu podrożenia artykułów żywności o 4.782 zł. wyższej od zamknięcia z r. 1890. o 3.911 zł. wyższej od preliminarza na r. 1891, a o 3.295 zł. wyższej od pierwotnego preliminarza Wydziału krajowego na r. 1892.

Pozycya 11 b.

Wikt 17 Sióstr Miłosierdzia Oddziałowych oblicza komisya zgodnie z żądaniem Wydziału krajowego w przedstawieniu Szefa V. Departamentu zawartem rocznie po 236 zł. w kwocie ogólnej . . . . . 4.012 zł. czyli o 658 zł. więcej od zamknięcia rachunków w r. 1890, a o 527 zł. więcej od kwoty na r. 1891 uchwalonej.

Pozycya 13 c.

Wikt z pieczywem służby wyższej przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w przedstawieniu Szefa V. Departamentu zawartem w kwocie . . . . . 2.412 zł. obliczając takowy po 200 i po 164 zł.

Kwota przez komisję przyjęta wynosi o 39 zł. 67 ct. więcej od zamknięcia rachunków w r. 1890, a o 142 zł. więcej od kwoty na r. 1891 uchwalonej.

Pozycya 14 a.

Ażebym umożliwić dyrekeji stopniowe podwyższanie pensyi dla służby oddziałowej w pierwszych pięciu latach, a przez to zapobiedz częstym a dla celów zakładu niekorzystnym zmianom służby, przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w preliminarzu

budżetu i w sprawozdaniu z obrad ankiety L. W. kr. 50.516/1891 postawionymi placę służby oddziałowej w kwocie . . . . . 916 zł.
o 1.141 zł. 14 ct. wyższej od zamknięcia rachunków z r. 1890, a wikt z pieczywem po 154 zł.
w kwocie . . . . . 12.320 zł.

Łączny wydatek na służbę oddziałową w pozycyi 14 pod a), b) i c) wynosić będzie 21.706 zł.
czyli o 3.334 zł. 90 ct. więcej od zamknięcia rachunków z r. 1890, a o 2.620 zł. więcej od preli-
minarza na r. 1891

Przyczyną podwyższenia wydatku jest uchwalone zeszłego roku powiększenie ilości służ-
by i podrożenie artykułów żywności.

Pozycja 16b.

Wikt dla służby domowej oblicza komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego,
w przedstawieniu Szefa V. Departamentu zawartym, po 136 zł. rocznie, na . . . . . 1.768 zł.,
czyli o 412 zł. 86 ct. więcej od zamknięcia rachunków z r. 1890.

Łączny wydatek przy poz. 16 pod a), b) i c) wynosić przeto będzie . . . . . 3.006 zł.,
czyli o 465 zł. więcej od zamknięcia rachunków z r. 1890, a o 260 zł. więcej od preliminarza
na rok 1891.

Rubr. III. Pensye i emerytury.

Przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie . . . 1.351 zł.
tj. o 407 zł. 12 ct. mniej od zamknięcia z r. 1890, a o 616 zł. niższej od kwoty na rok 1891
uchwalonej.

Przyczyną obniżenia jest śmierć jednego z emerytów, dra Hankiewicza.

Rubr. IV. Zaopatrzenia, odstawne i dary z łaski.

Przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie . . . . . 14 zł.

Rubr. V. Odprawy i spłaty kwartałów pośmiertnych.

W kwocie . . . . . 40 zł.

Rubr. VI. Remuneracye i zapomogi.

Przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w kwocie . . . 726 zł.
czyli o 47 zł. mniej od zamknięcia rachunków w r. 1890, a o 50 zł. mniej od kwoty w r. 1891
uchwalonej.

Rubryka VII. Koszta gospodarcze.

Preliminuje komisya zgodnie z wnioskami Wydziału krajowego w preliminarzu budżetu,
w Sprawozdaniu z Ankiety i w powyżej przytoczonym przedstawieniu Szefa V. Departamentu
Wydziału krajowego zawartymi, w kwocie . . . . . 98.200 zł.,
czyli o 15.440 zł. więcej od r. zamknięcia w 1890, o 12.535 więcej od kwoty na rok 1891
uchwalonej, a o 5.335 zł. więcej od pierwotnego preliminarza Wydziału krajowego.

Poz. 31. a.

Żywnienie chorych.

Wydział krajowy żąda . . . . . 47.000 zł.
czyli o 7.882 więcej, aniżeli wedle zamknięcia w r. 1890, o 782 zł. 81 ct. więcej aniżeli wydano w r. 1891, a o 7.400 zł. więcej aniżeli uchwalono na r. 1891.

Wydział krajowy uzasadnia rzezone podwyższenie podwyższeniem cen mięsa, w powyższej przytoczonym przedstawieniu Szefa V. Departamentu zawartem.

Komisya przyjmuje zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego wydatek na żywnienie chorych w kwocie . . . . . 47.000 zł.
wyraża jednak przy tej sposobności nadzieję, że Wydział krajowy dołoży starań, ażeby zapobiedz dalszemu przyrostowi dni leczenia o 10.000, który w motywach preliminarza Wydział krajowy przewiduje.

Wobec przepełnienia zakładu bowiem, każde powiększenie liczby chorych ponad dzisiejszy i tak, w stosunku do rozmiaru zakładu, nadto znaczny stan, musi czynić uszczerbek celowi zakładu, oraz prawidłowemu leczeniu chorych w Zakładzie pozostających.

Pozycya 31. b.

5 Sióstr miłosierdzia, zgodnie z przedstawieniem Szefa V. Departamentu . . . 1.580 zł.
czyli o 593 zł. 60 ct. więcej od zamknięcia r. 1890, a 155 zł. więcej od kwoty na r. 1891 uchwalonej, licząc wikt Siostry miłosierdzia po 236 zł.

Pozycya 31. c.

Służba kuchenna i magazynowa.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w przedstawieniu Szefa V. Departamentu zawartym . . . . . 2.342 zł.
czyli o 253 zł. więcej od zamknięcia r. 1890, o 246 zł. 43 ct. więcej od wydatków r. 1891, o 242 zł. więcej od kwoty na r. 1891 uchwalonej.

Pozycya 31. f.

Pieczyno z piekarzem zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego w przedstawieniu Szefa V. Departamentu zawartem . . . . . 9.200 zł.
czyli o 1.336 zł. więcej aniżeli w zamknięciu r. 1890, a o 248 zł. 38 ct. mniej aniżeli w r. 1891.

Pozycya 34. b.

Sprzęty gospodarcze zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 2.000 zł.
a oprócz tego wedle wniosku w Sprawozdaniu o ankiecie L. W. kr. 50.516/1891 nadzwyczajny wydatek na zakupno łózek siatkowych . . . . . 800 zł.
razem 2.800 zł. czyli o 984 zł. 60 ct. mniej aniżeli w zamknięciu r. 1890.

Pozycya 34. b.

Siostra Miłosierdzia zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego 316

Pozycja 35.

Utrzymanie dwu par koni z dwoma furmanami, naprawa wozów, uprzęży . 1.394 zł.
czyli o 349 zł. 8 ct. mniej od zamknięcia rachunków w r. 1890, a o 44 zł. więcej od uchwały
na r. 1891.

Pozycja 36.

Uprawa pól z połową kosztów utrzymania ogrodnika i innymi potrzebami zgodnie
z przedstawieniem Szefa V Departamentu . . . . . 8.219 zł.

Pozycja 37.

Utrzymanie ogrodów warzywnych z połową kosztów utrzymania ogrodnika . 624 zł.
czyli o 188 zł. mniej od zamknięcia rachunków z r. 1890, a o 24 zł. więcej od kwoty na r. 1891
uchwalonej.

Pozycja 40. a.**Utrzymanie pralni.**

Drzewo i inne potrzeby zgodnie z przedstawieniem Szefa V. Dpartamentu . 4.422 zł.
czyli o 59 zł. więcej od zamknięcia r. 1890, a o 422 więcej od uchwały na r. 1891.

Pozycja 40. b.

Dwie Siostry miłosierdzia zgodnie z przedstawieniem Szefa V. Departamentu 632 zł.

Pozycja 41. b.

Siostra miłosierdzia zgodnie z przedstawieniem Szefa V. Departamentu . 316 zł.

Rubr. VIII. Koszta sanitarne.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 6.260 zł.
czyli o 320 zł. więcej od zamknięcia z r. 1890.

Rubr. IX. Koszta kancelaryjne.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 450 zł.
czyli o 50 zł. mniej od zamknięcia z 1890 r.

Rubr. X. Koszta kapliczne.

Zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego . . . . . 200 zł.

Rubr. XI. Koszta utrzymania budynków, dróg i urządzeń.

Wydatki zwyczajne . . . . . 8.050 zł.
czyli o 361 mniej jak w zamknięciu r. 1890.

Wydatki nadzwyczajne . . . . . 3.004 zł.
 a mianowicie 754 zł. na postawienie dwóch nowych ganków w miejsce przegniłych i grozących
 zawaleniem się, 1.200 zł. na postawienie 570 metrów bież. parkanu sztachetowego z 2 bramami
 i furtką i 1.050 zł. na postawienie przy wjeździe zakładu domku murowanego dla odźwiernego.

Rubr. XII.

Podatki i daniny . . . . . 120 zł.

Rubr. XIII. Rozmaite.

Po doliczeniu proponowanych przez Wydział krajowy w Sprawozdaniu z obrad ankiety
 L. 50.516/1891 100 zł. na rozrywy i zabawy chorych, w poz. 59 poz e), która to pozycya wynosić
 będzie 220 zł. — wynosić będą rozmaite wydatki . . . . . 1.900 zł.

Rubr. XIV.

Wydatki z prawa patronatu i konkurencyi wynikłe . . . . . 50 zł

Rubr. XV.

Koszta podróży i diety członków komisji opieki nad obłąkanymi . . . . . 150 zł.

Rubr. XVI. Nowe budynki w zakładzie postawić się mające.

Ankieta wskutek zeszłorocznej uchwały przez Wydział krajowy zwołana oświadczyła się
 za rozszerzeniem zakładu kulkowskiego przez przybudowanie 2 skrzydeł w celu pomieszczenia
 chorych szałowych w osobnicach, oraz za dogodniejszym umieszczeniem warsztatów.

Zakład bowiem, który około 200.000 zł. kosztował, a o 50—100 więcej chorych mieści,
 aniżeli wedle założenia ich ma przyjmować, tak w braku miejsca, jak w braku stosownych urzą-
 dzeń znajdował przeszkody do spełnienia swoich zadań.

Ankieta licząc się ze stanem finansowym kraju, ograniczyła opinię swoją co do ulepszeń
 nakładów wymagających do rzeczy ściśle niezbędnych.

Wydział krajowy stosownie do uchwał ankiety przedłożył Sejmowi plany dwóch skrzy-
 deł, w których umieścić się ma na każdym poziomie po pięć pokojów z salą i wspólnym kury-
 tarzem przez oba piętra i oddziały, tudzież łazienki, wychodki i umywalnie dla chorych, tak nie-
 spokojnych, jak i szałowych, obliczając koszt rzeczonej budowli na . . . . . 86.204 zł,
 tj. po 43.102 zł. na każde skrzydło.

Zarazem podał jednak Wydział krajowy do wiadomości komisji, że mniejszość konfe-
 rencyi dnia 17. sierpnia 1891 oświadczyła się za wybudowaniem 2 osobnych pawilonów w celu
 zupełnego oddzielenia szałowych i niespokojnych i zaleconej przez higienę i psychiatrę lepszej
 segregacyi chorych. Również przedłożył Wydział krajowy plan i kosztorys osobnego pawilonu,
 mieszczącego powyżej wyszczególnione ubikacye, obliczając koszta jego budowy na 29.832 zł. 87 ct.

Komisya uznała tak ze względów leczniczych, jak i finansowych postawienie 2 osob-
 nych pawilonów za bardziej odpowiadające celowi zakładu.

Doświadczenia bowiem co do systemu pawilonowego w innych zakładach, jak n. p. w Dobran, Alt-Scherbitz i Gabersec poczynione świadczą o korzystnym współdziałaniu tego systemu na leczenie obłąkanych, a obok tego poważne zdania fachowe za tymże systemem się oświadczają. Nie mogąc w całości zastosować tego systemu do zakładu kulparkowskiego, pragnęła komisya przynajmniej w części mu odpowiedzieć ułatwiając zakładowi oddzielenie szalowych.

Przedkładając też Sejmowi wniosek postawienia w r. b: 1. pawilonu za 29.832 zł. a w roku przyszłym drugiego takiego samego pawilonu za równą kwotę, zaznacza komisya, iż wskutek przyjęcia wniosku mniejszości konferencyi za podstawę obrad komisyi, a porzucenia planów przez większość tejsze konferencyi zaleconych, zniżyła komisya wydatek na ten cel proponowany o 26.540 zł. na 2 lata, a o 13.270 zł. na r. 1892.

Plan i kosztorys rozszerzenia budynku gospodarskiego przez przybudowanie stosownych ubikacyj 1-piętrowych po obu stronach. w celu pomieszczenia warsztatu szewskiego, krawieckiego, stolarskiego i szwalni, przyjęła komisya wedle wniosku Wydziału krajowego; dotychczasowe bowiem pomieszczenie kilku warsztatów pomiędzy oddziałami, a warsztatu stolarskiego w piwnicy, było wiele niedogodne.

Przedkładając też Sejmowi wydatek 12.410 zł., wyraża komisya nadzieję, że lepsze pomieszczenie warsztatów przyczyni się do rozwoju pracy w zakładzie którą ze względów higienicznych dla wielu chorych powagi lekarskie jako najlepszy środek leczniczy zalecają.

Komisya przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego L. 55016|91 z obrad ankiety zwołanej z polecenia Wysokiego Sejmu w przedmiocie zbadania urządzeń lekarskich i administracyjnych kraj. zakładu obłąkanych na Kulparkowie, tudzież o wydanych przez Wydział krajowy zarządzeniach.

II. Sejm zatwierdza przedłożone przez Wydział krajowy plany i kosztorysy na dobudowanie 2 osobnych pawilonów w zakładzie kulparkowskim w ciągu 2 lat i otwiera Wydziałowi krajowemu na ten cel kredyt w kwocie 59.664 zł., z której pierwszą ratę 29.832 zł. zamieszcza jako nadzwyczajny wydatek w budżecie na r. 1892, druga zaś wstawiona będzie w budżecie na r. 1893.

III. Sejm zatwierdza plan i kosztorys rozszerzenia budynku gospodarskiego, które w r. 1892 ma być uskuteczniłom i wstawia na ten cel w budżecie na r. 1892 kwotę 12.410 zł.

B.

Poszczególnienie dochodów.

Dochody przyjmuje komisya zgodnie z wnioskiem Wydziału krajowego	
w łącznej kwocie	177.080 zł.
Odsetki od kapitałów	230 „
Dodatki	660 „
Dochody z dóbr w kwocie	9.890 „
Po odtrąceniu na gospodarstwo rolne i krowiarnię (Rubr. VII. poz. 36. 37 i 38 wyd.)	<u>8.900 „</u>
okaże się czysty dochód w kwocie	990 „
czyli o 279 zł. większy od wykazanego w zamknięciu rachunków za r. 1890.	

Oprócz tego produkuje zakład mleko po 4½ ct. za litr i w tej samej cenie oddaje zakładowi 800 do 1000 hektolitrow rocznie, przezco uzyskuje się przezto 2½ ct. na litrze oszczędności (gdyż mleko w szpitalu lwowskim płaci się po 7 ct.), co stanowi rocznie na 80.000 litrach

oszczędność 2.000 zł. w. a. w kosztach utrzymania chorych, jeżeli się zaś weźmie cenę targową (10 ct. za liter) oszczędność wyniesie 4.400 zł.

Pragnąc wprowadzić pewną ścisłość w budżet surowy zakładu, przedkłada komisya Wysokiemu Sejmowi życzenie, ażeby zakład płacił gospodarstwu w Kulparkowie za mleko wedle cen w pobliżu Kulparkowa pobieranych i ażeby Wydział krajowy cały dochód uzyskany wstawił tak w Rubr. dochodów z dóbr, jak i w budżet surowy zakładu.

Zwroty kosztów leczenia	. . . . .	165.500 zł.
Rozmaite	. . . . .	800 „

Komisya budżetowa wnosi:

I. Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie na r. 1892 i wykazany niedobór w kwocie 42.793 zł. wstawić w Rubr. XI funduszu krajowego.

II. Wysoki Sejm raczy przejść do porządku dziennego nad petycją Jana Kamińskiego — Lp. 236.

Lwów dnia 31. Marca 1892.

Zast prezesa:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Włodzimierz Kozłowski.

Budżet krajowy na rok 1892.

Lit. F.

Krajowy szpital św. Łazarza w Krakowie.

(Sprawozdawca Dr. Adam Czyżewicz).

Preliminarz Wydziału krajowego wykazuje wydatki w kwocie 245.043 złr. Przy badaniu cen artykułów spożywczych na rok 1892 zakontraktowanych, które to ceny dopiero później, jak sporządzano preliminarz na rok 1892 doszły do wiadomości, okazała się konieczność podwyższenia wydatku na żywność, z powodu drożyzny roku bieżącego o całe 10% po nad wynik zamknięcia rachunkowego z r. 1890. W skutek tego wstawiono na żywność na rok 1892 kwotę o 7.997 złr. większą, jak Wydział krajowy prelininował, i dla tego wydatki na rok 1892 prelininowane o tę kwotę podwyższyć należy.

Właściwy preliminarz wydatków więc nie 245.043 zł., tylko 253.040 zł. wynosi. Do tej kwoty należy jeszcze dodać 17.100 zł., które Wydział krajowy w osobnych sprawozdaniach do ll. 48321/91, 10815/92 i 5068/92, jako wydatki szpitala św. Łazarza w Krakowie, już po wydrukowaniu preliminarza przedłożył. Tak więc ogólna kwota prelininowanych na rok 1892 wydatków, wynosi 270.140 zł. Suma ta jest większą o 28.864 złr., jak na rok 1891 uchwalono.

Dochody prelininuje Wydział krajowy w kwocie 185680 zł. tj. o 7438 zł. więcej, jak na rok 1891. Wedle tego zamyka Wydział krajowy preliminarz niedoborem 84.460 zł. wynoszącym. Od tej kwoty odliczyć należy drugą ratę na budowę pawilonu chirurgicznego w sumie 60.000 zł., pozostanie właściwy niedobór 24.460 zł.

Komisya budżetowa prelininuje wydatki w kwocie 222.453 tj. o 18.823 zł. mniej, jak na rok 1891 uchwalono, a o 35.284 zł. więcej, jak okazała wynikłość 1890 r.

Dochody zaś prelininuje komisya budżetowa 185.530, tj. o 7.288 zł. więcej, jak na rok 1891 przyjęto i zamyka niedoborem 36.923, od którego również kwotę 30.000 zł. odliczyć należy, wskutek czego właściwy niedobór 6.923 zł. wyniesie.

W y d a t k i.

Rubr. I. Płace i emolumenta etatowe, proponuje Wydział krajowy 30.938 zł., a z podwyższeniem z powodu drożyzny, poz. 14 c. i 16 c, o 41 zł. więcej, razem 30.979 zł. w. a. tj. o 461 zł. więcej, jak uchwalono na rok 1891, i o 1095 zł. 69 ct. więcej, jak wykazuje wynikłość roku 1890. Podwyższenie tej pozycyi usprawiedliwia Wydział krajowy uzupełnieniem dodatków pięcioletnich dla osób etatowych, oraz podwyższeniem kosztów wikt.

Przy poz. 14 c. dozorca domu obłąkanych prelininowany jest wikt II klasy za 260 zł. z powodu drożyzny na 270 zł., podczas gdy we wszystkich innych pozycyach już z podwyższeniem drożyznianem obliczono wikt II klasy na 177 zł.

Wedle zaś zamknięcia rachunków z r. 1890, wikt ten rzeczywiście kosztował 245 zł. 35 ct., pomimo, że już w tym roku został wzmocnionym. Dla tego komisya budżetowa nie widzi powodu dodawania cokolwiek w tej pozycyi z powodu drożyzny i poz. ta wynosić ma . . . . . 260 zł.

O osobnem sprawozdaniem do l. 48.321/91 wniósł Wydział krajowy żądanie utworzenia jeszcze jednej posady sekundaryusza II klasy dla oddziału chirurgicznego i jednej akuszerki. Wniesienie opiera się na relacyi Dyrokeyi szpitala oraz żądaniu odpowiednich prymaryuszy. Nie zaprzeczając bynajmniej potrzeby powiększania etatu lekarzy w szpitalach, w których ruch chorych co rok się zwiększa, to przecież przy powiększaniu tem należy żądać bardzo dokładnego umotywowania. Cyfry przytoczone świadczą, że właśnie w r. 1890 spadła na oddziale chirurgicznym ilość chorych i dni leczenia, a sekundaryusz II klasy dla wykonywania operacyi nie może być koniecznym. Również możebnem jest, że akuszerka mianowicie w miesiącach feryj letnich uniwersyteckich, podczas których zamkniętą jest klinika położniczo-ginekologiczna, ma ciężką pracę ale nie jest wykazane, ile obsługuje porodów i jaki jest wzrost chorych od lat co najmniej 5-ciu. Dlatego komisya budżetowa na teraz nie może uznać potrzeby kreowania posady jednego sekundaryusza II klasy i jeszcze jednej akuszerki.

Do l. sejm. 369 weszła petycja oficyałów krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie, o przyznanie dodatku aktywalnego lub osobistego. Ze względu, że koszta administracyi tego szpitala podnoszą się rok rocznie, przez co praca którą oficyałowiem wykonywują, wskutek dodawania sił pomocniczych się nie zwiększa, nie widzi powodu komisya budżetowa podnosić uchwalony etat płac, dla urzędników szpitalnych.

Do l. s. 1.323 weszła petycja Jana Zielińskiego pisarza etatowego przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie, z prośbą o udzielenie mu dwuletniej zaliczki na płacę, w kwocie 1.400 zł. Ponieważ petycja ta nie przeszła przez Wydział krajowy i komisya budżetowa nie posiada w tej sprawie żadnej informacyi, przeto odseła taką Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Rubr. zatem I wynosić ma . . . . . 30.969 zł.

Rubr. II. koszta utrzymania osób nieetatowych, preliniuje Wydział krajowy w kwocie 25.449 zł., która to kwota z powodu drożyzny przy poz. 17 b. o 600 zł., przy poz. 19 b. o 119, przy poz. 20 b. o 270 i przy poz. 21 b. o 60, t. j. ogółem o 1049 zł. podwyższoną być winna i wynosić ma 26.498 zł. tj. o 3.454 zł. więcej, jak na rok 1891 uchwalono, a o 2701 zł. 77 ct. więcej, jak wynikłość z r. 1890 wykazała. Podrożenie wikt, przyjęcie jeszcze jednego dyurnisty, oraz konieczność podwyższenia liczby posługi oddziałowej, której w r. 1890 było 55, a na r. 1892 proponuje Wydział krajowy tylko 54, i liczba ta nie wystarczy, oraz konieczność podniesienia płac tej służbie, które zrównane być winny z odpowiednią płacą innych zakładów szpitalnych, usprawiedliwiają tę nadwyżkę, i dla tego komisya budżetowa wstawia zgodnie z wnioskiem . . . . . 26.498 zł.

Z tym atoli dodatkiem, że dla uniknięcia ciągłego podnoszenia się kosztów administracyi, należy koniecznie dążyć do uproszczenia manipulacyi kancelaryjnej. Niemniej zauważyć musi komisya budżetowa, że nie jest właściwem, aby prawie cała służba szpitalna, jak odźwierny, stolarz, piekarz i 2 palaczy do maszyny, niemniej $\frac{1}{4}$ część służby wspólnej (poz. 21), jako to pomocnik odźwiernego i 2 grabarzy zamiast wikt, pobierali co miesiąc gotówkę, jak się to z kwartalnych rachunków rozechodu na drobne wydatki administracyjne okazuje. Albo należy dawać wikt w naturze, albo stałe z góry oznaczone relutum na wikt.

Rubr. III. Pensye i emerytury, zgodnie z wnioskiem . . . . . 250 zł.

Rubr. IV. Zaopatrzenia odstawne i dary z Łaski, preliniuje Wydział krajowy 283 zł.

Do l. sejm. 368 weszła petycja Przełożonej Sióstr Miłosierdzia o wyjednanie zaopatrzenia dożywotniego w kwocie 120 zł., dla byłej posługaczki szpitalnej, na oddziale kiłowym, Julii Tekielskiej. Petycja ta popartą jest przez Dyrekcyę szpitala, przez Komitet administracyjny i przez Wydział krajowy. Tekielska pełniła służbę lat 30 i należy się jej słusznie zaopatrzenie. Ze względu atoli, że taka sama posługaczka, na tym samym oddziale pełniąca służbę, tak samo poparta co do swej prośby, otrzymała zaopatrzenie w kwocie 73 zł. rocznie. (poz. 23), wnosi komisya budżetowa taką samą kwotę dla Tekielskiej.

W ten sposób **Rubr. IV** wynosić ma . . . . . 356 zł.

Rubr. V. Spłaty kwartałów pośmiertnych, zgodnie z wnioskiem . . . . . 50 zł

Rubr. VI. Remuneracye i zapomogi wnosi Wydział krajowy 1100 zł.

t. j. o 400 zł. więcej, jak na rok 1891 uchwalono i co jak się z odpowiedniego konta przekonać można, wystarczyło zupełnie. Wydział krajowy motywuje potrzebę podwyższenia wydatku tej rubryki, zwiększaniem się czynności kancelaryjnych, dla których 1 dyurnista w 1891 przyjętym już został, oraz potrzeby przeszło 40 kilku funkcyjonaryuszów. Wobec tego, że dla funkcyjonaryuszy szpitalnych w poz. 20 c. 21 c. i 29 c. γ osobno są już wstawione 300 zł. jako potrzebne remuneracye, oraz wobec tego, że konto tej rubryki w księgach buchalteryi wykazuje zawsze prawie jednaki podział, nie widzi komisya budżetowa potrzeby podnoszenia tej kwoty i wstawia przy poz. 28 kwotę na rok 1891 uchwaloną, tj. 500 zł. **Rubryka VI** wynosić będzie . . . . . 700 zł.

Rubr. VII. koszta gospodareze preliniuje Wydział krajowy 87.729 zł. zaś ze względu na drożyznę. dodać należy, w poz. 29 a. 5500 zł. w 29 b. β 125 zł. przy 29 c. β 50 zł., przy 29 f. zł. 950, przy 30 zł. 52, przy 32 d. β zł. 5, przy 34 b. β zł. 5, przy 36 c. β zł. 50, przy 36 d. β zł. 55, przy 37 b. β zł. 50 i przy poz. 37 c. β zł. 5, ogółem 6847 zł. z powodu że te pozycye mieszczą wikt który naturalnie znacznie więcej kosztować musi. Ogółem więc miałyby ta rubryka wynosić kwotę . 94.576 zł. tj. o 10.087 zł. więcej jak uchwalono na r. 1891 i o 5.733 zł. 45 ct. więcej jak wyniłość roku 1890.

Przy poz. 29 d. opał do kuchni, preliniuje Wydział krajowy 1200 zł. tj. o 150 zł. więcej jak uchwalono na rok 1891. Już w roku zeszłym zwracała komisya budżetowa szczegółowo uwagę na gospodarstwo opałowe w szpitalu św. Łazarza.

Wedle rachunków z materyału opałowego za rok 1890 przedłożonego przez Dyrekcyę szpitala (l. R 5.759), spotrzebowała kuchnia w 4 palowiskach 1.160 ctn. cłowych węgla i 0.60 czterometrowego stosa drzewa. Magazyn kuchenny spotrzebował 50 ctn. węgla 0.10 stosa drzewa, piecyk do kawy 1 stos drzewa 4-metrowy, magazyn żywności 60 ctn. węgla i 0.10 stosa drzewa. Ogółem oblicza dyrekcyja szpitalu, że kuchnia spotrzebowała 1270 ctn. węgla i 1.8, 4-metr. stosów drzewa i sama oblicza koszt węgla na 394.08 zł. drzewa na 22.50 zł. razem 416 zł. 58 ct. W uwadze preliminarza, zanotowane przy poz. opał do kuchni, że opał ten kosztował w r. 1890 zł. 1261 tj. 3 razy więcej.

Wedle podanej w oddziale rachunkowym Wydziału krajowego informacyi r. 1890. akordowano gruby brzęczkowicki węgiel 50 klg. po 28 ct. drobny po 27.9, sierzański drobny po 24. Dyrekcyja szpitalu oblicza przeciętnie gruby na 31.03 cent. drobny na 24.226 c. Podzieliwszy cały koszt zakupna węgla w r. 1890 = 9967 zł. 99 ct. przez całą ilość spotrzebowanego węgla = 35787 ctnar. cłowych wypada 1 ctnar cłowy przeciętnie na 27.86 centa.

Kuchnia spotrzebowała jak wyżej podano 1270 ctn. węgla. Do tego doliczyć należy ubytek na miał który w r. 1890 już 5.5% (wyżej jak w r. 1889 1.2%) wynosi

to znaczy 70 ctn. mamy ogólną kwotę $1340 \times 31 \text{ ct.} = 415 \text{ zł. } 40 \text{ c.}$ Do tego 22 zł. 50 c. na drzewo = 437 zł. 90 c. przedstawiający koszt materiału opałowego kuchni. Okrągło 1 zł. 20 ct. dziennie na opał potrzebowała więc kuchnia i to jest wydatek zupełnie usprawiedliwiony. Atoli kuchnia dostaje do kilku kotłów do gotowania parę z maszyny parowej i ta para kosztowała resztę tj. $1261 - 438 = 823 \text{ zł.}$ Z czego wynika, że para jest za drogą, a ponieważ takowej maszyna parowa dostarcza, o której osobno będzie mowa, to w uwzględnieniu cyfr powyższych nie ma podstawy do wstawienia na opał kuchni więcej, jak na rok 1891 było uchwalone, tj. 1050 zł. Już ta kwota jest wysoką wobec faktycznego kosztu spożytych w kuchni węgla, chociaż o 150 zł. jest mniejszą jak preliminaruje Wydział krajowy. Poz. 29 d. wynosić ma 1050 zł.

Cała więc pozycya 29 żywienia chorych ma wynosić:

W poz: a.	.	.	.	.	.	.	.	.	50.500
" b.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.425
" c.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.862
" d.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.050
" e.	.	.	.	.	.	.	.	.	200
" f.	.	.	.	.	.	.	.	.	6.850
" g.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.300
								razem	63.187

Poz. 30 lekarz dyżurny ma wynosić z powodu drożyzny . . . 392 zł.

Przy poz. 31. „opał sal łazienek i innych ubikacyj“ preliminaruje Wydział krajowy na podstawie przecięcia 3-letniego, 7400 zł. tj. o 800 zł. więcej jak na rok 1891 uchwalono.

Przy tej pozycji uchwalił Wys. Sejm w budżecie na r. 1891 dwie rezolucyje wzywające Dyrekcję szpitala do oszczędności materiału opałowego, do ścisłej nad nim kontroli i do zakupu węgla po cenach en gros.

O ile zamknięcie rachunków za rok 1891 wykaże oszczędności, dziś niepodobna przewidzieć. atoli ceny węgla na rok 1891 zaakordowane tj. 36.5 c. za węgiel gruby 36.0 c. za drobny i 24 centy za drobny z Sierży, za ceny en gros uważać nie można i to tym bardziej, że szpital św. Łazarza potrzebuje rok rocznie wielkie ilości węgla. I tak w r. 1890 spotrzebowano tam $17893\frac{1}{2}$ cefnarów metrycznych węgla to znaczy 178 przeładowanych wagonów. Cały gmach Politechniki we Lwowie z wszystkimi laboratorjami i mieszkaniami spożywa rocznie 35 wagonów. W Krakowie zaś wychodzi węgla np. w budynku administracyjnym jednopiętrowym;

	pieców kuchni palowisk			ctn. cłow.
pomieszkanie Dyrektora	7	1	1	550
" rządcy	5	1		255.5
kancelarya szpitala	4	—	—	300.—
pomieszkanie lekarza dyż.	1	—	—	60.—
izba przyjęcia chorych	2	—	—	120.—
pomieszkanie odźwiernego	1	—	—	50.—
	20.	2.	1.	1335.5

to znaczy 667.7 cctn. metr. czyli $6\frac{1}{2}$ wagonów węgla na 20 pieców i 2 kuchnie.

Wydział krajowy w sprawozdaniu z czynności na str. 261 podaje opis kontroli nad węglem, sporządzony przez Dyrekcję szpitala św. Łazarza, w którym wyczytać można, że „nie ma pewności, że do szpitala wchodzi rzeczywista ilość z kolei, gdyż jest wiadomem, że węgla z wagonów w drodze przez kradzież ubywa, a ponieważ przy ważeniu na kolei nie znajduje się urzędnik zarządu szpitala, a tylko kiedy niekiedy dozorca domu,

nie ma więc i tej pewności, czy mimo że się jednego parobka ze szpitala do dozoru przy znoszeniu węgla wyseła, nie zachodzą jakie defraudacye w czasie przewozu węgla z kolei do szpitala. „Dalej dowiadujemy się że „sprowadzanie węgla wprost z kopalni okazało się niepraktycznym, albowiem zarząd kapalni posyła na koszt i nebezpieczeństwo adresata i nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności za jakość (?) i całość dostawy “ Z tego wynika że tylko kaucya przedsiębiorcy i waga pomostowa, mogą być rękojmią należytej dostawy.

Skoro każda przesyłka kolejowa idzie na koszt i niebezpieczeństwo adresata, na kolei wolno zważyć wagon naładowany i obliczyć najdokładniej ilość węgla, która zgadzać się musi z ilością podaną na liście frachtowym, za którą kolej odpowiada, należy pod najściślejszym dozorem wprost z wagonu ładować węgle na wozy i takowe pod nadzorem własnych ludzi odprowadzać do szpitala. To się da przeprowadzić wobec znacznej ilości ludzi i urzędników, jakie szpital posiada, a nie przeprowadzenie podobnej procedury nazywa się brakiem kontroli.

Wobec tego komisya budżetowa nie widzi powodu podnoszenia wydatków przy poz. 31. i wstawia taką samą kwotę, jaka na r. 1891 preliminowaną została 6.600 zł. oraz ponawia zeszłoroczną rezolucyę:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby polecił Dyrekeyi szpitala św. Łazarza przeprowadzenie ściślejszej kontroli co do zużycia węgla i postarał się o dostawy tegoż z pierwszej ręki po cenach en gros.“

Przy poz. 32 oświetlenie, preliminuje Wydział krajowy o 250 zł. mniej jak na rok 1891 uchwalono. I przy tej pozycyi uchwaliła komisya budżetowa rezolucyę polecającą oszczędność w spotrzebowaniu gazu, zniżając przytem preliminowaną wówczas kwotę o 255 zł. Ponieważ oszczędności w roku 1892 cały rok już przeprowadzone będą, gdy w roku 1891 kuchenki gazowe dopiero późno w lecie przeobrażone zostały, przeto należy się spodziewać w roku 1892 większych oszczędności, i dlatego komisya budżetowa obniża tę pozycyę preliminarza przy lit. 32 a. o 150 zł. która wynosić będzie 1.950 zł., natomiast przy 32 d, β, (wikt) wstawia się o 5 zł. więcej, wskutek czego cała poz. 32 wynosić będzie . . . . . 4.205 zł.

Przy poz. 33 sprzęty gospodarcze zakupno i naprawa, preliminuje Wydział krajowy o 48 zł. więcej jak na rok 1891 uchwalono, t. j. 2.600 zł. motywując większą potrzebę nad 3-letnie przecięcie tylko 2.229 zł. wynoszące, potrzebą sprawienia nowych ławek w ogrodzie i wagi pomostowej, której koszt na 800 zł. obliczono. Waga ta ma służyć do kontroli przy dostawie węgla przez przedsiębiorcę. Ponieważ wagony można ważyć na wadze kolejowej, a przy dostawie węgla rozchodzi się o kontrolę ócz ludzkich, których waga nie zastąpi, przeto komisya budżetowa uważa ten wydatek za zbyt znaczny i kwotę preliminowaną na wagę skreśla z preliminarza Wydziału krajowego. Poz. 33. wynosić więc będzie . . . . . 1.800 „

Przy poz. 34 utrzymanie jednej pary koni, preliminuje Wydział krajowy kwotę 837 zł., a z powodu drożyzny 842 zł. tj. o 142 zł. więcej jak na rok 1891. Ponieważ komisya budżetowa już w roku zeszłym wstawiła do preliminarza tylko utrzymanie koni roboczych, przeto w przypomnieniu zeszłorocznej rezolucyi obniża kwotę tej pozycyi o 200 zł. i wstawia . . . . . 642 „

Przy poz. 35 utrzymanie ogrodów, a. warzywnego, preliminuje Wydział krajowy . . . . . 750 zł.

Uprawa tej części ogrodu szpitalnego, która jest warzywną, odbywa się z pomocą najemnika, który w r. 1891 okrągłą kwotę 525 zł. kosztował. Z powodu użycia części ogrodu przylegających do budynków szpitalnych, utrudnione jest powiększenie ogrodu dla obłąkanych mężczyzn, ze względu zaś, że budować się mający pawilon chirurgiczny zajmie cały ogród dla obłąkanych kobiet przeznaczony, musi część ogrodu

warzywnego dla tych obłąkanych być obróconą i mniejszy obszar do uprawy przypadnie. W ten sposób wydatek na najem robotnika się zmniejszy. Dalsze zmniejszenie tego wydatku nastąpić może skutkiem użycia obłąkanych do robót ogrodowych naukowo wskazane. Przemianą zaś części ogrodu na spacerowy, który zadrzewiony być musi, zyska tylko szpital posiadający ogród o gruncie moczarowatym malarycznym. Wobec tego zmniejszenia obszaru pod budowę, obniża Komisya budżetowa także wydatek na ogród warzywny o 150 zł., przez co poz. 35 a. wynosić będzie . . . . . 600 zł.
a cała poz. 35. ogółem . . . . . 1.110 zł.

Poz. 39 utrzymanie pralni. z powodu drożyzny otrzyma dodatek przy c. β o 50 zł., przy d. β o 55 zł., razem o 105 zł., wynosić więc będzie . . . . . 5.662 zł.

Poz. 37 bielizna pościel i odzież,

a. Zakupno i naprawa, wnosi Wydział krajowy 7.000 zł., osobnem zaś sprawozdaniem do 10815/92 z dnia 5. marca 1892 motywuje dodatkową potrzebę sprawienia zapasowej bielizny, pościeli i odzieży, dla 80 chorych bez łóżek, i to kosztem 3.000 zł. Komisya budżetowa sądzi, że wobec wysoko preliminowanej kwoty 7000 zł. na zakupno zwyczajnych potrzeb szpitala, wyższej o 558 zł. jak wynikłość r. 1890, na nadzwyczajne zakupno dla 80 chorych kwota 2000 wystarczy i wstawia przy poz. 37 a zł. 7000, oraz przy tej samej pozycji jako „nadzwyczajne 2000 zł. Ze względu zaś, że w tej samej pozycji z powodu drożyzny przy lit b. β 50 zł., zaś przy lit. c. β 5 zł. dodać należy, to poz. 37 wynosić będzie . . . . . 9828 zł.

Poz. 39 słoma do sienników . . . . . 900 zł.

Cała więc rubryka VII wynosić będzie 94.326

Rubr. VIII. koszta sanitarne zgodnie z wnioskiem i z dodatkiem przy poz. 40 b. β wikt siostr Miłosierdzia o 50 zł., oraz c. β wikt laborantek o 10 zł. razem o 60 zł., czyli ogółem . . . . . 11.860 zł.

Rubr. IX. koszta kancelaryjne zgodnie z wnioskiem . . . . . 900 „

Rubr. X. koszta kapliczne zgodnie z wnioskiem . . . . . 650 „

Wstawieniem kwoty 400 zł. jako wydatek nadzwyczajny tej rubryki, załatwia komisya budżetowa przychylnie osobne sprawozdanie Wydziału krajowego do l. 42.327/91 w sprawie naprawy organów w kościele szpitala św. Łazarza.

Rubr. XI. utrzymanie budynków. Wydział krajowy preliminuje 66.708 zł. i to w zwyczajnych 6.148 zł. w nadzwyczajnych 60560 zł. a mianowicie:

1. Na budowę i wewnętrzne urządzenie pawilonu chirurgicznego z przyznanej kwoty 125.000 zł. druga rata 60.000 zł.

Osobnem sprawozdaniem do l. 5068/92 wniosł Wydział krajowy żądanie kredytu dodatkowego w kwocie 13.200 zł., w celu usunięcia budynków gospodarskich, na placu obecnie do budowy pawilonu chirurgicznego przeznaczonego, przeniesienia oddziału chorób zakaźnych i trupiarni z tegoż placu na inne miejsce, wybudowania zaś trupiarni i lodowni i budynków gospodarskich, oraz adoptowania budynku obecnie na mieszkanie parobków służącego, na umieszczenie chorych zakaźnych. W załatwieniu tego sprawozdania, wniosła komisya budżetowa osobne przedłożenie do Wys. Sejmu, z motywowaniem konieczności przyzwolenia tego dodatkowego kredytu w kwocie 13.200 zł. Kredyt ten wstawia już na ten rok jako nadzwyczajny w poz. 49 b. 1. — Ponieważ atoli z powodu sporu o plac budowy pawilonu chirurgicznego, budowa tegoż pawilonu dotychczas rozpoczęta nie została, — ponieważ wskuiek tego pierwsza rata w kwocie 65.000 zł. na rok 1891 przeznaczona, dotychczas naruszoną nie została i w całości

na rok 1892 przeniesioną będzie -- przeto komisya budżetowa sądzi, że na rok 1892 z drugiej przyznanej raty na budowę 60.000 zł. tylko 30.000 zł. tj. połowę do budżetu na rok 1892 wstawić i z tej to połowy drugiej raty także koszta dodatkowego kredytu 13.200 zł. pokryć na teraz należy.

Nie byłoby odpowiedniem, aby cały budynek, dotychczas jeszcze nie rozpoczęty, od fundamentów, aż do wewnętrznego urządzenia w ciągu jednego lata wykończonym i do użytku oddanym został. W sposób zaś, jaki komisya budżetowa przedkłada, cały kapitał na budowę pawilonu chirurgicznego w r. 1892 do użytku służący, wynosić będzie pierwszą ratę zapadłą w r. 1891 w kwocie 65.000 zł. i połowę drugiej raty na r. 1892 do wydatku wstawionej 30.000 zł. razem 95.000 zł. w. a.

Z kwoty tej mają być pokryte w r. 1892.

1. koszta adaptacji placu pod budowę w kwocie . . . . . 13.200 zł.

2. koszta częściowej budowy samej w ciągu lata 1892 w kwocie

65.000 zł. + 16.800 zł. = ... 81.800 zł.

Razem więc powyższe . . . . . 95.000 zł.

które na tegoroczną budowę zupełnie wystarczą.

Natomiast na rok 1893 należy wstawić drugą połowę przyznanej już uchwałą Wys. Sejmu na rok 1892, drugiej raty w kwocie 30.000 zł. oraz koszta adaptacji placu pod budowę dodatkowo przyznane w kwocie 13.200 zł. W ten sposób obciąży się budżet szpitala św. Łazarza na rok 1893 w poz. 49. b. 1. kwotą 43.200 zł. jako resztę kosztów budowy i urządzenia pawilonu chirurgicznego w szpitalu św. Łazarza w Krakowie, bez obciążania tegoż budżetu w roku jednym kwotą wyższą, aniżeli rzeczywista potrzeba budowy wymaga.

2. Na osuszenie ściany frontowej starego gmachu zgodnie

z wnioskiem . . . . . 560 zł.

Przyjęciem tej pozycji załatwia komisya budżetowa osobne sprawozdanie Wydziału krajowego do l. 38681/91 w przedmiocie osuszenia ściany frontowej starego gmachu szpitalu św. Łazarza. Wydatek ten już w roku ubiegłym w zasadzie jako potrzebny uznanym został i tylko z powodu wysokich wydatków nadzwyczajnych na rok ubiegły skreślonym został. Obecnie preliminaruje Wydział krajowy na to osuszenie o 240 zł. mniej, z powodu zmiany materiału, z którego kanał osuszający ma być wykonany, i komisja budżetowa zgodnie z wnioskiem wnosi na przyjęcie tego wydatku.

W ten sposób poz. 49 b. w miejsce prelininowanych przez Wydział krajowy 60.560 zł. z dodatkiem osobnego przedłożenia do l. 5068/92 jeszcze kwoty 13.200 zł. żądającego, więc ogółem w miejsce 73.760 zł. wynosić będzie w roku 1892 kwotę 30.560 zł.

Przy poz. 50. utrzymanie wodociągów i maszyny parowej, która w tym roku o 200 zł. wyżej jak na rok 1891 dotowaną została, a to z powodu częściowej zmiany rurociągu, uchwalił Wysoki Sejm w r. 1890 rezolucyę żądającą zbadania czy motor parowy nie mógłby być zastąpiony motorem gazowym i jakiego nakładu ta zmiana wymagać będzie, oraz jakiego kosztu utrzymania ruchu. W myśl tej rezolucyi technik szpitalny obliczył te koszta przypuszczalne i okazało się, że motor gazowy byłby droższym. W rachunku nie uwzględniono okoliczności, że maszyna gazowa nie potrzebuje do obsługi drogiego maszynisty i dwóch palaczy, oraz ciągłej reparaacyi. Obliczono węgiel po 24 ct. cetnar, podczas gdy Dyrekeya oblicza go po 24.8 a koszt mialu w rachunek nie jest wprowadzony. Z obliczenia tego atoli okazuje się, że w szpitalu św. Łazarza maszyna parowa ma siłę 12 koni, że ruch motoru trwa 20 godzin dziennie i że konsumeyca

węgla kamiennego wynosi dziennie 50 cetnarów cłowych. Wedle rachunku z materiału opałowego, który Dyrekeya szpitala na rok 1890 przedłożyła, spotrzebowana maszyna parowa 18250 ctn. węgla (po 24·8 c.) za cenę 4526 zł. 37 c. kupionego, 2·5 stosów drzewa w cenie 31 zł. 26 ct. Do tego należy dodać 5·5% miału tj. 1003 ctn. cłowe po 30 ct. jak Dyrekeya szpitalu oblicza, to znaczy kwotę 301 zł. Razem więc spotrzebowana maszyna parowa w r. 1890 ctn. cłow. węgla 18250 + 1003 miału = 19253 ctn., które 4526 zł. 37 ct. + 301 zł. = 4827 zł. 37 ct. kosztowały. Do tego drzewo 31 zł. 26 ct. Nie licząc już wcale koksu, który także około 20 zł. rocznie kosztuje, opał maszyny parowej 12-konnej kosztował 4858 zł. 63 ct. i ta maszyna spotrzebowana już dziennie nie 50, ale okrągło 53 ctn. cłowych węgla.

W celu skonstatowania czy ilość opału, oraz siła maszyny odpowiadają rzeczywistej potrzebie, wnosi komisya budżetowa:

Wys. Sejm uchwalić raczy:

Polca się Wydziałowi krajowemu, aby nakazał zbadać maszynę parową i urządzenie pomp w szpitalu św. Łazarza w Krakowie odnośnie do jej siły, wydajności pracy oraz ilości potrzebnego materiału opałowego. Do przeprowadzenia tego zbadania należy postarać się o współudział fachowego profesora ck. Politechniki.

Wynik badania wraz z ewentualnymi wnioskami ma być przedłożony komisji budżetowej następnej sesyi sejmowej.

Rubr. XI. wynosić będzie	36.708 zł.
Rubr. XII. podatki i daniny zgodnie z wnioskiem	1.027 „
Rubr. XIII. rozmaite	750 „
Rubr. XIV. koszta utrzymania dzieci urodzonych na oddziale położnic	
zgodnie z wnioskiem	450 „
Rubr. XV. koszta utrzymania matek i dzieci zgodnie z wnioskiem	16.400 „
Rubr. XVI. zapisy zgodnie z wnioskiem	109 „
Rubr. XVII. wydatki z prawa patronatu zgodnie z wnioskiem	150 „
Rubr. XVIII. dyety, koszta podróży	300 „

Docho dy:

Rubr. I. odsetki od kapitałów zgodnie z wnioskiem	19.128 zł.
Rubr. II. dochody z dóbr i realności przy poz. 8. dochód z ogrodów szpitalnych preliniuje Wydział krajowy 2.200 zł. Ze względu na uwagi zrobione przy poz. 35. wydatków obniża się ten dochód o 150 zł. przez co poz. 8. wynosić będzie tylko	2.050 zł.
Rubr. II. zaś cała	9.702 „
Rubr. III. zwroty kosztów leczenia zgodnie z wnioskiem	156.600 „
Rubr. IV. dochody rozmaite	100 „

Zestawienie:

Wydatki:

Dochody:

Rub r. I.	30,969 zł.	Rub r. I.	19,128 "
" II.	26,498 "	" II.	9,702 "
" III.	250 "	" III.	156,600 "
" IV.	356 "	" IV.	100 "
" V.	50 "	Razem	185,530 zł.
" VI.	700 "		
" VII.	94,326 "		
" VIII.	11,860 "		
" IX.	900 "		
" X.	650 "		
" XI.	36,708 "		
" XII.	1,027 "		
" XIII.	750 "		
" XIV.	450 "		
" XV.	16,400 "		
" XVI.	109 "		
" XVII.	150 "		
" XVIII.	300 "		
Razem	222,453 zł.		

Odrzuciwszy od sumy wydatków	222,453 zł.
Sumę dochodów	185,530 "
okazuje się niedobór	36,923 zł.

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć powyższy preliminarz krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie na rok 1892 i polecić pokryć niedobór w kwocie 36,923 zł. z funduszu krajowego oraz uchwalić następującą rezolucyę:

Wzywa się Wydział krajowy, aby zbadał dokładnie przyczyny nadmiernych kosztów utrzymania szpitala św. Łazarza w Krakowie i na podstawie specjalnych badań i dochodzeń postawił wnioski, ewentualnie wydał zarządzenia, dążące do stanowczego obniżenia kosztów administracyjnych i gospodarczych Szpitala św. Łazarza w Krakowie tak, aby o ile możliwości takowe zrównałyby z kosztami administracyjnymi i gospodarczymi szpitala powszechnego we Lwowie.

Lwów 24. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:

Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:

Czyżewicz.

Budżet krajowy na rok 1892.

Lit. G.

Fundusz podrzutek w Krakowie.

(Sprawozdawca dr. Adam Czyżewicz.)

Wydział krajowy preliniuje w dziale wydatków 4.519 t. j. o 189 zlr. więcej jak na rok 1891 uchwalono, zaś w dziale dochodów wykazuje Wydział krajowy 1.619 zlr. Okazuje się niedobór 2.900 zlr. który ma być w myśl uchwały z dnia 25. listopada 1889 pokryty z funduszu krajowego jako zapomoga dla położnic, opuszczających z dziećmi bezpłatny oddział położniczy.

Komisya budżetowa wstawia cyfry zgodne z preliminarzem Wydziału krajowego, tak w dziale dochodów jakoteż i wydatków.

W y d a t k i.

Rubryka I. Płace urzędników i sług zgodnie z wnioskiem	.	.	.	50 zlr.
" II. Potrzeby kancelaryjne	"	"	"	20 "
" III. Remuneracye	"	"	"	20 "
" IV. Koszta utrzymania podrzutek	"	"	"	1.489 "
" V. Koszta leczenia dzieci	"	"	"	10 "
" VI. Zapomogi dla położnic	"	"	"	2.900 "
" VII. Rozmaite wydatki	"	"	"	30 "
Ogólna suma wydatków				<u>4.519 zlr.</u>

D o c h o d y.

Rubryka I. Odsetki od efektów kapitałów i fundacyj, zgodnie z wnioskiem	.	.	.	<u>1.619 zlr.</u>
Wydatki	4.519 zlr.			
Dochody	<u>1.619 "</u>			
Niedobór	2.900 zlr.	do pokrycia z funduszu krajowego.		

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Powyższy preliminarz funduszu podrzutek w Krakowie przyjmuje się na rok 1892.

Lwów dnia 19. marca 1892.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Dr. A. Czyżewicz.

Budżet krajowy na r. 1892.

Lit. III.

Fundusz policyi krajowej.

(Sprawozdawca poseł Goldman.)

Wydział krajowy preliniuje wydatki tego funduszu na 2.005 zł., o 1.675 zł. więcej od wynikłości r. 1889, o 554 zł. więcej od wynikłości z r. 1890, a o 1.200 zł. więcej niż uchwalono na r. 1891. Do r. 1888 fundusz ten żadnych nie ponosił wydatków, ponieważ w Galicyi nie istniały i nie istnieją jeszcze domy przymusowej pracy i poprawy. Gdy jednak w innych krajach austyackich takie domy poprawy na mocy ustawy państwowej z dnia 24. maja 1885 już istnieją, przeto fundusz ten musi opłacać koszta utrzymania w tych domach poprawy indywiduów do Galicyi przynależnych. W r. 1889 wypłacono z tego tytułu 330 zł., w 1890 r. 1.450 zł., a w 1891 r. 1.956 zł., z czego wynika, że koszta te systematycznie z roku na rok wzrastają i dlatego komisya budżetowa przyjmuje tę pozycyę w preliniowanej przez Wydział krajowy wysokości 2.000 zł., na rozmaite 5 zł.

Dochód preliniuje Wydział krajowy zgodnie z rzeczywistym stanem majątku tego funduszu na kwotę 6.034 zł. (Część tego majątku a mianowicie kwotę 132.859 zł. wypożyczył fundusz krajowy w r. 1889 na $4\frac{1}{2}\%$ odsetki.)

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W y d a t k i :

Rubr. I. poz. 1.	Utrzymanie więźniów w domach przymusowej pracy i poprawy	. 2.000 zł.
" II. " 2.	Rozmaite	. 5 "
	razem	. 2.005 zł.

D o c h o d y :

Rubr. I. poz. 1.	5% od kapitału zahipotekowanego na realności w kwocie 109 złp.	. 1 zł.
" " " 2.	$4\frac{1}{2}\%$ od 132.859 zł. wypożyczonych funduszowi krajowemu	. 5.979 "
" " " 3.	$4\frac{1}{2}\%$ od 1.200 zł. obligacyi poż. kraj. z r. 1884	. 54 "
	razem	. 6.034 zł.

Nadwyżka dochodów w kwocie 4.029 zł. wpłynie do funduszu krajowego.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.

Lit. M. Fundusz Aleksandra hr. Stadnickiego.

Na wydawnictwo aktów grodzkich i ziemskich preliniuje Wydział krajowy kwotę 2.455 zł. Dochody podług faktycznego stanu majątku 1.004 zł.

Zgodnie z preliniarzem Wydziału krajowego wnosi komisya budżetowa:

Wydatki funduszu Aleks. hr. Stadnickiego	2.455 zł.
dochody	1.004 „
	1.151 zł.

niedobór . . . . . 1.151 zł.
pokryty zostanie z zaoszczędzeń, jakie fundacya posiada z lat dawniejszych, a będących własnością majątku obrotowego.

Lit N. Fundusz pożyczki krajowej z r. 1873.

Na podstawie planu umorzenia, preliniuje Wydział krajowy na częściowe umorzenie 29.300 zł., na odsetki od reszty obligacyj w obiegu będących 21.270 zł., na 10% podatek dochodowy od kuponów 2.127 zł., na należyłość stemplową od kuponów 150 zł., na koszta kancelaryjne 100 zł.

W dziale dochodów preliniuje Wydział krajowy tytułem zwrotu kapitału od Wydziałów powiatowych i prowizyj od tych kapitałów razem 3.000 zł. Zaległości te wynosiły z końcem roku 1890 kwotę 13.267 zł. Na rok 1 91 Wysoki Sejm preliniował z tego tytułu i nie ma nadziei, aby w r. 1892 więcej z tego tytułu wpłynąć mogło. Z tego powodu komisya budżetowa zgodnie z Wydziałem krajowym wnosi:

Wydatki tego funduszu	52.947 zł.
Dochody	3.000 „
	49.947 zł.

Niedobór ten pokryty być musi z funduszu krajowego i taka kwota wstawioną też została w rub. XIV. działu wydatków budżetu funduszu krajowego.

Zastępca przewodniczącego:
Stanisław Badeni.

Sprawozdawca:
Goldman.